

Ungdoms identitetsutvikling i møte med internett

Hvordan kan kroppsfokuserte internettsider
påvirke ungdoms identitetsutvikling?

Bendikte Lende

Vår 2012



Universitetet
i Stavanger

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Institutt for sosialfag

Sammendrag:

Denne oppgaven handler om hvilken innflytelse kroppsfokuserte internettsider har på unge jenters identitetsutvikling. Problemstillingen min er delt inn i tre deler, hvor de to første deler handler om hvordan ungdommens sosiale ressurser (i form av oppvekst, familie og vennerelasjoner) påvirker ungdommens fortolkning og forståelse av innholdet på de ulike internettsidene. I den siste delen av oppgaven/problemstillingen søker jeg å belyse hvordan konkrete elementer og utsagn fra de ulike internettsidene kan påvirke ungdoms identitet, avhengig av vedkommendes fortolkning av innholdet.

Jeg har observert tre ulike internettsider (2 internetttforum og en blogg) hvor kroppen er et hyppig tema for diskusjon. De empiriske utsagnene har jeg analysert og diskutert i lys av ulike teoretikers forståelse av identitetsutvikling. Gjennom denne drøftingen har jeg kommet frem til at ungdoms tolkning og forståelse av de ulike internettsidene er individuelt, og avhenger av vedkommendes sosiale relasjoner, oppvekst og familiemiljø, kombinert med vedkommendes selvtillit og selververd. Ungdom som er usikre på sin egen identitet vil i større grad påvirkes av de ulike internettsidene enn ungdom med et høyt selververd og positiv identitet.

Summary:

This thesis is concerned with which influence body-related webpages has on the identity of young girls. The thesis is centered around three different parts, where the two first parts is about how the youths social resources (such as childhood and social relations) affects their interpretation and understanding of the web-pages. In the last part of the thesis I have tried to illuminate how the different elements and quotations from the different web-pages can affect the identity development of young girls, based on the girls interpretation.

I have observed three different web-pages (two online forums and one blog), where the feminine body is a frequently discussed theme. I have analyzed and discussed the empiric statements, and their relations to different identity theories. Through this discussion, I have come to the conclusion that a girls interpretation and understanding of different web-pages is based on many individual factors, such as family-relations, friendship, childhood, combined with her self-esteem and feeling of self-worth. Girls who are uncertain of their own identity will have a greater risk to be affected by the web-pages, than girls with high self-esteem and a positive identity.

Forord:

Arbeidet med masteroppgaven har vært en krevende og lærerik prosess, og eg sitter igjen med mange nye erfaringer og kunnskaper. Jeg har fått en forståelse av hvordan ungdom kommuniserer med hverandre på nettet, og hvordan dette kan påvirke enkeltindividet. Videre har jeg også fått utfordret meg selv ved å planlegge og gjennomføre arbeidet med en større akademisk oppgave.

Jeg vil benytte anledningen til å rette en stor takk mot Olav Levin Johanssen, Anita Lende og Gaute Lende, som alle har vært viktige støttespillere gjennom skriveprosessen. Jeg vil også takke min veileder Torgeir Hillestad, for fleksibilitet og gode råd. Sist men ikke minst vil jeg takke Rudi Eilertsen for hans tålmodighet og støtte under arbeidet med oppgaven.

Flekkefjord 26.mai 2012

Bendikte Lende

Innhold

1.0	Innledning.....	7
1.1	Problemstilling.....	7
1.2	Begrepsavklaring	9
1.3	Oppgavens struktur	11
1.3.1	Avgrensning	13
1.4	Hvorfor er oppgavens tema relevant	14
2.0	Litteratur.....	16
3.0	Metode	18
3.1	Forskningsperspektiv.....	18
3.2	Metodiske tilnærminger.....	19
3.3	Innsamlingsforberedelser.....	20
3.3.1	Utvalg.....	21
3.3.2	Kontakt med informanter.....	23
3.4	Datainnsamling.....	24
3.5	Analyse	25
3.6	Kvalitet i forskningen.....	26
3.6.1	Validitet	26
3.6.3	Etiske overveielser.....	28
4.0	Ungdom og Web 2.0.....	32
4.1	Internett og identitet.....	33
4.2	Internett som ressurs og risiko.....	34
4.3	Juridisk perspektiv på unges internettbruk.....	35
5.0	teoretiske begreper.....	37
6.0	Presentasjon og drøfting av innhentet data	43
6.1	Generelle observasjoner på de ulike nettsidene.....	44
6.2	drøfting av hvordan nettsidene kan påvirke ungdoms identitet.	45
6.2.1	Oppvekst og risiko for påvirkning.....	46
6.2.2	Barndommens identitetsgrunnlag	46
6.2.3	Oppvekst og traumer.....	52
6.3	Sosiale relasjoner på internett	55

6.3.1 Vennskap og samhold	56
6.3.2 Konformitet	62
6.3.3 Positiv og negativ respons.....	68
6.3.4 Bloggeren som venn og forbilde	70
6.4 Tolkning og forståelse av kroppen på internett	73
6.4.1 Deltakeren som fortolker	73
6.4.2 Den slanke kroppen som skjønnhetsideal.....	75
6.4.3 Dietter.....	80
6.4.4 Lykkelig i egen kropp	84
6.4.5 Den seksuelle identiteten.....	86
6.4.6 Negative holdninger til fedme.....	88
6.4.7 Utvikling av anoreksirelaterte identiteter	93
7.0 Avslutning.....	100
7.1 Refleksjoner over mulige tiltak for å hindre negativ påvirkning.....	100
7.2 Oppsummering og konklusjon	102
Kildeliste	106
Litteratur	106
Internett	108
Rapporter	108
Konvensjoner.....	108

1.0 Innledning

”Jeg som er gutt må jo ta et helt glass, mens jenter som skal ha litt mindre kalorier, kan ta et halvt. Da får du *the perfect body*” (Lars Petter Granli til Tv2 nyhetene, Internettkilde 1).

I april 2011 frontet bloggeren Lars Petter Granli TV2 nyhetene med den såkalte baby-matdietten. Dietten går ut på at man bare skal spise et par glass babymat til daglig for å gå ned i vekt. Selve babymat-trenden skal i følge TV2 ha startet i Hollywood av hotellarvingen Paris Hilton, men i det siste har flere bloggere hengt seg på og reklamerer for ekstremdietten.

Det slanke skjønnhetsidealet står sterkt i vår vestlige kultur, også på internett. Selv om babymat-dietten har fått oppmerksomhet i media, er ikke dette den eneste ekstremdietten som omtales på ulike blogger og internettforum.

Utgangspunktet for oppgaven har vært en personlig interesse for mediepåvirkning og unge jenters forståelse av seg selv. I følge Thagaard (2010) kan egen interesse for feltet føre til innlevelse som er verdifull for forskningsarbeidet. I oppgaven min har jeg tatt for meg utvalgte internettsider hvor det fokuseres på den slanke kroppen, og studert hva slags innvirkning dette kan ha på ungdom som surfer på nettet.

1.1 Problemstilling

Da jeg startet prosessen med å skrive masteroppgaven, ønsket jeg å gjennomføre den empiriske forskningen på internett. I følge Markham (2007 i Thagaard 2010) representerer internett en egen forskningsarena, og analyser av ulike internettsider kan gi økt kunnskap om internettets sosiokulturelle særpreg. Videre kan man gjennom analyser av internettsider også skape en forståelse for hvordan internett kan representere en livsstil. Ved å utføre en studie av internettsider ønsker jeg å bidra med ny forskning og utvidet forståelse av samspillet mellom mennesker på nett, samt hvordan dette kan påvirke enkeltindividet.

Problemstillingen er ”**Hvordan kan kroppsfokuserte internettsider påvirke ungdoms identitetsutvikling?**”. Det kan være vanskelig å finne konkrete og universelle svar på en slik

problemstilling, derfor har jeg hovedsakelig rettet fokuset mot å undersøke hvilke *mulige* konsekvenser kroppsfokus på internettet kan ha for ungdoms identitet.

Sammenlignet med andre sosiale settinger er menneskers deltakelse i ulike forum på internett relativt nytt. Derfor er det begrenset hvor mye forskning det finnes rundt dette. Det finnes forskning for hvordan ungdoms identitet utvikles gjennom andre media, eksempelvis TV. Denne forskningen kan ikke generaliseres til å omfatte internett, da TV er enveiskommunikasjon, mens deltakelse i internettforum i stor grad er en åpen kommunikasjonskanal. På internett har man ytringsfrihet, og hvem som helst kan dele tanker, følelser og ikke-diskriminerende holdninger. I følge litteraturen jeg har redegjort for nedenfor, kan dagens ungdom betraktes som en mediegenerasjon, som ofte har høy kompetanse rundt bruk av internett. For å utdype problemstillingen har jeg konstruert følgende tre overordnede spørsmål for oppgaven:

1. Flere av teoretikere i oppgaven viser enighet om at identitetsutviklingen er en prosess som starter allerede i spedbarnsalderen og foregår gjennom hele livet. Hvordan kan ungdoms identitet fra barndommen påvirke deres tolkning og forståelse av innholdet på kroppsfokuserte nettsider?
2. Hvordan kan ungdommens forhold til deltakerne/produsentene av nettsidene påvirke vedkommende tolkning og forståelse av innholdet på nettsidene?
3. Hvordan kan ungdommens tolkning av innholdet på kroppsfokuserte nettsider påvirke vedkommendes videre identitetsutvikling?

Jeg har i oppgaven benyttet meg av både psykoanalytisk teori og (delvis) sosial læringsteori. Etersom problemstillingen min handler om ungdoms identitetsutvikling, har jeg hovedsakelig tatt utgangspunkt i psykoanalytisk teori. Jeg har derfor forutsatt at individet har en indre kraft (*ego*), som legger til grunn for individets utvikling av identitet. Imidlertid handler problemstillingen min også om hvordan omgivelsene (kroppsfokuserte nettsider) påvirker ungdommer. Innenfor denne forståelsen av problemstillingen er ungdommens tolkning og forståelse en viktig faktor. Sosial læringsteori handler i stor grad om hvordan individet gjennom tolkning lærer og tilegner seg atferd. Jeg har benyttet meg av Banduras teori med et ønske om å gi en bredere forståelse av hvordan ungdom som ferdes på internettet tilegner og etablerer handlingsmønstre gjennom interaksjon med andre

internettdeltakere. Banduras sosiale læringsteori kan derfor betraktes som et middel for å skape en større helhet i oppgaven.

1.2 Begrepsavklaring

Konformitet

Konformitet handler om at et individ overtar holdninger og atferd fra andre mennesker, som et resultat av faktisk eller antatt press fra dem. Redusert avhengighet til foreldrene gjør at ungdom henvender seg til venner i større grad enn da de var yngre. Ungdommer er derfor spesielt sårbare når det kommer avvisning fra jevnaldrende, og er ofte bekymret for relasjonene til venner. Derfor må foreldrenes verdier og holdninger i mange sammenhenger vike for vennenes holdninger. Konformiteten til ungdomsgruppen avtar etter hvert som ungdommen blir eldre og etablerer sin egen identitetsfølelse (Loevinger, 1976).

Internettforum

Begrepet er sammensatt av ordene internett (internasjonalt datanettverk) og forum (fora - lat. for åpen plass, torg) (Norsk ordbok, internettkilde 2). Internettforum er arenaer hvor mennesker kan møtes til diskusjon, vennskap, søke råd, samt dele meninger, tanker og ideer. Debattene kalles ofte for "tråd", og når en person starter en tråd åpner man opp for en ny diskusjon som de andre forumdeltakerne kan delta i. Når man deltar i disse debattene skriver man "innlegg". I oppgaven har jeg benyttet meg av begrepene tråd og innlegg for å beskrive forumaktiviteten. Ved å melde seg inn i en database kan hvem som helst starte et internettforum. Denne personen blir stående som administrator for forumet, men kan når som helst verve andre brukere til administratorer og moderatorer. Det kan være en fordel å ha administratorer og moderatorer som kan rydde i forumet og slette støtende innlegg.

Forumene kan være åpne eller lukkede. Med åpent forum menes internettforum hvor alle kan lese innleggene som blir postet. I lukkede forum må man være registrert bruker, og i noen tilfeller oppfylle medlemskrav, for å poste innlegg og lese hva andre har skrevet på forumet.

I oppgaven skiller jeg mellom begrepene pro-ana forum og diskusjonsforum. Grunnen til denne ordleggingen er basert på at jeg ikke kan navngi forumene i oppgaven, og må derfor henvise til dem ved å bruke generelle beskrivelser. Deltakerne på forumene henvises til på

samme måte. Deltakere fra pro-ana forumet beskrives som pro-ana deltakere, mens deltakerne fra diskusjonsforumet henvises til som forumdeltakere.

Blogg

Blogg er en forkortning av weblogg. Konseptet med blogging består av at én eller flere personer driver en internettside hvor de publiserer innlegg. Innleggene kan handle om alt fra matoppskrifter, bøker, filmer, treningstips eller dagboklignende innhold. I de dagboklignende bloggene dominerer ofte hendelser fra bloggerens dagligliv og vennekrets. En type blogg som jeg antar dominerer blant tenåringsjenter er såkalte "rosablogger" og moteblogger. Disse bloggene handler i stor grad om bloggerens skjønnhet, sminke, klær, shopping og kaféturer. Noen av de mest kjente bloggene har mange lesere, og når derfor frem til mange med sitt budskap.

Produsent, deltaker og leser

I oppgaven har jeg benyttet meg av begrepene produsent, deltaker og leser når jeg omtaler ungdommenes rolle i forhold til de ulike internettsidene. Produsenten er den eller de personene som står bak og administrerer de ulike internettsidene, i dette tilfellet bloggeren og administratorene på forumene. Deltakerne er de personene som aktivt deltar og kommer med meninger på de ulike nettsidene. På bloggen er deltakerne alle de personene som legger igjen kommentarer under bloggerens innlegg. På forumene har jeg definert alle menneskene som er medlemmer og deltar i diskusjoner som deltakere. Med lesere mener jeg alle som har tilgang til nettsidene, uavhengig om de er aktive eller passive i forhold til deltakelse. De aktive deltakerne vil også kunne ha rollen som leser, ettersom de kan være aktive innenfor ett tema, men passive lesere innenfor et annet.

Pro-ana og Pro-mia

"Pro-ana" og "Pro-mia" nettsider er en interaktiv møteplass hvor anoreksi og bulimi blir diskutert som en livsstil fremfor en sykdom. Jenter er i stor grad overrepresentert på disse forumene, selv om det hender at gutter også deltar (Dunkels i Carlsson 2010).

I kontrast til støttegruppene for personer med spiseforstyrrelser, er pro-ana sidene i hovedsak knyttet til ønsket om å opprettholde anoreksien (Chesley et al. 2003 i Riley, Rodham og Gavin 2009).

På forumene deles blant annet tips og triks for å gå ned i vekt og skjule spiseforstyrrelsen for omverdenen. Men nettforumene fungerer også som et møtested for å møte likesinnede, kjenne samhold og få venner (Riley et al. 2009).

Anoreksirelatert identitet

Med anoreksirelatert identitet mener jeg identiteter som på ulike måter er knyttet til en spiseforstyrrelse. Det må ikke være anoreksi (spisevegring), det kan like gjerne handle om bulimi (overspising etterfulgt av oppkast) eller ortoreksi (overdrevent fokus på sunt kosthold). Grunnen til at jeg har anvendt betegnelsen "anoreksirelatert" er for å holde sammenhengen mellom pro-ana samfunnene og identitetene som skapes på disse forumene. Selv om pro-ana deltakerne preges av ulike spiseforstyrrelser, har jeg observert at de fleste henviser til nettsamfunnet som pro-ana.

Jeg skiller mellom begrepene anoreksirelatert identitet og diagnostiserte spiseforstyrrelser. Dette er fordi en anoreksirelatert identitet handler om at et individ identifiserer seg med spiseforstyrrelser, og tolker seg selv som en person med spiseforstyrrelser. Man kan ha en anoreksirelatert identitet uten å være diagnostisert med spiseforstyrrelser av lege, og motsatt.

1.3 Oppgavens struktur

Som første del av oppgaven har jeg tatt for meg metodekapittelet og redegjort for fremgangsmåte, herunder utvalg av og kontakt med informanter, samt innhenting av opplysninger. Videre har jeg vurdert oppgavens validitet og reliabilitet. Kapittelet avsluttes med en etisk refleksjon over forskning på internett.

Oppgavens videre oppbygging er basert på og tilpasset de tre overordnede spørsmålene mine, (1) oppvekst og risiko for påvirkning, (2) sosiale relasjoner på nettet og (3) individets tolkning av nettsidene. I kapittelet om oppvekst og risiko for påvirkning har jeg ønsket å besvare hvordan barndommens identitet og opplevelser påvirker hvordan ungdom tolker og forstår innholdet på de ulike internettsidene. Jeg har valgt å presentere Eriksons, Blos og Kegans teori underveis i dette kapittelet. Jeg retter fokuset på Erikson ettersom han mener at grunnlaget for identitetskrisen i ungdomsalderen starter allerede i barndommen. Ungdommens håndtering av identitetskrisen er avhengig av vedkommendes oppvekst og

håndtering av barndommens kriser. Blos sin teori finner jeg interessant fordi Blos hevder at ungdomsalderen er en viktig milepæl i individets identitetsutvikling.

Blos peker også på både foreldrene og det motsatte kjønns rolle i forhold til en persons utvikling av identitet. Kegans teori handler om at individets identitet skapes gjennom hele livet, og er avhengig av det enkelte individets tolkning og forståelse av omgivelsene. Man kan forstå det som at individet tolker og forstår omgivelsene ut fra sine tidligere erfaringer og opplevelser. Ut fra disse tre teoretikerne har jeg drøftet hvordan oppveksten legger grunnlaget for identitetsutviklingen.

I kapitlet om sosiale relasjoner har jeg rettet fokuset mot å besvare det overordnede spørsmålet nummer to, som handler om hvordan individets relasjoner til de andre deltakerne og produsentene av nettsidene påvirker vedkommendes identitetsutvikling. Dette spørsmålet har jeg søkt å besvare gjennom å se på teoretikerne Loevinger og Bandura. Loevinger hevder at identiteten skapes ved at individets går gjennom ulike faser, herunder den konforme fasen. I den konforme fasen er individets spesielt tilbøyelig til å overta andre deltakers holdninger. For å få et bredere perspektiv på hvordan individet overtar andres tolkninger og atferdsmønstre har jeg også redegjort for Banduras teori. Det er viktig å påpeke at Bandura ikke er en identitetsteoretiker på lik linje med de andre teoretikerne. Banduras teori inneholder ikke en forståelse av identiteten som en indre kjerne, men dreier seg heller om at individet har en bevissthet som tolker og forstår samhandlingen med andre mennesker. Både Loevinger, Blos, Erikson og Kegan hevder at samhandling med andre mennesker er viktig for individets identitetsutvikling. Jeg mener Banduras teori gir en god beskrivelse og forståelse av hvordan individet tolker ulike tilbakemeldinger. Jeg har derfor anvendt både Loevingers og Banduras teori for å gi en konkret og bredere forståelse av hvordan samhandling med andre mennesker kan påvirke individets identitet. Erikson, Blos og Kegan vil også bli benyttet i dette kapitlet. Gjennom disse teoriene har jeg tolket og drøftet empirien jeg har hentet inn, og knyttet dette opp mot problemstillingen.

I kapitlet om hvordan individets tolkning av innholdet på kroppsfokuserte internettsider kan påvirke vedkommendes identitet, har jeg ikke trukket inn noen nye hovedteoretikere. Jeg har anvendt den teorien jeg allerede har av Erikson, Blos, Kegan, Loevinger og Bandura, og tolket de empiriske funnene ut fra disse teoriene. Jeg har også benyttet meg av funn

knyttet til konformitet, vennskap og oppvekst fra de to første kapitlene for å gi en bredere tolkning og forståelse av empirien i dette kapitlet.

Avslutningsvis har jeg tatt en kort vurdering om det finnes eller bør iverksettes eventuelle tiltak som kan settes inn i for å hindre at unge jenters identitetsutvikling påvirkes negativt som et resultat av deltakelse eller produksjon av kroppsfokuserte internettsider. Etter dette har jeg kommet med en kort oppsummering og konklusjon som besvarer problemstillingen min.

1.3.1 Avgrensning

Jeg har avgrenset oppgaven til kun å omhandle hvordan jenters identitetsutvikling blir påvirket av kroppsfokus på ulike internettsider. Jeg føler dette er viktig å forske på, ettersom Ulla Carlsson (2010) hevder at jenter er i en større risikogruppe enn gutter når det kommer til hvorvidt de er utsatt for å påvirkes av innholdet på ulike internettsider. Denne tilbøyeligheten til å påvirkning antar jeg at blir forsterket ettersom nettsidene (herunder bloggen og forumene) i mange tilfeller er produsert av jevnaldrede jenter. I tillegg til å være i en risikogruppe for å påvirkes av internettsider, er jenter også mer tilbøyelige enn gutter for å utvikle spiseforstyrrelser som anoreksi og bulimi. I følge Interessegruppen for kvinner med spiseforstyrrelser er 90 % av de som er rammet av spiseforstyrrelser i Norge kvinner (internettkilde 3).

Ettersom oppgavens problemstilling er rettet mot hvordan ungdom påvirkes av kroppsfokus på internett, har jeg avgrenset meg til så langt det er mulig kun å samle inn utsagn fra ungdom mellom 16 og 21 år.

Opgavens tema handler om hvordan ulike budskap rundt skjønnhetsidealet når frem til ungdom gjennom internett. Det at ikke alle verdens ungdommer har tilgang til internett, samt at det slanke skjønnhetsidealet er kulturelt betinget, medfører at oppgaven avgrenses til å omhandle ungdommer som vokser opp og lever i en vestlig kultur.

1.4 Hvorfor er oppgavens tema relevant

Internett er blitt betegnet som den største teknologiske revolusjonen etter telefonen, og denne teknologiske utfordringen vil sannsynligvis føre med seg store endringer i samfunnet for øvrig (Bjørnstad og Ellingsen, 2002). Internett knytter mennesker i hele verden sammen i det som kan betegnes som et elektronisk samfunn, og med dette følger både positive og negative konsekvenser. En av de negative konsekvensene er at holdninger som kan antas som negative i forhold til ungdoms identitetsutvikling, fremstår som mer tilgjengelig for den enkelte ungdommen.

Vi lever i et samfunn hvor kropp og utseende har stor betydning for hvem vi er og hvordan vi oppfatter oss selv. Nettsider med kroppsfokerende innhold er stadig mer tilgjengelige for barn og unge. I følge en nettartikkel fra Dailymail (01.08.11, internettkilde 4) har nesten 2000 britiske barn under 15 år blitt behandlet for spiseforstyrrelser i løpet av de tre siste årene. I følge nettartikkelen kan idealiseringen av den slanke kroppen gjennom ulike media forklares som en årsak for det økende kroppspresset blant barn og unge. Videre uttrykker Susan Ringwood, som er leder for BEAT¹, at mange unge jenter frykter vektøkningen som ofte skjer i puberteten. Dette indikerer at ungdomstiden er en kritisk fase i forhold til ungdommens forståelse av sin egen kropp, hvilket kan forsterkes ytterligere dersom ungdommen deltar på kroppsfokuserte internettsider.

I en artikkel skriver Bardone-Cone og Cass (2007) at internettsider med kroppsfokusert (og pro-anorektisk) innhold ikke er begrenset til å henvende seg til mennesker med spiseforstyrrelser. Denne typen nettsider er tilgjengelig for og blir observert av et bredt publikum. Bardone-Cone og Cass konkluderer med at internettsider som fremmer pro-anorektiske holdninger sannsynligvis ikke vil forsvinne. Videre skriver Bardone-Cone og Cass at det er viktig å forske på internettsider med denne typen holdninger for å kunne minimere konsekvensene denne typen sider kan ha for ungdom.

¹ BEAT – Beating Eating Disorders, Britisk organisasjon mot spiseforstyrrelser

Som det fremkommer i metodekapittelet, har jeg valgt tre ulike internettsider som kan sies å promotere det slanke skjønnhetsidealet i varierende grad, fra svak idealisering (diskusjonsforumet), middels idealisering (bloggeren) til ekstrem idealisering av den slanke kroppen (pro-ana forumet). Jeg har observert samtalene på de forskjellige nettsidene i forsøket på å forstå hvordan dette kan påvirke ungdoms identitetsutvikling i ulik grad. Det er viktig å påpeke at denne rangeringen av internettsidene er basert på mine forventninger til funn i forkant av oppgaven. Rangeringen av nettsidene har således ikke noen sammenheng med oppgavens resultater.

2.0 Litteratur

For å svare på problemstillingen har jeg tatt utgangspunkt i begrepet identitet, og redegjort for ulike teoretikere og deres tolkninger av begrepet. Jeg har blant annet benyttet meg av identitetsteoretikeren Erik Homburger Erikson. Erikson var en tysk psykolog, og er særlig kjent for sin teori om personlighetsutviklingens 8 faser. Av Eriksons bøker har jeg benyttet meg av "Identitet – Ungdom og Kriser" (1968), hvor han spesielt retter fokuset mot hans femte fase; ungdomsalderens identitetskrise. Jeg har også tatt for meg boken "Childhood and Society" (1950), som handler om barnets tilpasning og forståelse til samfunnet og kulturen. Videre har jeg benyttet meg av "Identity and the Life Cycle" (1980), som strekker seg til å omhandle hele menneskets livssyklus, samt redegjøre ulike perspektiver på individets ego og identitet.

Jeg har også valg å fokusere på Jane Loevinger identitetsteori. Loevinger har bygget videre på Eriksons fase-teori, men gitt de ulike fasene nye navn og betydninger. Av Loevingers litteratur har jeg valgt å benytte meg av "Ego Development: Conceptions and theories" (1976). I denne boken tar Loevinger for seg og redegjør for generelle aspekter ved hennes teori. I boken "Measuring Ego Development" (1996) går Loevinger nærmere inn på hvordan man gjennom en setningsfullførings-test (Sentence Completion test) kan kartlegge individets ego-utvikling.

Av teoretikere har jeg valgt å anvende Peter Blos. Peter Blos er en tysk psykoanalytiker, som i likhet med Loevinger også har hentet inspirasjon fra Erik Erikson. Blos hevder individet i ungdomsalderen møter flere utfordringer som former vedkommendes karakter (identitet). Jeg har benyttet meg av boken "Om Ungdomsårene" (1990, dansk utg.), som handler om psykodynamiske prosesser i ungdomsalderens personlighetutvikling. I boken retter Blos også fokus barndommen og miljøets betydning for individets personlighetutvikling. Videre har jeg tatt for meg boken "The Adolescent Passage: Developmental Issue" (1979), som tar for seg flere case-studier og analyseringen av disse. I boken "The Adolescent Personality" (1941), retter Blos hovedfokuset på personligheten og dens utvikling og betydning for individet.

Robert Kegan er også en teoretiker jeg har valgt å ta for meg i oppgaven. Kegan har tatt utgangspunkt i både Erikson og Jean Piagets teorier, og kaller seg for en neo-piagetian teoretiker. Jeg har i oppgaven benyttet meg av boken "The Evolving Self: Problem and Process in Human Development" (1982), som kanskje er den mest relevante boken innenfor Kegans teori. I denne boken beskriver Kegan hvordan mennesket selv utvikler seg i en spiral mellom sosiale relasjoner og påvirkninger, og personlig tolkning og forståelse av omverdenen.

Jeg har også tatt for meg Albert Bandura, som skiller seg fra de øvrige teoretikerne med sin sosiale læringsteori. Av Banduras teori har jeg valgt å anvende "Social Learning Theory" (1977), som omhandler hvordan mennesker tilegner seg atferd gjennom tolkning av omgivelsenes reaksjoner. Jeg har også benyttet meg av "Social Learning and Personality Development" (1963), hvor Bandura retter fokuset på hvordan individets personlighet utvikles gjennom sosial læring.

Jeg har også benyttet meg av ulike bøker som støttelitteratur, blant annet Jane Kroegers bok "Identity in Adolescence: The Balance Between Self and Other" (2001), hvor hun redegjør for og diskuterer Erikssons og Loevingers teorier. Jeg har også brukt Stephen Von Tetzchner's bok "Utviklingspsykologi" (2003), hhv. kapitler som handler om personlighet, selvoppfattelse og ungdomsalderen. Videre har jeg anvendt "Social Udvikling" (2002) av Rudolph Schaffer, som inneholder en oversikt over ulike utviklingsteorier og perspektiver.

Jeg har i oppgaven valgt å gi en kort redegjørelse for ungdom som brukere av internett. Jeg har blant annet benyttet meg av litteratur knyttet til ungdoms internettbruk innenfor de nordiske landene, hhv. "Children and Youth in the Digital Media Culture – From a Nordic Horizon" av Ulla Carlsson (2010). Denne boken inneholder statistikk og ulike trender for nordiske ungdoms mediebruk (herunder internett). Jeg har i oppgaven også valgt å ta for meg ulike forståelser og synsvinkler rundt det moderne kroppsidealet. Jeg har blant annet tatt for meg "Young Femininity – Girlhood, Power and Social Change" av Sinikka Aapola, Marnina Gonick, og Anita Harris (2005), som tar for seg hvordan ulike kulturbakgrunn påvirker kvinners kjønnsidentitet, feminitet og seksualitet. Jeg har også benyttet meg av Naomi Wolfs "Skjønnhetsmyten" (1992 – norsk utg.), som tar for seg samfunnets kroppsidealer fra et feministisk perspektiv.

3.0 Metode

Som en innledning til oppgaven har jeg presentert og begrunnet mitt valg av problemstilling, samt redegjort for oppgavens struktur og avgrensning i forhold til problemstillingen. Jeg har også gitt en kort presentasjon av hovedlitteraturen jeg har valg å benytte meg av i oppgaven. Jeg vil i dette kapittelet ta for meg hva slags forskningsperspektiv og metode jeg har valgt å bruke, hvordan jeg valgte ut informanter, samt innsamling og analyse av data. Videre vil jeg også ta for meg og redegjøre for oppgavens validitet og etiske vurderinger.

3.1 Forskningsperspektiv

Problemstillingen min er rettet mot hvordan nettsider med kroppsfokuserende innhold påvirker ungdoms identitetsutvikling. Problemstillingens formulering går ut på at man er ute etter å finne ut om det finnes en kausal sammenheng mellom elementene kroppsfokusering på nettet (A) og ungdoms identitet (B). I oppgaven har jeg forsøkt å finne indikasjoner på om endringer eller aktivitet i (A) produserer endringer i (B), samt ta for meg ulike teorier for å forklare hvordan dette foregår. Imidlertid er det viktig å poengtere at ungdoms identitet (B), ikke alene påvirkes av kroppsfokusering (A) på nettet. Det finnes flerfoldige andre faktorer som påvirker ungdommens identitetsutvikling (Waldahl 1999).

Dette perspektivet gir et bilde av hvordan de ulike nettsidenes aktivitet generelt kan påvirke ungdoms identitet. Imidlertid synes jeg dette perspektivet ikke strekker til for å beskrive ungdoms identitetsutvikling på et individuelt nivå, ettersom denne forståelsen presenterer individet (B) som en passiv mottaker av innholdet på kroppsfokuserte internettsider (A). Dersom man ser på alle ungdommer som passive mottakere av innholdet på de ulike nettsidene, gis det ikke rom for individuelle forskjeller mellom ungdommene, hvilket gir en forståelse av at alle ungdommer opplever innholdet på internettsidene på samme måte. Flere av teoretikerne jeg har redegjort for i oppgaven hevder at mennesker aktivt tolker og forstår omgivelsene ut fra sine erfaringer og opplevelser. Dersom man utvider forståelsen av en kausal sammenheng mellom (A) og (B), til å forstå individet som aktivt tolkende, kan man få en forståelse som minner om en hermeneutisk sirkel.

Ut fra dette perspektivet representerer kroppsfokuserte internettsider (A) en *del*, og ungdommens identitet (B) representerer *helheten*. Vår individuelle tolkning (helheten) av internettsidene (delene) vil så påvirke identiteten vår (helheten) (Alvesson og Sköldberg, 2008). Jeg har i skriveprosessen valgt å bruke et konstruktivistisk og hermeneutisk perspektiv, ved å betrakte mennesket som aktiv tolkende ut fra individuelle erfaringer og opplevelser. Man må derfor ta høyde for at ungdommer har forskjellige tolkninger av innholdet på de ulike nettsidene, og at ungdommens identitet påvirkes i ulik grad ut fra vedkommendes tolkning (Ibid).

3.2 Metodiske tilnæringer

Jeg har valgt å forholde meg til temaet mest mulig åpent og utforskende, og ikke formulere klare hypoteser før jeg har vært i kontakt med feltet. Til en slik studie fant jeg at kvalitativ observerende tilnærming ville være best egnet.

En slik tilnærming stiller store krav til at jeg viser åpenhet og forståelse som forsker. Ideelt sett skal man være fordomsfri for alle forhold man støter på, og behandle alle problemstillinger med samme interesse og forståelse. Det er vanskelig å møte et felt fullstendig uten forutsetninger og holdninger. Som forsker bringer man alltid med seg noe inn i studiet, og sluttproduktet vil til en viss grad være påvirket av forskerens forkunnskaper og holdninger. Forskningsresultatet kan sies å være et produkt av samspillet mellom forskerens forkunnskaper og de fenomenene som eksisterer i feltet (Thagaard 2010).

Problemstillingen min handler om hvordan innholdet på ulike internettsider kan påvirke ungdoms identitet. Jeg vurderte tre mulige fremgangsmåter for å besvare problemstillingen. Et alternativ var å utføre et klassisk intervju med en gruppe ungdommer som er aktive på internettsidene, for gjennom et retroperspektiv skape et bilde av hvordan deltakelsen på internettsidene har påvirket ungdommens identitet. Problemet med å velge ut og intervju mennesker på internett er at de ofte er anonyme og vanskelige å komme i direkte kontakt med. Videre kan mennesker over hele landet benytte seg av internett, og det ville vært både kostbart og tidkrevende å reise landet rundt for å intervju informanter. Et annet alternativ var å velge ut en gruppe lokale ungdommer og be de om å bruke en halvtime på hver av internettsidene.

Etter at de hadde blitt eksponert for de ulike internettsidene ville jeg da gjennom et intervju prøvd å fange opp hvordan internettsidene påvirket ungdommene og deres forståelse av sin egen kropp. Jeg har imidlertid valgt ikke å benytte meg av denne fremgangsmåten. Som jeg vil vise senere i oppgaven, påvirkes identitetsutviklingen av både konformitet, vennskap, oppvekst og individets individuelle tolkning av innholdet på nettsidene. Ved bare å observere internettsidene i et kort tidsrom, vil ikke informantene utvikle sosiale relasjoner til de andre deltakerne, og konformiteten overfor deltakernes meninger vil derfor være svekket. En annen faktor som påvirket valget mitt var den etiske siden rundt denne metoden. I følge Thagaard (2010) har forskeren et ansvar for å unngå at informantene utsettes for skader eller belastninger både under og i ettertid av forskningen. Som det fremkommer senere i oppgaven er ungdom, og ofte jenter, spesielt sårbare i forhold til egen kropp og fremtoning. Jeg ønsker derfor ikke å oppfordre unge jenter til å observere internettsider som jeg i utgangspunktet mener kan være av negativ påvirkning for denne aldersgruppen. I oppgaven vil jeg gjøre en observasjon av innholdet og aktiviteten på de ulike internettsidene. Observasjonen kan i følge Thagaard (ibid) være en god metode for å studere relasjoner og samhandling mellom mennesker i deres naturlige omgivelser. Deltakernes beskrivelser av internettsidene er mangfoldige, og både oppvekst, vennskap, selvtillit og forståelse av egen kropp er temaer som blir tatt opp. Gjennom observasjonen får jeg et innblikk i både nye og etablerte deltakeres forståelse av seg selv og omverdenen. Videre åpner observasjon av nettsidene også for at jeg kan tolke og skape en forståelse for hvordan lesere kan forstå innleggene som de aktive deltakerne poster på nettsidene.

3.3 Innsamlingsforberedelser

Den viktigste forberedelsen jeg gjorde i forhold til innsamling av data, var å søke om tillatelse til dette gjennom Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD). Jeg beskrev oppgaven min så godt jeg kunne, og hvordan jeg ønsket å gå frem. I følge Carlsson (2010) er deltakelse på internettforum flyktig, og mennesker skifter forum relativt raskt i samsvar med sine interesser. På populære forumsider kan det også være opp til flere hundre deltakere. Dette gjør at det er vanskelig å få skriftlig samtykke fra alle deltakerne. Jeg søkte derfor til NSD om tillatelse til å bruke passivt samtykke.

Med passivt samtykke menes at deltakerne får et brev med nødvendige opplysninger i forhold til studien, hvor de får mulighet til å reservere seg fra å delta dersom de ønsker det. NSD var skeptiske og tok kontakt med meg under behandlingsprosessen for å få flere opplysninger i forhold til saken. Jeg fikk saken godkjent med krav om at jeg måtte sende dem brevet jeg ønsket å legge ut på internettsiden, slik at de kunne godkjenne det. Dette ble gjort, og etter noen justeringer fikk jeg beskjed om at brevet var tilfredsstillende. Jeg kunne da sette i gang undersøkelsen.

3.3.1 Utvalg

Denne oppgaven baseres på innhenting og analyse av data på utvalgte internettsider. For å velge ut internettsider jeg ønsket å bruke, valgte jeg å benytte meg av søkemotoren www.Google.no.

Jeg valgte å undersøke to ulike blogger. For å velge ut hvilke bloggere jeg ville studere, brukte jeg internettsiden www.blogglisten.no, og google. Søkeordene jeg brukte var "mote + blogg", "kropp + blogg" og "skjønnhet + blogg". Kriteriene jeg brukte for utvelging var at bloggene måtte ha mange lesere, samt handle om skjønnhet og kropp. Imidlertid finnes det veldig mange blogger som baserer seg på nettopp disse temaene. Jeg valgte derfor å bruke en blogg som i det siste har fått mye negativ omtale i media, på bakgrunn av at bloggeren oppfordrer leserne til ekstreme dietter. Jeg ønsket også å benytte meg av en blogg som kan beskrives som et motstykke til diettbloggeren, dette for å få kontraster i oppgaven. Jeg kontaktet en svensk blogger som skriver om viktigheten av å være fornøyd med kroppen sin, uavhengig av form og størrelse.

Imidlertid fikk jeg ikke tillatelse av den svenske bloggeren til å benytte bloggen hennes i min oppgave. Etersom jeg ikke fant noen liknende blogg jeg ønsket å bruke, har jeg derfor begrenset meg til å benytte meg av kun én blogg i oppgaven.

Det var en utfordring å finne et passende pro-ana forum til oppgaven. Det er ikke uvanlig at pro-ana forumene er lukkede, hvilket betyr at de krever både brukernavn og passord fra deltakerne. Noen pro-ana forum opererer bare med invitasjoner, hvor man må få en elektronisk invitasjon fra en annen pro-anorektiker for å få tilgang til forumet.

Denne strenge sikkerheten er i følge Wold (2011) et resultat av at flere nettleverandører fjerner sidene fra serverne sine når de oppdager dem. Selv om nettleverandørene stenger sidene forsvinner imidlertid ikke pro-ana samfunnet, men reagerer vanligvis med å opprette nye sider med forhøyet sikkerhet. Jeg valgte å respektere de lukkede pro-ana sidenes ønske om privatliv, og bestemte meg for å benytte en åpen pro-ana side i oppgaven. I følge Carlsson (2010) er det ikke uvanlig at ungdom som er aktive brukere av internett deltar i både nasjonale og internasjonale forum. Ettersom det finnes få åpne pro-ana sider i Norge valgte jeg å anvende en internasjonal pro-ana side. Jeg antar at disse sidene har mange av de samme samtaleemnene og temaene som de norske pro-ana sidene.

For å finne frem til ulike pro-ana sider brukte jeg ordene "pro-anorexia forums", "pro-eating disorders", "pro-ana + open forum" og "pro-ana websites" i søkemotoren Google. Søkeresultatet jeg kom frem til var blant annet pro-anorektiske blogger, nyhetsoverskrifter og forum. Jeg valgte ut tre Pro-ana forum som virket passende til oppgaven, og observerte de i noen uker før jeg bestemte meg for hvilken side jeg ønsket å analysere. Valget for hvilket forum jeg ønsket å benytte meg av, ble gjort på bakgrunn av forumets aktivitet. Jeg observerte også noen norske deltakere på den valgte siden, en faktor jeg mener kan styrke oppgavens relevans for norske ungdoms identitetsutvikling.

I oppgaven har jeg også valgt å innhente og analysere data fra et ordinært diskusjonsforum. Jeg brukte samme fremgangsmåte på dette forumet som jeg brukte på pro-ana forumet. For å velge ut tre aktuelle forum brukte jeg Google og søkte på begrepene "norske forum", "diskusjonsforum", "Ungdom + forum" og "kvinner + forum". Etter å ha fulgt de tre utvalgte forumene en stund valgte jeg ut det mest aktive forum og sendte brev til administrator hvor jeg søkte om tillatelse til å bruke forumet.

Svaret jeg fikk var negativt, administrator ønsket ikke at jeg skulle bruke forumet til en akademisk oppgave. Jeg måtte derfor velge et av de to gjenværende alternativene mine, og denne gangen fikk jeg positiv tilbakemelding fra administratoren.

Diskusjonsforumet jeg fikk tillatelse til å bruke, er et stort forum som dekker utallige samtaleemner. Forumet er derfor delt inn i over- og underkategorier, slik at det er lettere for deltakerne å finne frem til samtaler som tilhører vedkommendes interessefelt.

Eksempelvis finnes det et overforum som heter "helse, sex og samliv", mens underforumene kan være delt inn i generell helse, forelskelse og kjærlighet, psykiske sykdommer, ernæring og kosthold. For å sile bort hva jeg antar er irrelevante diskusjoner, samt gjøre innsamlingen mer oversiktlig, har jeg plukket ut de underforumene som jeg mener passer best til oppgavens problemstilling.

3.3.2 Kontakt med informanter

I følge Thagaard (2010) er det viktig at forskeren presenterer seg selv og prosjektet på en tillitsvekkende måte. Denne presentasjonen danner grunnlaget for at informantene er villige til å la seg observere av forskeren. Når man observerer på internett har man ikke personlig kontakt med deltakerne, og jeg måtte derfor i samarbeid NSD formulere et brev som skulle gi informantene tilstrekkelig informasjon om studiet. Ved å bli informert gjennom et brev får ikke informantene den samme personlige kontakten og tilliten man i mange tilfeller ellers ville fått. Som jeg skal se på nedenfor varierte informantenes reaksjoner fra positive, likegyldige og negative.

Internettsidenes regler er at man må være registrert bruker for å kunne legge igjen poster på forumene, og jeg måtte derfor etablere en brukerprofil for å kunne legge ut informasjonsbrevet til deltakerne. Brukerprofilen har ikke blitt brukt til noe annet enn å legge ut brevet, samt besvare ulike spørsmål knyttet til brevets innhold. Brevene ble postet med en overskrift som uttrykte ønske om oppmerksomhet fra alle deltakerne, slik at så mange deltakere som mulig ble informert.

Skjønnhetsbloggeren tok meg og brevet mitt godt imot, og oppgav at jeg stod fri til å bruke bloggen hennes i studiet. På pro-ana siden ble brevet tatt imot uten ytterlige kommentarer, noe jeg tolker som at ingen av deltakerne ønsket å reservere seg fra å være informanter i studiet.

På diskusjonsforumet eksisterer det som beskrevet flere relevante underforum, og for ordens skyld publiserte jeg brevet på alle disse underforumene. Brevet ble tatt imot uten ytterlige kommentarer på alle underforumene unntatt ett.

På dette ene underforumet mottok jeg mange spørsmål og kritiske tilbakemeldinger, og jeg opplevde det flere ganger nødvendig å forsvare meg og oppgaven min. Av respekt for deltakere ble både saklige som usaklige spørsmål besvart, og jeg informerte deltakerne flere ganger om muligheten til å reservere seg fra studiet. Etter at alle spørsmål var besvart var det imidlertid ingen av deltakerne som oppgav at de ikke ønsket å delta i studien.

Etter å ha publisert brevene og besvart ulike spørsmål, tok jeg ikke ytterligere kontakt med informantene. Dette er fordi jeg ønsket å observere informantene i deres naturlige diskusjoner og utspill på internett, og jeg ønsket ikke å påvirke dette ved å delta. Imidlertid stod informantene fritt til å kontakte meg dersom de hadde spørsmål eller kommentarer.

3.4 Datainnsamling

Med tillatelse fra NSD og uten ytterligere innspill fra deltakerne, samlet jeg inn empiriske utsagn fra nettsidene i 47 dager (15.08.11-30.09.11). Ettersom det finnes en mengde deltakere på de ulike forumene, var det mangfoldige sitater å velge mellom. Jeg leste grundig gjennom alle sitatene som ble postet i min observasjonsperiode, men plukket bare ut de sitatene jeg betraktet som relevante i forhold til min problemstilling. I følge Thagaard (ibid) er det ikke uvanlig at observasjoner innebærer seleksjon, og at forskeren velger ut hva hun vil fokusere videre på i løpet av arbeidet. Selv om jeg var kritisk i min utvelgelse av utsagn fra begge forumene, måtte jeg redusere mengden av sitater ytterligere. Man kan diskutere hvorvidt det ville vært lettere og om jeg ville fått færre empiriske utsagn å håndtere dersom jeg hadde valgt en kortere observasjonsperiode.

Jeg mener imidlertid at den lange observasjonsperioden hadde fordeler ved at jeg fikk et helhetlig perspektiv over de ulike diskusjonene og særtrekkene på forumene.

Bloggen er bare produsert av ett menneske, og naturlig nok er det færre utsagn og hente på bloggen sammenliknet med forumene. Selv om bloggeren kommer litt i skyggen av forumdeltakerne, innehar bloggeren en spesiell posisjon i forhold til popularitet, hvilket jeg mener er viktig i forhold til lesernes konformitet og identitetsutvikling. Også i observasjonen av bloggen måtte jeg velge ut informasjon som jeg betraktet som relevant i forhold til problemstillingen, siden ikke alle innleggene handler kropp, mat og skjønnhet.

Ettersom bloggeren har en høy aktivitet fikk jeg nok utsagn til å kunne etablere et helhetlig perspektiv av bloggeren i oppgaven min.

3.5 Analyse

I følge Thagaard (2010) starter analysen og tolkningen av informasjonen allerede under den første kontrakten med informantene. Forskeren etablerer et bilde av informantene basert på egne førsteinntrykk og forventninger, som danner et grunnlag for forskerens forståelse av informasjonen. Videre vil også forskerens seleksjon av hvilke utsagn som er relevante for forskningen være en viktig del av analysen. Hvordan informanten representeres i analysen er derfor avhengig av forskerens forforståelse, samt hvilke deler av informasjonen forskeren velger å fremheve eller utelate fra teksten. Jeg har gjennom prosessen med oppgaven prøvd å unngå å la min forforståelse av de ulike sidene komme i veien for forskningsresultatet.

Etter innsamlingen sorterte jeg de ulike utsagnene inn i forskjellige kategorier. Kategoriene var ikke definert på forhånd av innsamlingen, men utviklet seg som et resultat av de funnene jeg gjorde. Jeg valgte å bruke følgende kategorier:

1. Oppvekst og identitet
2. Vennskap og samhold
3. Krenkende og negativt ladde utsagn
4. Beskrivelser av og ønsker om å oppnå idealkroppen
5. Fremgangsmåter for å oppnå idealkoppen
6. Negative holdninger til spiseforstyrrelser

Etter jeg hadde delt alle utsagnene inn i ulike kategorier, måtte jeg oversette utsagnene på det pro-anorektiske forumet til norsk. Jeg valgte også å omformulere utsagnene som var hentet fra de norske internettsidene. Dette har jeg valgt å gjøre for å bevare anonymiteten til forumdeltakerne, slik at ikke deltakerne kan oppspores og identifiseres ved hjelp av ulike søkemotorer. Ved å omformulere utsagnene på denne måten, kan man risikere forskerens forforståelse virker inn på sluttformuleringene. For å unngå at omformuleringene påvirkes av min forforståelse har jeg, så langt det er mulig, bare byttet ut noen få ord med sikte på å beholde utsagnenes originale meningsinnhold. I de sitatene hvor det er gjennomførbart har jeg beholdt informantens originale ordvalg, og kun byttet rundt på selve setningsoppbyggingen.

Når jeg viser til ulike utsagn i oppgaven, har jeg også valgt å redegjøre for min forståelse av det enkelte utsagnet. Dette er fordi jeg som forsker tolker og forstår utsagnene ut fra min subjektive forståelse av omverdenen. Ved å redegjøre for min forståelse av de ulike utsagnene, vil dette gjøre at leseren lettere kan sette seg inn i min forståelse av oppgaven, samt at jeg på denne måten åpner opp for at det finnes flere forståelser av de ulike utsagnene, og at det ikke nødvendigvis er min forståelse som er den riktige.

3.6 Kvalitet i forskningen

I følge Østbye et al. (2007 i Thagaard 2010) byr internettet på særlige kildekritiske utfordringer, ettersom det er en arena hvor man fritt kan uttrykke seg. Det eksisterer derfor ikke noen sannhetsgaranti knyttet til informasjonen. Ettersom problemstillingens formulering er knyttet til hvordan ungdom påvirkes av kroppsfokuserte nettsider, ønsker jeg å forske på hvordan ungdom kan forstå de ulike nettsidene. Oppgaven er altså konstruert slik at det ikke er sannheten i utsagnene som hovedsakelig er av betydning, men heller det faktum at de finnes tilgjengelig på internett slik at ungdom kan lese dem. Jeg ute etter å forstå hvordan disse utsagnene kan påvirke ungdommens identitet.

3.6.1 Validitet

Når man skal forstå tekster på internett er det flere faktorer som spiller inn. For det første tillegger ikke alltid leser og produsent samme mening til en tekst. Produsenten uttrykker sitt synspunkt skriftlig, og leseren konstruerer en mening med teksten ut fra sine tidligere erfaringer og forståelse av omgivelsene. Dette kaller Waldahl (1999) menneskets fortolkningspotensial. Når jeg i løpet av denne prosessen har observert ulike nettsider, har jeg hatt det Thagaard (2010) kaller en fortolkende tilnærming. Med dette menes at jeg har tolket empirien ut fra mine erfaringer og forståelser. Når jeg har analysert innholdet på de ulike nettsidene, må man derfor ta sikte for at mine tolkninger og forståelse av nettsidene kan avvike fra andre menneskers tolkninger. Imidlertid vil formuleringene og utsagnene på de ulike nettsidene i følge Waldahl alltid gi noen føringer for hvilken mening produsenten har lagt i teksten. Dette kaller Waldahl for tekstens meningspotensial.

Det vil derfor finnes noen tolkninger som er mer nærliggende enn andre når det kommer til produsentens opprinnelige mening. Videre vil også konteksten rundt leseren påvirke hvordan man oppfatter og forstår innholdet i en tekst. Jeg leser tekstene fra en forskningskontekst, og mine forventninger i forhold til funn kan dermed påvirke min tolkning og forståelse av innholdet (Waldahl 1999).

Waldahl peker også på åpne og lukkede tekster. Med åpne tekster menes tekster som gir tydelige føringer for hva som er meningsinnholdet, mens lukkede tekster har et mer tvetydig innhold. I de fleste tekster på internett finner man ofte en kombinasjon mellom lukkede og åpne elementer, og hvordan jeg som leser vurderer utsagnenes åpenhet, avhenger av hvilke aspekter av utsagnene jeg vektlegger som viktige for min oppgave. Videre er det i følge Waldahl (ibid) også viktig å være bevisst på at leserens relasjon til temaet vil påvirke leserens forståelse av meningsinnholdet. Med dette menes at det ofte er knyttet sosialt etablerte og anerkjente koder til teksten, og at teksten kan virke åpen for en publikumsgruppe, mens den oppleves lukket for andre. Eksempelvis vil ungdom som deltar på de ulike forumene kanskje ha en annen forståelse av innholdet enn hva jeg som utenforstående har.

I oppgaven tar jeg for meg tre ulike nettsider, og diskuterer hvordan ungdommenes tolkning av disse sidene kan påvirke vedkommendes identitet. For å gjøre oppgavens resultater overførbare har jeg valgt tre nettsider som alle omhandler individets forhold til idealkroppen. Nettsidene varierer fra det generelle (diskusjonsforumet og bloggen) til det spesielle (pro-ana forumene). Oppgaven dekker både norske (diskusjonsforumet og bloggen) og internasjonale (pro-ana forumet) nettsider. Videre har jeg også sett på variasjoner mellom en produsent (bloggeren) og flere deltakere (forumene), og hvordan dette på ulike måter kan påvirke ungdoms identitet. På bakgrunn av dette kan man anta at resultatene i oppgaven kan overføres til å kunne gi en forståelse av flere nettsiders påvirkning på ungdoms identitetsutvikling.

Det er viktig å påpeke at observasjonen på de ulike nettsidene har blitt gjort innenfor en viss tidsramme. Diskusjonen på de ulike nettsidene har ingen entydig begynnelse eller avslutning. Noen diskusjoner foregår over flere år, andre diskusjoner springer ut som en sidegren fra en annen diskusjon, mens noen diskusjoner blir lagt på is for å så tas opp igjen etter flere måneder.

Undersøkelser av internettsider bryter i følge Waldahl (ibid) alltid inn i en pågående prosess, der forskeren observerer i en tidsavgrenset periode og skaper en forståelse basert på denne observasjonen. I denne type forskning vil det derfor alltid være en risiko for at viktige momenter faller utenfor observasjonstiden. Observasjoner av samtaler på internett vil i følge Waldahl derfor inneholde et element av usikkerhet, og kan gi et misvisende bilde av internettets påvirkninger. For å sikre best mulig validitet har jeg derfor i flere av diskusjonstrådene lest tilbake i tid. Utsagn som befinner seg utenfor min tidsramme kan ikke brukes i oppgaven, men ved å lese tidligere utsagn mener jeg at jeg lettere har kunnet tolke og forstå enkeltutsagnene ut fra en helhetlig kontekst.

3.6.3 Etske overveielser

For å gjennomføre den kvalitative undersøkelsen spiller den etiske siden ved oppgaven en viktig rolle. I og med at forskningen jeg har utført i hovedsak finner sted på ulike internettforum har jeg fulgt de forskningsetiske retningslinjene for forskning på internett, utarbeidet av NESH² i 2003.

Jeg har tatt for meg *de forskningsetiske prinsippene* og redegjort for hvordan de har berørt min oppgave, samt hvordan jeg har forholdt meg til dette.

- a) *Internettforskning er underlagt de samme etiske kravene som annen forskning.* Med dette menes at deltakerne på internettforum har de samme rettighetene som deltakere i et forskningsintervju. Dette innebærer blant annet kravet om konfidensialitet, krav om å unngå skade og alvorlige belastninger, krav om respekt for menneskeverdet og krav om lagring av opplysninger som kan identifisere enkeltpersoner.

- b) *Vanskelighetene med å skille mellom offentlig og privat informasjon.* Informasjon av privat karakter kan benyttes i forskning, så lenge denne informasjonen er meddelt i åpent forum som er tilgjengelig for allmennheten. Forskeren må likevel være oppmerksom på aktsomhetshensyn rundt forskningen. Hensynet til respekt for

² Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora

deltakerne i åpne fora tilsier også at forskeren bør informere deltakerne om systematisk registrering. Dette ble fastslått som et krav fra NSD, og jeg har derfor vært juridisk forpliktet til å legge ut et informasjonsskriv om min observasjon på de utvalgte nettsidene. I dette informasjonsskriftet gis også deltakerne mulighet til å reservere seg fra at deres sitater blir brukt i studien.

- c) *Internettfora med adgangsbegrensninger.* Noen internettfora har adgangsbegrensninger i form av at deltakere må ha brukernavn og passord for å kunne delta. Ettersom informasjonen internettbrukerne deler med hverandre i slike forum ikke er tilgjengelig for alle og enhver, kan heller ikke forskere fritt bruke informasjon hentet fra slike internettfora. For å bruke informasjon i lukkede internettforum bør man ha deltakernes samtykke (NESH). Som beskrevet tidligere i oppgaven har jeg valgt å respektere deltakerne i lukkede internettforum sitt ønske om privatliv, og har kun forholdt meg til åpne forum. Fra et forskningsmessig perspektiv antar jeg også at det er lettere å få tillatelse fra NSD dersom jeg henter informasjonen min fra et åpent internettforum.
- d) *Barns krav på beskyttelse.* Forskning på internett hvor barn deltar reiser spesielle utfordringer, fordi dette er en del av barns aktiviteter hvor voksne har begrenset kontroll. Dette reduserer ikke kravene om å innhente foreldrenes samtykke til barnets deltakelse i forskningen. I praksis er samtykke fra foreldre vanskelig, da jeg stort sett har fått informasjon om personers pseudonym. I noen tilfeller har jeg også fått informasjon om vedkommendes alder. For å unngå etiske og juridiske konflikter i forskning med barn, har jeg så langt det er mulig kun innhentet informasjon fra personer mellom 16-21 år. I følge personopplysningsloven kan ungdom selv samtykke i forskning etter de er fylt 16 år, dersom det ikke innhentes sensitive opplysninger.

e) *Bruk av personlig og sensitiv materiale.* Informasjon i digitale fora har ofte en flyktig karakter, og folk kan være villige til å gi fra seg personlig og sensitiv informasjon i et internettforum som i utgangspunktet er åpent for allmennheten, uten at de dermed ønsker at ytringene skal spres videre. Forskere må derfor anonymisere sensitiv informasjon som blir brukt. Sensitive opplysninger beskrives på NSD sine nettsider som å være opplysninger av seksuell, kriminell, diskriminerende eller helsemessig art. I oppgaven er det presentert noen sitater som til en viss grad kan knyttes opp mot sensitive helseopplysninger, ettersom jenter med anorektiske identiteter er en viktig del av studien. Disse sitatene er anonymisert, og opplysningene kan derfor ikke knyttes opp mot enkeltpersoner.

f) *Om å innhente samtykke i digitale fora.* Det er en hovedregel at forskning som forutsetter aktiv deltakelse fra forskeren, bare skal settes i gang etter deltakernes frie og informerte samtykke. Forskeren må med andre ord selv vurdere relevante hensyn og avgjøre om det er nødvendig med samtykke eller ikke. Vanskeligheter rundt dette kan være at forespørsel om samtykke til deltakende observasjon kan virke ødeleggende på den samhandlingen forskeren vil studere.

For det andre er deltakelse flyktig, hvilket gjør at det kan være vanskelig å kontakte deltakerne i forkant av studiet. For det tredje kan personer utgi seg for å være en annen enn den de egentlig er, noe som gjør at man ikke er sikker på om man har innhentet samtykke fra de man ønsker samtykke fra. Jeg har med godkjenning fra NSD valgt å bruke passivt samtykke.

g) *Bruk av sitater som er hentet fra internett.* Ved bruk av sitater på internett bør forskeren ta hensyn til at det kan være mulig å spore informantens identitet ved å foreta fulltekst søk på sitatene. Som beskrevet tidligere har jeg forandret setningsoppbyggingen eller brukt synonymer på de sitatene jeg har benyttet meg av i min studie. Jeg har vært veldig forsiktig i dette arbeidet slik at ikke meningsinnholdet i sitatene forsvinner.

h) Pseudonymer og konfidensialitet. Pseudonymer (kallenavn) er en viktig del av samhandlingen på internett, og ofte fungerer disse navnene som vanlige navn på tvers av ulike internettsamfunn. Dersom forskeren henviser til deltakernes pseudonymer, kan man risikere at forumdeltakerne gjenkjenner hverandre. For å anonymisere deltakerne har jeg funnet egne kallenavn til dem, som gjør det vanskeligere for både andre forumdeltakere og utenforstående å oppspore vedkommende. Jeg har eksempelvis valgt å referere til forumdeltaker 1, forumdeltaker 2, eller pro-ana deltaker 1 og pro-ana deltaker 2.

Jeg har i dette kapitlet tatt for meg og redegjort for valg av metode, utvalg, innhenting og analyse av data, samt validitet og etiske retningslinjer i forhold til dette. I kommende kapittel har jeg tatt for meg litt innledende informasjon om internett og ulike aspekter rundt dette, herunder statistikk, identitet på internett, risikoer og ressurser på internett, samt ungdommens juridiske rettigheter til å benytte seg av internett.

4.0 Ungdom og Web 2.0

Media er i følge Ulla Carlsson (2010) en av de største sosiale institusjonene som finnes i dag. Når man diskuterer politikk, kultur, nyheter og økonomi, kan man derfor sjelden unngå å inkludere media. Internettet er mer enn det man generelt snakker om når man diskuterer tradisjonell media. Internettet tilbyr arenaer for kommunikasjon, informasjon, kunnskap, shopping, underholdning, spill, meningsmålinger, kreativitet og mye mer. På internett kan man utfolde seg sosialt, bli kjent med nye mennesker, og opprettholde kontakten med gamle kjente og venner. Disse sosiale nettaktivitetene er i følge Carlsson (ibid) i stor grad representert av ungdom.

I følge Hagen og Wold (2009) kan dagens unge kalles en mediegenerasjon. Internettbruken i 2007 er 6 ganger så høy som den var i 1994. I en rapport fra statistisk sentralbyrå kommer det frem at det ikke er uvanlig at barn bruker tre til fire timer daglig på moderne medier (pc, internett, tv, mobil). Tall fra Norsk Mediebarometer (2010) viser at 77 % av befolkningen i alderen 9-79 år daglig bruker internett, hvor bruken er målt til et gjennomsnitt på 85 minutter pr. dag. Videre buker 93 % av befolkningen i alderen 16-24 år internett hver dag, med et gjennomsnitt på 162 minutter daglig. 98 % av norske barn i alderen 8-18 år har tilgang til PC med internett i hjemmet, mens ca 60 % av disse barna har egen PC (norsk mediebarometer 2010 og medietilsynets rapport 2008). Det at barn og unge eier egen datamaskin, gjør at de kan utfolde seg relativt fritt på internettet utenfor de voksnes kontroll (Hagen og Wold, 2009). Videre oppgir 45 % av barna under 18 år i Trygg bruk-undersøkelsen (2008) at de sjelden eller aldri snakker med foreldrene om internettbruk. Det kommer også frem at 63 % av barna opplever at foreldrene aldri sitter sammen med dem når de surfer, 56 % oppgir at foreldrene aldri bruker filter eller stenger av nettsider, og 43 % opplever at foreldrene aldri sjekker hvilke internettsider som blir besøkt.

Dette understrekes i medietilsynets rapport om barn og digitale medier (2010), hvor barn opplyser at de ofte har mye alenetid på nettet. De spurte foreldrene oppgir at de ofte sitter sammen med barna, hvilket kan indikere at foreldre ikke har helt oversikt over omfanget av barnets internettbruk.

4.1 Internett og identitet

Internett er et ganske spesielt massemedium, ettersom det er fri flyt av informasjon der "alle kommuniserer med alle". Noen av internettets funksjoner likner på andre massemedium, der en avsender sprer budskap ut til et stort antall mottakere. Dette kan for eksempel være nettaviser eller tv-kanaler på internett. En liknende variant av denne funksjonen er portaler der man som enkeltperson kan spre budskap og meninger til andre personer. Dette er for eksempel nettsamfunn, blogger og chatte-forum (Hagen og Wold 2009). Disse portalene gjør blant annet at man kan holde kontakt med venner, dele meninger og diskutere med ukjente, samt å bli kjent med nye mennesker med felles interesser. Dette kommunikasjonsaspektet er viktig for identitetsutviklingen, da sosial samhandling kan påvirke individets identitet (Blos 1979, Loevinger 1976). Spesielt gjelder dette for ungdom, som ofte er orientert mot grupper og gjenger. Frihet til å uttrykke seg og frihet til å få informasjon er i følge Novel (2006 i Carlsson 2010) viktig for å utvikle seg kognitivt og sosialt.

De barna som er spesielt dyktige på internett kaller Jessen og Sørensen (2003 i Carlsson 2010) for "aktive brukere" (powerusers). Gjennom utforskning og læring av digitale media har de utviklet en kompetanse innenfor feltet som ofte er høyere enn de voksnes kompetanse. Det er karakteristisk for disse brukerne at de deltar i både nasjonale og internasjonale nettforum. Gjennom å delta i slike forum kan brukeren treffe likesinnede og venner som deler felles interesser. Deltakerne tar del i eksisterende nettverk og tilpasser seg til den eksisterende kulturen i dette nettverket. Man deltar i forumet så lenge det oppfattes som interessant og hensiktsmessig, og når vedkommende mister interessen for et nettforum, kan man velge et annet som er mer relatert til nyere interesser. Med andre ord kan deltakelse i ulike nettforum være flyktig, og skifte relativt raskt i samsvar med vedkommendes interesser.

Deltakelse på nettet gir i følge Davies (2006) barn og unge rom for å leke med identitet og roller, noe som er viktig i ungdomsfasen. Man kan gi seg ut for å være en annen, eller man kan eksperimentere og prøve ut identiteter man ikke kan prøve ut i det vanlige livet. Ettersom man selv bestemmer hvilken informasjon man vil legge ut på nettet, kan man til en viss grad kontrollere hvilket bilde andre mennesker får av en.

Wood og Smith (2001 i Hagen og Wold 2009) skriver imidlertid at den vanligste strategien i nettforum er å fremstå som idealiserte versjoner av seg selv (idealselv). Med andre ord er det vanlig at de som deltar i internettforum holder seg til én karakter.

4.2 Internett som ressurs og risiko

Internett kan beskrives som plattform hvor mulighetene for informasjon og sosial interaksjon er nærmest ubegrenset. Gjennom ulike nettsider kan brukeren innta flere ulike roller, blant annet mottaker av informasjon, produsent av blogg, skaper av forum eller sender av annen nettbasert informasjon. Ved siden av dette kan brukeren delta i og påvirke nettsider, forum og blogger skapt av andre. De mange mulighetene internett bringer med seg, kombinert med alle de rollene man som bruker kan ha, gjør at internett får et større spekter av negative og skadelige påvirkninger enn tradisjonelle media som TV, radio og aviser. Disse skadene dette kan ha på barn og unge forsterkes ved at foreldre ofte ikke har oversikt over hva barnet gjør på internett (Carlsson 2010). Ofte kan man opprette eller delta på en nettside, blogg eller forum uten å oppgi sin sanne identitet. Det er derfor mindre risiko for å bli oppdaget for å legge ut upassende informasjon på internett enn å dele tilsvarende informasjon i andre sosiale sammenhenger. Nettsideleverandører jobber ofte med å identifisere og stenge nettsider med negativt innhold, herunder Pro-ana sider. Dessverre er det ikke uvanlig at pro-ana forum som stenges, reetableres av administratoren i ettertid (Wold 2011). Dette kan medføre nye risikoer, som ikke er tilknyttet de mer tradisjonelle mediene hvor man kjenner avsenderen.

Det er identifisert flere risikoer ved den unges internettbruk, deriblant deling av personlig informasjon med fremmede, møte fremmede, og lese nettside med pornografisk eller voldelig innhold. Andre nettsider som handler om ulike typer selvskading, selvmord, narkotika, spiseforstyrrelser og lignende kan også utgjøre en risiko for den unge (Carlsson 2010). Denne typen nettsider kan være en risiko for den unges utvikling, da det kan påvirke og inspirere vedkommende til å prøve noe lignende. Imidlertid viser en kvalitativ studie, gjort av Elza Dunkels (2007 i Carlsson 2010) om svenske barns internettbruk som konkluderer med at barna er mer bevisst på farer med internett enn hva voksne tror.

Gjennom samtaler med barna kom Dunkels frem til at barna har velutviklede utvelgingsstrategier for å sile ut de internettsidene de ikke ønsker å delta på. Dette er strategier de har kommet frem til selv eller i samarbeid med jevnaldrede. Bare i noen få tilfeller er disse strategiene lært av voksne. Carlsson skriver imidlertid ingenting om dette gjelder alle barn uavhengig av oppvekst og kultur. I følge Livingstone og Haddon (2009 i Carlsson 2010) er barn og unge fra ressursvake familier i en risikogruppe på internett, og man kan derfor anta at utviklingen av utvelgingsstrategiene som Dunkels beskriver ikke er felles for alle barn.

Det finnes også flere positive faktorer ved internettbruk. Den kunnskapen barn danner seg på internett er et resultat av uformell læring, og er sentral i utviklingen av sosial kompetanse (Carlsson 2010). På denne måten kan man si at gjennom å bruke fritiden på internett kan den unge tilegne seg kompetanse som kan vise seg å gi ulike fordeler i fremtiden. Dette kan for eksempel være dersom den unge skal ta utdanning og må bruke internett til å finne forskning, eller dersom den unge skal ut i arbeid hvor datakunnskaper er relevant. Carlsson spesifiserer at fordelene beskrevet overfor bare gjelder en liten gruppe barn. Det er mange barn og unge som ikke bruker like mye tid på internett på fritiden. Det er i følge Carlsson viktig at skolen hjelper disse barna med å gjøre seg kjent med trygg bruk av internett.

4.3 Juridisk perspektiv på unges internettbruk

Barnekonvensjonen artikkel 1 beskriver barn som alle mennesker under 18 år. Ettersom jeg retter hovedfokus mot ungdommer i alderen 16 til 21 år, vil jeg redegjøre for både relevante artikler i barnekonvensjonen og menneskerettighetskonvensjonen. I

menneskerettighetskonvensjonen artikkel 10, punkt 1. omtales ytringsfrihet, hvor det fremkommet at alle mennesker har rett til å ha og uttrykke meninger og ideer uten inngrep fra offentlige myndigheter. I punkt 2. er det fastsatt at det følger ansvar og plikter med ytringsfriheten, og at staten kan pålegge bøter og straffer til mennesker som misbruker ytringsfriheten på en slik måte at det går ut over og krenker enkeltmennesker, samfunnet og nasjonen. I barnekonvensjonen artikkel 13, punkt 1. fremkommer det at barnet har ytringsfrihet. Dette innebærer at alle barn har rett til å søke, motta eller meddele opplysninger av ulike slag, og dette kan skje både skriftlig, muntlig eller andre uttrykksmåter.

I menneskerettighetskonvensjonen artikkel 11, punkt 1. kommer det frem at alle mennesker har rett til å delta i fredelige forsamlinger og organiseringer. Retten til organisasjon og forsamlingsfrihet er også nedfelt i barnekonvensjonen artikkel 15, punkt 1. Med fredelige forsamlinger kan man også forstå forumdeltakelse på ikke-voldelige internettsider. I barnekonvensjonen artikkel 17 står det skrevet at staten skal erkjenne massemedienes viktige rolle, og sikre at barnet har tilgang til informasjon fra både nasjonale og internasjonale kilder. Imidlertid fremkommer det i artikkel 17, punkt e) at staten skal fremme utviklingen av retningslinjer for beskytte barn mot informasjon som er skadelig for barnets velferd.

Både barne- og menneskerettighetskonvensjonen er en del av det norske lovverket. Som det fremkommer av artikkel 13 og 15 har ungdom en lovfestet rett til deltakelse og aktivitet på de ulike nettforumene og bloggen. Imidlertid åpner artikkel 17 for at staten kan iverksette tiltak for å skjerme barn og ungdom mot uheldig informasjon på internett. Med uheldig informasjon på internett menes i følge Ulla Carlsson (ibid) nettsider med pornografisk, voldelig, rasistisk, eller annet destruktivt innhold. Ut fra dette kan man forstå det som at nettsider med høyt kroppsfokus havner i en gråsoner mellom hva som er akseptert og hva som er uakseptert innhold. På den ene siden vil direkte oppfordringer til spiseforstyrrelser kunne defineres som destruktivt innhold, mens tips i forhold til dietter og trening (som kan oppfattes som indirekte oppfordringer til spiseforstyrrelser) i større grad er allment akseptert.

Jeg har vært i kontakt med Henok Tesfazghi fra datatilsynet, som opplyser at det ikke finnes noen statlige eller private organer i Norge (inkludert datatilsynet) som legger ned uheldige internettsider. Dette begrunnes med at et sensurorgan vil kunne stride mot ytringsfriheten.

Jeg har i dette kapitlet redegjort for statistikk rundt barn og unges internettbruk, hvordan identitet kan ses i sammenheng med internettbruk, ressurser og risikoer på internett, samt ungdoms juridiske rettigheter på internett. Videre vil jeg ta for meg og presentere ulike teoretiske begreper som kan knyttes til ungdoms identitet, før jeg drøfter innhentet empiri opp mot de ulike teoriene jeg har valgt å benytte meg av.

5.0 teoretiske begreper

I dette kapitlet vil jeg ta for meg de ulike teoretikernes forståelser og perspektiver på begrepene ego, identitet, selvet og personligheten.

Ego

I psykologisk ordbok beskrives ego som det latinske ordet for *jeg* (Egidius, 1996). Flere av identitetsteoretikerne jeg har tatt for meg i denne oppgaven har ulike begreper for å beskrive den indre kjernen som skaper individets identitet. Erikson og Loevinger bruker begrepet ego, mens Bloss anvender begrepet karakter når de skal forklare den indre kjernen i individet. Kegan erkjenner egoets eksistens, men vier oppmerksomheten i større grad mot individets selv.

Loevinger (1976) omtaler egoet som en overstående kraft eller indre struktur som finnes i ethvert menneske. Loevinger hevder videre at egoets utvikling skjer gjennom forandringer i denne strukturen, og menneskets kognisjon og forståelse av omgivelsene er viktig i denne prosessen. Ettersom mennesket er sosialt, utvikler egoet seg også gjennom sosialisering med andre mennesker. Ego er ikke et element som *skaper* forståelse av omverdenen, men ego kan i følge Loevinger beskrives som *selve* forståelsen individet har av omgivelsene (ibid). Videre kan egoet i følge Loevinger sies å være individets forståelse av seg selv og styre individets utvikling av personlighetstrekk. Imidlertid kan ikke egoet beskrives som det samme som individets helhetlige personlighet (ibid). I likhet med Loevinger beskriver Erikson (1968) egoet som en sentral og delvis ubevisst organiserende kraft, og Kegan (1982) definerer egoet som en administrerende helhet som definerer de ulike fasene individet befinner seg i.

Individets ego beskrives i følge Bloss (1990) som summen av alle psykiske indre prosesser. Videre definerer egoet personligheten og fungerer som et rammeverk og en megler mellom indre drifter og omverdenens krav. I følge Bloss (1979) danner ofte individet et ego-ideal som de streber etter å oppnå. Ego-idealet er basert på individets idealiseringer og tolkninger av samfunnets og omgivelsenes krav. Bloss hevder imidlertid at ingen vil kunne oppnå ego-idealet, og han beskriver det som en livslang jakt etter perfeksjon.

Grunnen til at det er mer eller mindre umulig å oppnå ego-idealet er at dette utvikler seg på samme måte som ego, og ego-idealet vil dermed aldri være konstant.

Identitet

I psykologisk ordbok defineres begrepet identitet som *fullstendig lik*, mens personlig identitet handler om å være identisk med seg selv. I psykologisk leksikon skilles det mellom jeg-identitet og selv-identitet. Jeg-identitet kan forstås som de samordninger som skjer mellom de ulike funksjonene i jeget, eksempelvis vurderinger, målsetninger, roller og holdninger, slik at de til slutt representerer individets enhetlige vurderinger og ønsker. Selv-identiteten kan beskrives som det et individ oppfatter som typisk for seg selv som person. Jeg'ets virksomhet forandrer stadig selv-identiteten, som i sin tur forandrer jeg'ets måte å betrakte seg selv og omverdenen på. Samspillet mellom jeg-identiteten og selv-identiteten er avgjørende for individets personlighetsutvikling (Egidius, 1996).

Erikson (1968) skriver at identitet og identifikasjon har språklig og psykologisk felles rot. Videre diskuterer Erikson (1980) hvorvidt begrepet identitet er et eget psykososialt begrep eller om det heller bør betraktes som en del av den psykoanalytiske teorien om ego. Identitet handler i følge Erikson om hvem man er i en større sammenheng, herunder individets rolle i kulturen og samfunnet man vokser opp i. På den annen side skriver Erikson at identiteten er en hjørnestein i individets personlige utvikling. Erikson konkluderer med at begrepet identitet handler om både individets rolle i samfunnet, vedkommendes opplevelse av seg selv og sin rolle i samfunnet, samt relasjonen mellom disse.

Identitetsformasjonen har i følge Erikson (ibid) et selv-aspekt og et ego-aspekt. Identiteten kan forstås som en del av egoet ettersom Erikson beskriver identitetskrisen som en del av ego-utviklingens åtte faser. Gjennom de tidligere fasene har egoet utviklet seg og tilpasset seg miljøet, og dette vil videre påvirke individets identitet.

For å beskrive selv-aspektet bruker han forståelser av selvet hentet fra blant annet Mead (1934*), Schilder (1934*) og Federn (1927-1949, * alle i Erikson 1980). Selvet beskrives som en del av identiteten ettersom individet skaper en forståelse av seg selv. Selvbildet og selvtilliten mennesket har gjennom livet integreres også som en del av identiteten.

Erikson (1968) skriver at følelsen av identitet delvis kan betraktes som noe bevisst. Med dette mener han at vi er spesielt opptatt av vår egen identitet når vi står overfor en ny krise og føler trusselen ved identitetsforvirring. Videre blir vi oppmerksomme på vår identitet når vi føler at vårt egentlige selv ligger nært vårt idealselv. Den optimale identitetsfølelsen er imidlertid en psykososial følelse. Denne følelsen får vi blant annet ved å føle oss hjemme i vår egen kropp, samt en trygghet og følelse av anerkjennelse rundt vår rolle i samfunnet.

Identitet kan i følge Kegan (1982) forstås som selv-kontinuitet. Ut fra dette kan vi forstå det som at selvet forandres i de ulike fasene individet går igjennom, og at individets gjennomgående forståelse av seg selv i løpet av disse fasene kan betraktes som vedkommendes identitet.

I litteraturen jeg har studert av Blos, har jeg observert at han benytter seg lite av begrepet identitet. Imidlertid bruker han begrepet karakter for å beskrive det jeg tolker tilsvarende (men ikke identisk) med identitetsbegrepet. Jeg har tolket det slik basert på Blos beskrivelse av karakter som det gjennomgående mønsteret i individets ego, altså de faktorer som definerer det enkelte individets gjennom egoets utvikling. Videre hevder Blos at karakteren hovedsakelig utvikles i ungdomsalderen, gjennom håndtering av ulike faser, samt generell tolkning og forståelse av omverdenen. Karakteren utgjør en indre psykisk struktur, hvor hovedoppgaven består i å opprettholde nettopp denne psykiske strukturen. Dette er i stor grad en selv-regulerende og ubevisst prosess. Karakteren kan videre beskrives som individets opplevelse av seg selv. Denne fornemmelsen av selvet stabiliseres gjennom erfaring og utvikling. Andre oppgaver Blos tillegger karakteren er å tolke omgivelsene, regulere individets selvtillit, bestemme vedkommendes reaksjon på indre og ytre stimuli, samt stabilisere vedkommendes ego-identitet (Blos, 1979, 1990).

I Banduras bøker blir ikke begrepet identitet anerkjent. Imidlertid nevnes både individets personlighet og selvet.

Selvet

Selvet kan i følge psykologisk ordbok (Egidius, 1996) beskrives som individets bevisste oppfatning (selvbevissthet), forestillinger og forståelse av seg selv, kunnskap om seg selv, samt kontroll og vurdering av seg selv.

I følge Erikson er det viktig å skille selvet fra egoet. En narsissist elsker seg selv, ikke sitt ego. Jeget (selvet) er bevisst, mens egoet er ubevisst. Vi er klar over egos oppgaver, men enkeltindividet kan ikke føle eller oppleve dets eksistens. Selv om egoet og selvet er forskjellige henger de tett sammen. Selvet er foranderlig, og det er egoets oppgave å samordne og skape kontinuitet mellom fortidens, nåtidens og fremtidens selv (Erikson 1968). Erikson snakker om selvet som individets indre stemme, herunder selviakttakelse, selvbestemmelse, selvanklagelse og selvbeherskelse.

I likhet med Erikson er også Kegan påpasselig med å skille mellom selvet og egoet. Selvet er essensen i egoet, og utvikler seg gjennom de ulike ego-fasene. I hver nye fase er det en ny del av selvet som utvikler seg, og det helhetlige selvet er ikke ferdigdefinert før i Kegans femte fase. Imidlertid vil ikke selvet slutte å utvikle seg. Selvet kan i følge Kegans teori forstås som å være atferdsregulerende og tolkende, og konstruerer mening gjennom samhandling med andre. Videre hevder Kegan at selvet utvikles i en spiral, og veksler mellom et selvstendig og et inkluderende selv (Kegan, 1982).

Bandura skriver i boken "Social Learning Theory" (1977) at den dominerende forståelsen innenfor behavioristisk teori er at mennesket ikke har et selv, og blir derfor betraktet som passive mottakere av stimuli. Bandura påpeker at det finnes variasjoner innenfor behavioristisk teori. I "Social Learning Theory" uttrykker Bandura at han anerkjenner mennesket som aktivt tolkende vesener, og at de derfor også gjør tolkninger av seg selv. Dette fremkommer eksplisitt i følgende sitat: "As we have already seen, self-evaluative reactions figure prominently in social learning theory" (Bandura, 1977, s.139). Videre skriver Bandura: "Much human behavior is regulated through self-evaluative consequences as expressed variously by self-satisfaction, self-pride, self-dissatisfaction, and self-criticism" (Bandura 1977, s. 133).

Slik jeg forstår det kan Banduras begrep "self-pride" og "self-dissatisfaction" forstås som et individs gode eller dårlige selvtillit. Bandura hevder at et menneskes selvtillit varierer i samsvar med omgivelsene. Med dette menes at en person kan ha god selvtillit innenfor håndball (atferden oppfyller egne og andres forventninger), mens samme person kan ha dårlig selvtillit på jobben (atferden fyller ikke egne og andres forventninger).

Videre hevder Bandura at individet også vurderer seg selv ut fra tolkninger av og sammenlikninger med andre mennesker.

I følge Blos reguleres selvet gjennom karakteren. I likhet med karakteren modnes selvet i ungdomsalderen, og får en kvalitet og en stabilitet det ikke har hatt tidligere. Selvet kan beskrives som summen av individets identifiseringer, erfaringer, ego, indre drifter og samfunnets krav, men utgjør som en helhet mer enn disse faktorene til sammen. Selvet kan ut fra dette forstås som et organiserende prinsipp som vokser i samsvar med individets sosiale, kognitive, moralske, fysiske, og seksuelle utvikling (Blos, 1990).

Idealselvet

Idealselvet handler i følge Erikson om en persons oppfatning av hvordan vedkommende burde være for å fyller samfunnets og private krav til seg selv. Idealselvet utgjør en standard som resten av selvet blir vurdert opp mot (Erikson 1968). Dersom et individ opplever stor forskjell mellom sitt egentlige selv og sitt idealselv, kan dette oppleves som et nederlag for individet. Motsatt gjelder dersom vedkommende opplever høyt samsvar mellom sitt egentlige selv og sitt idealselv (ibid).

Personlighet

Personligheten beskrives i følge Psykologisk leksikon som å være individets reaksjonssystem (Egidius, 1996). Dette er i tråd med Von Tezchner (2001) definisjon, som hevder at personligheten er individets tilbøyelighet for å føle, tenke og handle på bestemte måter. Teorier om personlighet handler således om individets oppfattelse og reaksjon på sine omgivelser, samt hvordan vedkommende organiserer sine handlinger. Et menneskes personlighet er ikke noe som oppstår plutselig, men utvikler seg gradvis.

Erikson snakker om personligheten som et overordnet begrep. Erikson bruker Marie Jahoda's (1950 i Erikson 1980) beskrivelse av en sunn personlighetsutvikling. Den sunne personlighetsutviklingen handler om at individet behersker omgivelsene, viser en sammenhengende personlighet, og har en riktig forståelse av seg selv og omverdenen. Hva Jahoda mener med *riktig* når hun beskriver individets forståelse av seg selv og omverdenen, er ikke spesifisert, men jeg antar at hun mener en forståelse som er i samsvar med majoritetens forståelse. Personligheten kan, i følge Erikson, beskrives som noe som utvikler seg i samsvar med ego-utviklingen.

Bandura hevder i boken "Social learning and personality development" (1963) at barnets tolkning og læringspotensial avhenger av vedkommendes personlighet, som kan forstås som en samling av individets tidligere erfaringer, emosjoner og lærdom. Ut fra denne forståelsen ser vi at Bandura anerkjenner at individet har en personlighet. Imidlertid er ikke Banduras forståelse av personligheten identisk med psykoanalysens forståelse av personlighet.

Psykoanalytiske teorier definerer ofte personligheten som noe fast. Bandura klassifiserer individets atferd innenfor hierarkier, hvor ulik atferd kommer til syne i ulike sammenhenger. Et atferdshierarki kan eksempelvis være knyttet til individets oppførsel i familieselskaper, hvor noen typer atferd oppnår mer positiv respons enn andre typer atferd. På samme måte kan individets ha et helt annet atferdshierarki i vennegjengen, hvor atferden som betegnes som negativ hos familien, blir positivt mottatt av vennene. Dette beskriver Bandura (1963) som individets "nivåer av personlighet".

Kegan (1982) beskriver personlighet som en helhetlig prosess fremfor en enhet. Denne prosessen skaper et "selv", et meningsskapende system som gjør personlighetsutviklingen identifiserbar. Utvikling og gjensidig påvirkning mellom selvet og samfunnet beskrives videre som nøkkelord for å forstå menneskets personlighet. Personligheten er også definert av egoets styrke, forsvarsmekanismer og karakter, samt individets moral, verdier, atferd og holdninger.

For å forstå et menneske hevder Blos (1941) at man ikke bare kan fokusere på individets atferd og holdninger i øyeblikket. Man må se på individets personlighet som en historisk prosess, hvor vedkommende har gjort tolkninger og erfaringer gjennom livet, der personligheten danner summen av disse. Blos beskriver personligheten som individets integrerte holdninger og atferdsmønstre, som representerer vedkommendes tilpasning til omgivelsene. Personligheten kan derfor forstås som hovedsakelig å være knyttet til atferd og individets rolle i samfunnet. Imidlertid hevder Blos at denne tilnærmingen ikke gir en helhetlig forståelse av individets personlighet. Han skriver at individets personlighet også drives av en mer eller mindre ubevisst indre meningsskapende kraft (karakteren) som tolker og forstår omgivelsene. Det er den meningen individet tillegger omgivelsene, som påvirker hvordan individet velger å handle, og som gir utenforstående et bilde av vedkommendes personlighet.

Blos konkluderer med at det er personligheten som en helhet, og ikke bare enkelte aspekter av denne, som responderer på omgivelsene. For å analysere personligheten er det imidlertid lettere å dele opp de enkelte aspektene, og analysere dem hver for seg, for å så sette dem sammen igjen og skape en helhetlig forståelse av personlighetsbegrepet (Blos, 1941).

Videre bruk av de ulike begrepene

Jeg har nå redegjort for de ulike teoretikernes forståelse og holdninger til begrepene ego, identitet, selvet og personligheten. Som det fremkommer i teksten finnes det både små og store forskjeller på teoretikernes forståelser. Det finnes ingen fasitsvar for hvilken forståelse av de ulike begrepene som er riktig. I det videre arbeidet med oppgaven veksler jeg derfor mellom de ulike forståelsene etter hvilken teoretiker jeg benytter meg av i de forskjellige drøftingene. I redegjørelsen av de ulike begrepene ser man at hos de fleste teoretikerne (untatt Bandura) er det en tett sammenheng mellom selvet, identiteten, personligheten og egoets funksjon. Videre har jeg derfor gått ut ifra at disse begrepene henger sammen, og at faktorer på internettet som i følge en teoretiker vil påvirke individets forståelse av seg selv, følgelig også vil påvirke vedkommendes identitet. I den videre redegjørelsen av de ulike teoretikernes perspektiver har jeg valgt å benytte meg at teoretikerens opprinnelige ordvalg i litteraturen.

Dette valget er gjort på bakgrunn av at selv om de ulike begrepene er tett knyttet til hverandre, er de likevel forskjellige. Jeg bruker derfor forfatterens begreper så langt det er mulig for å bevare litteraturens opprinnelige meningsinnhold.

6.0 Presentasjon og drøfting av innhentet data

Jeg har nå gjort rede for og argumentert for mitt valg av metode. Jeg også tatt for meg statistikk rundt barn og unges internettbruk, samt redegjort for ulike teoretiske begreper som kan knyttes opp mot identitetsbegrepet. Videre ønsker jeg i dette kapitlet å gi en kort presentasjon av de ulike nettsidene, før jeg setter i gang med å presentere, analysere og forstå de empiriske utsagnene hentet fra nettsidene. Jeg ønsker å tolke de ulike utsagnene ut fra flere teorier, herunder Erikson, Blos, Kegan, Loevinger og Banduras teori.

6.1 Generelle observasjoner på de ulike nettsidene

Observasjoner på pro-ana forumet

Ut fra bilder og vekt som publiseres, ser man at det finnes både overvektige, normalvektige og undervektige deltakere på forumet. I likhet med Wolfs (1992) beskrivelse av samfunnets konstruksjon av idealkvinnen, idealiserer deltakerne den slanke kroppen. Samtalene på dette forumet er i stor grad fokusert på den slanke idealkroppen, og den tynne kroppen beskrives som sunn og attraktiv. En slank kropp beskrives også som å kunne representere individets karakter og personlighet. Deltakerne på pro-ana forumet beskriver ofte kroppen sin, og jeg forstår det slik at de ut fra denne beskrivelsen av seg selv skaper en identitet som tilsier at vedkommende har rett til å delta på forumet.

Nederst på siden har administratoren skrevet en liten notis som fungerer som en advarsel mot sidens innhold. "Beskytt deg selv, og kjenn dine grenser. Vær oppmerksom på at denne siden har innhold som kan være skadelig dersom de bryter dine personlige grenser. Tenk nøye gjennom dette før du går videre" (Pro-ana deltaker 67). I følge Riley et al. (2009) er det ikke uvanlig med denne typen advarsler på pro-ana sider.

Observasjoner på Forumet

Forumet er det jeg vil betegne som et gjennomsnittlig diskusjonsforum, hvor utallige temaer diskuteres og drøftes. I min observasjonsperiode fant jeg uttalelser av både positiv og negativ art, og basert på mengden av negative kommentarer mellom deltakerne tolker jeg samholdet på dette forumet som svakere enn pro-ana forumet.

Jeg antar dette kan ha noe med at deltakelsen på det generelle forumet ikke er forankret i en felles (anoreksirelatert) identitet, slik det er på pro-ana forumet. Til tross for dette har forumet et høyt aktivitetsnivå, hvor utallige diskusjoner pågår.

Observasjoner på bloggen

Ettersom bloggen bare drives av en person, er det naturlig at aktiviteten ikke er like høy som på forumene. Bloggeren poster innlegg flere ganger til dagen, men det var ikke alltid innleggene hadde kropp og kosthold som tema. Bloggen består i stor grad av fargene rosa og hvit, og ut fra bloggens utseende antar jeg at den er rettet mot å tiltrekke seg unge jenter som lesere. Kommentarene folk poster under innleggene er av ulik art. I oppgaven kan jeg ikke gi direkte gjengivelser av de ulike kommentarene som postes. Imidlertid har jeg gjennom observasjon dannet meg en generell forståelse av hvilke typer kommentarer som kan beskrives som vanlige. Bloggeren får mange negative tilbakemeldinger, og ut fra observasjonene av bloggen antar jeg dette er fordi bloggerens innlegg kan oppfattes som provoserende av enkelte. Bloggeren får også en del positive og oppmuntrende kommentarer rettet mot at hun ikke må ta til seg kritikken, samt at hun har en fin blogg. Den siste typen kommentarer viser at lesere har latt seg påvirke av innholdet på bloggen, enten ved å slutte seg til bloggerens dietter eller ved å ta hennes kritiske holdninger personlig. Jeg synes denne typen kommentarer er spesielt viktig, da dette viser eksplisitt at noen lesere lar seg påvirke av å lese bloggen.

6.2 drøfting av hvordan nettsidene kan påvirke ungdoms identitet.

Jeg har nå redegjort for generelle observasjoner på de ulike nettsidene, og jeg vil i dette kapitlet drøfte hvordan kropp- og matrelaterte diskusjoner på internettet kan påvirke ungdoms identitetsutvikling. Først vil jeg ta for meg oppvekst som tema for ungdoms identitetsutvikling, hvor jeg redegjør for Eriksons, Blos og Kegans teorier.

Ut fra disse teoriene vil jeg drøfte hvordan utsagn fra de ulike internettsidene viser at oppveksten er relevant for individets identitet. I andre del av kapitlet ønsker jeg å ta for meg sosiale relasjoner på internett, og hvilken rolle venner og jevnaldrede har i forhold til identitetsutvikling. I denne delen refererer jeg til teoretikerne Loevinger og Bandura, som jeg mener er mest relevante i forhold til temaet.

Videre diskuterer jeg funnene på internett opp mot teorien. I siste del av kapittelet vil jeg presentere ulike faktorer og funn på de ulike nettsidene og drøfte dem opp mot teorien jeg har presentert i de to første delkapitlene.

6.2.1 Oppvekst og risiko for påvirkning

I dette kapittelet vil jeg undersøke hvordan ungdommens eksisterende identitet påvirker hvordan vedkommende tolker og forstår de ulike nettsidene. For å svare på dette vil jeg redegjøre for hvordan individet allerede i barndommen danner et identitetsgrunnlag. Her vil jeg hovedsakelig ta for meg teorier rundt Erikson og Kegan, som begge mener at identitetsprosessen begynner i barndommen, men har forskjellige forståelser rundt detaljene for individets identitetsutvikling. Videre vil drøfte hvordan traumer og vanskeligheter i oppveksten kan påvirke individets identitet. For å diskutere dette vil jeg blant annet ta for meg Blos, som er en identitetsteoretiker som retter et av hovedfokusene mot individets behov for å håndtere traumer.

6.2.2 Barndommens identitetsgrunnlag

Erik Homburger Erikson var den første psykoanalytiske forskeren som satte seg inn i ungdoms identitetsutvikling (Kroger 1996). Eriksons teori tar utgangspunkt i Freuds egopsykologi, som handler om regulerings- og tilpasningsfunksjonen til ego. Han bygger også videre på Freuds antakelse om at barn går igjennom ulike faser som former vedkommendes personlighet. Erikson gir imidlertid fasene et annet innhold, samt andre konsekvenser enn hva Freud antok. Teorien skiller seg fra Freud på flere måter, blant annet gjennom teoretikernes syn på barnet. Mens Freud fokuserte på ego som reguleringsfunksjon mellom barnets indre drifter og samfunnets krav, beskriver Erikson ego som en positiv selvstendighet med evne til å regulere og mestre den sosiale verden (Erikson 1968, 1980).

Eriksons ego kan forstås som en psykososial konstruksjon, en indre kraft, som utvikler seg gjennom interaksjon mellom biologiske behov, personlige opplevelser og sosial kontekst. De biologiske behovene kan blant annet beskrives som individets kjønn, fysisk fremtoning og seksuelle drifter. Personlige opplevelser kan omfatte individets følelser, interesser og ønsker, samt vedkommendes følelse av å ha et stabilt selv, uavhengig av tid og sted. Individets identitet påvirkes også av vedkommendes sosiale og kulturelle miljø, og de muligheter,

begrensninger, normer og regler som finnes innenfor disse omgivelsene (Erikson 1968). I følge Erikson går barn gjennom bestemte kritiske faser, som kan beskrives som sosiale kriser. Krisenes navn og Eriksons aldersklassifisering av krisene er følgende:

Tabell 1: Eriksons psykososiale kriser

Fase	Alder	Psykososial krise	Godt resultat
1	0-12 måneder	Tillit vs. mistillit	Energi og håp
2	13-24 måneder	Autonomi vs. tvil og skam	Selvkontroll og viljestyrke
3	2-4 år	Initiativ vs. skyldfølelse	Retning og hensikt
4	5 år – puberteten	Arbeidsevne vs. mindreverd	Metode og kompetanse
5	Tenårene	Identitet vs. rolleforvirring	Hengivenhet og samhörighet
6	Tidlig voksenalder	Intimitet vs. isolasjon	Vennskap og kjærlichkeit
7	Middel voksenalder	Generativitet vs. stagnasjon	Produksjon og omsorg
8	Alderdommen	Egointegritet vs. fortvilelse	Måtehold og visdom

(Erikson 1950, 1980)

En krise kan i følge Eriksons forstås som et vendepunkt, en periode med både nye muligheter og økt sårbarhet. Krisene individet møter i løpet av livet vil derfor være en mulig kilde til både psykisk styrke eller mistilpasning. Hvordan barnets personlighet utvikler seg avhenger av hvordan barnet håndterer de ulike fasene (Erikson 1968). Det er imidlertid viktig å påpeke at Von Tetzchner viser til motstridende resultater når det gjelder betydningen av de sosiale krisene, og om ungdom faktisk er opptatt av de forholdene som Erikson foreskriver. Erikson baserte forskningen sin på studier og analyser av voksne mennesker, og i følge Von Tetzchner er gyldigheten av disse krisene i liten grad dokumentert (2001). Som illustrert nedenfor i tabellen foregår fasene gjennom hele livet, fra spedbarnsalderen til alderdom. Det har blitt stilt spørsmål til aldersfasene Erikson beskriver, og hvorvidt de ulike krisene virkelig er bundet til noen konkret alder. Erikson har heller ikke tatt hensyn til hvilken betydning kulturelle og historiske faktorer har for teoriens relevans (Waterman og Whitbourne 1981 i Kroger 1996).

For å besvare problemstillingen er jeg på jakt etter teorier som beskriver identitetsutvikling i ungdomsalderen. Etersom Erikson kan beskrives som en av grunnleggerne av identitetsutvikling innenfor psykoanalytisk teori, velger jeg å benytte meg av hans teori for å skape en forståelse av ungdoms identitetsutvikling.

Erikson beskriver hele livsløpet som preget av nye sosiale utfordringer og løsninger som påvirker menneskets personlighet. Erikson (1968, 1980) bruker begrepet *epigenesis* for å beskrive en bredere forståelse av den personlighetsutviklingen identitetsdannelsen foregår innenfor. Selve begrepet kan beskrives som at et objekt utvikler seg ut fra et annet. Utviklingsforløpet av de ulike fasene er i følge Erikson bestemt av biologi og tidligere erfaring fra andre faser. Med dette menes at de ulike fasene bygger på hverandre. Hvordan en person håndterer en fase, påvirker hvordan vedkommende også håndterer de fremtidige fasene. Identitetsutviklingen i ungdomsårene utvikler seg med andre ord ut fra individets oppfattelse av seg selv som barn. Man kan derfor forstå det som at individets identitetsutvikling påvirkes av vedkommendes oppvekst og familiemiljø. Imidlertid eksisterer det i følge Von Tezchner (2001) lite forskning som viser at det finnes sammenhenger mellom hendelser i ulike faser i barndommen og personlighetsegenskaper i voksen alder. På den annen side samsvarer Eriksons begreper i egopsykologien til en viss grad med moderne antakelser om barnets selvregulering og kontroll. Mange moderne teoretikere ser på barndommen som en sensitiv periode i personlighetsutviklingen, i den forstand at det som skjer i barndommen kan være med å påvirke vedkommendes identitet og personlighet resten av livet. Blant annet hevder Grotevant og Cooper (1985 i Kroger 1996) at ungdom med foreldre som oppmuntrer dem til å tenke selvstendig og være trygg på seg selv, ofte danner en sunnere identitet enn ungdom som vokser opp under andre kår. Gfeller (1986b i Kroger 1996) hevder at ungdom i høyere sosioøkonomiske klasser generelt ligger foran i sin identitetsutvikling, sammenlignet med jevnaldrende i lavere sosiale grupper. Videre finner også Browning (1987 i Kroger 1996) en sammenheng mellom (barnets) identitetsutvikling og (foreldrenes) utdanning. Foreldrenes oppdragsstil vil også påvirke barnets identitetsutvikling.

Oppdragsstiler som karakteriseres av aksept og ikke-autoritære holdninger, har ofte sammenheng med at barnet når en høyere fase i identitetsutviklingen enn jevnaldrende som har opplevd mer autoritære oppdragsstiler (Dubow et al. 1987 i Kroger 1996). Ut fra dette kan man anta at ungdom fra gode familiemiljø vil være mindre utsatt for å påvirkes negativt fra kroppsfokuserte internettsider.

På samme måte som et godt familiemiljø kan virke positivt for individets identitetsutvikling, hevder Erikson (1980) at en problematisk oppvekst kan føre til at identitetskrisen oppleves særdeles vanskelig. Hauser et al. (1984*) Leaper et al. (1989*), Gfellner (1986a*), Novy et al. (1992*) er alle forskere som støtter opp om denne forståelsen (*hentet i Kroger 1996).

I følge Erikson kan ungdom med vanskelig bakgrunn føle at det er bedre å innta en helt annet identitet enn å anstrenge seg for å holde en kontinuitet mellom barndommens identitet. I stedet for å oppfylle omgivelsenes forventninger til den unge, kan det oppleves lettere for vedkommende å innta en negativ identitet (Erikson 1968). Ved å fjerne grunnlaget for omgivelsenes forventninger, fjernes også skuffelsene og nederlaget som kan følge ved manglende gjennomføring. Imidlertid er ikke slike rollekonflikter nødvendigvis alltid et resultat av en dårlig oppvekst. Etter hvert som barnet beveger seg inn i tenårene blir utprøving av roller essensielt for å utvikle en egen identitet og tilpasse seg i samfunnet. Når den unge prøver ut ulike roller, kan vedkommende samtidig skifte hyppig mellom ulike væremåter og holdninger. Identitetsfølelsen blir vanskeligere å oppnå når perspektivet åpnes mot en rekke mulige identiteter. I følge Erikson (ibid) kalles dette for et psykososialt moratorium, en periode hvor den unge ikke ennå har bestemt hvilke sosiale roller de vil satse på i fremtiden. "Billedlig sett er moratoriet en kløft mellom barndommens sikkerhet og voksenlivets uavhengighet (autonomi). Det er ungdomsalderens utviklingsoppgave å passere denne kløften" (Von Tetzchner 2001, s 591). Identitetsforvirring kan oppstå ved at tenåringen forsøker å komme ut av moratoriumet gjennom plutselige og impulsive identitetsvalg. Dette kan føre til at moratoriumet slår feil; individet finner en rolle for tidlig og man risikerer at vedkommende gror fast i denne dersom ungdommen holder seg i miljøer som oppmuntrer til denne rollen (Erikson 1968).

Dersom den unge av ulike årsaker ikke behersker tenårenes sosiale krise, risikerer vedkommende å utvikle usikkerhet i forhold til egen identitet. Dette kaller Erikson for en rollekonflikt, og defineres som passivitet i forhold til personlig utvikling. Denne passive holdningen kan resultere i enten tilbaketrekning og isolasjon fra familie og venner, eller at vedkommende kaster seg ut i verden og følger andre mennesker uten å ta stilling til egne ønsker og behov (ibid).

Schaffer hevder at de psykiske og fysiske forandringene som skjer i tenårene, kan føre til at ungdom føler verdiløshet og usikkerhet på seg selv. Dette avspeiles ofte ved at individet forsøker å redefinere sin rolle i samfunnet (Schaffer 2002). Ut fra Erikson og Schaffers forståelse av tenårenes identitetskrise, er det ikke uvanlig at ungdom prøver å gjenvinne kontrollen over situasjonen gjennom å prøve ut ulike roller. Pro-ana deltaker 66 skriver blant annet:

Min spiseforstyrrelse utviklet seg gjennom en følelse av å aldri være god nok for andre mennesker. Gjennom spiseforstyrrelsen gjenopptok jeg kontrollen, og jeg føler meg mye bedre.

Deltakeren henvender seg til spiseforstyrrelsen som en identitet eller rolle hun kunne innta for å få en følelse av kontroll over livet sitt. En studie gjort av Rangfrid Nordbø for folkehelseinstituttet (01.09.06, Internettkilde 5) viser åtte psykologiske årsaker til at det for mange kan oppleves meningsfullt å ha anoreksi. Av disse årsakene er blant annet trygghet og kontroll, mental styrke, selvtillit og identitet, som alle påvirker individets opplevelse av seg selv. Eriksons hevder at selv om en identitet er negativ, vil det allikevel oppleves som bedre enn ikke å ha noe å identifisere seg med i det hele tatt (Erikson, 1968). Den kontrollen individet får gjennom anoreksi er ofte basert på sykdommens strenge ritualer, struktur og regler for hva og når man får spise. Deltakeren skriver videre at hun føler spiseforstyrrelsen var et resultat av en følelse av ikke å være god nok for andre mennesker. Man kan forstå det slik at deltakeren har en forståelse av seg selv som var i strid med hennes tolkning av omgivelsenes krav. Utsagnet indikerer altså at deltakerens eksisterende selvtillit har påvirket vedkommende til å utvikle en anoreksirelatert identitet. Imidlertid viser ikke utsagnet til om deltakeren utviklet en anoreksirelatert identitet etter hun hadde blitt eksponert for pro-ana nettsidens innhold, eller om deltakeren oppsøkte pro-ana siden som et resultat av at hun utviklet en anoreksirelatert identitet.

Robert Kegan (1982) har i sitt arbeid latt seg inspirere av flere teoretikere, deriblant Jean Piaget (1936*), John Dewey (1938*), James Mark Baldwin (1906*) og Georg Herbert Mead (1934* - *alle i Kegan 1982). Videre tar Kegan også utgangspunkt i Eriksons teori i sin beskrivelse av individets identitetsutvikling. Imidlertid skiller Kegan seg fra Erikson på flere områder.

Mens Erikson betrakter ungdoms identitetsutvikling som en forutbestemt kritisk fase, mener Kegan at individet utvikler sin identitet som et resultat av en stadig større sosial deltakelse og forståelse av seg selv. Identitetsdannelsen er i følge Kegan ikke avgrenset til en bestemt fase, slik Erikson påstår, men er en del av den personlige og sosiale utviklingen fra småbarnsalderen og hele livet gjennom. Tenårene utpreger seg imidlertid hos både Kegan og Erikson, da dette kan beskrives som en overgang fra barn til voksen, og hendelser i denne alderen kan legge føringer for individets voksne identitet.

I følge Kegans skapes ikke individets identitet ut fra hva som hender med vedkommende, men hvordan vedkommende tolker og reagerer på de sosiale hendelsene. Identitet presenteres som et resultat av meningsdannelse, og kognitive og emosjonelle forhold beskrives som uadskillige elementer i grunnlaget for den identiteten et menneske danner seg. Identitetsutviklingen blir drevet av stadige ubalanser i individets oppfattelse og forståelse av medmennesker og av seg selv. Gjennom en serie individuelle tolkninger konstruerer individet personlig mening og forståelse av samfunnet, medmennesker og seg selv. Man kan derfor forstå det som at ungdoms identitetsutvikling skapes som et resultat av den meningen de tillegger de ulike omgivelsene. Sett i forhold til min problemstilling kan man anta at lesernes identitet utvikles som et resultat av den meningen de tillegger innholdet i de ulike internettsidene. Etter hvert som individet blir eldre, vil vedkommende skape forståelse av stadig større deler av omverdenen (Kegan 1982).

I følge Von Tetzchner (2001) er Kegans teori forenelig med flere av dagens moderne utviklingsteoretiske synspunkter. Flere moderne utviklingsbeskrivelser støtter antakelsen om at identitetsdannelsen er en langstrakt prosess, og ikke begrenset til en spesiell periode som i Eriksons teori. Imidlertid er det gjort lite empirisk forskning som kan støtte eller svekke Kegans teori.

Noen kritikere mener identitetsdannelsen er et uavhengig område, og har derfor stilt spørsmål til Kegans integrering av kognitiv utvikling og personlighetsutvikling. I likhet med Eriksons teori, har også modellen til Kegan blitt kritisert for å være mannsorientert.

6.2.3 Oppvekst og traumer

Peter Blos tar også utgangspunkt i Freud og Eriksons teorier for å beskrive identitetsutviklingen mennesket går gjennom i ungdomsalderen. I likhet med Freud retter Blos oppmerksomheten mot den dynamiske balansen mellom id, ego og superego liknende strukturer. Imidlertid benytter Blos seg av begrepet karakter fremfor det velkjente begrepet ego. Individets karakter er, i følge Blos, det aspektet av personligheten som dannes gjennom intervensjon mellom individet og omgivelsene (Blos 1941, 1990). Richmond og Sklansky (1984 i Kroger 1996) peker på at Blos bruker karakterbegrepet ulikt i forskjellige tilnærminger. Noen ganger beskrives karakteren som en viktig reguleringsfaktor i ungdomsalderen, mens i andre tilnærminger beskrives karakter som ungdomsalderens sluttprodukt. Blos deler ungdomstiden inn i følgende seks faser:

Tabell 2: Karakterutviklingens ulike faser i ungdomstiden (Blos)

Fase	Beskrivelse
Latensperioden	Innledende fase til ungdomsalderen. Individet utvikler sosial bevissthet.
Pre-ungdomsalder	Forskjellig utvikling mellom kjønn. Gutter oppfører seg fiendtlig overfor jenter, mens jenter til en viss grad oppsøker det motsatte kjønn.
Tidlig ungdomsalder	Alderen er karakterisert av at barnet kommer i puberteten og begynner å utvikle seg fysisk til voksenlivet. Vedkommende begynner også å separere seg gradvis fra foreldrene. Ungdommen oppsøker i større grad venner av samme kjønn, og i følge Blos er det ikke uvanlig at ungdom søker mot venner som har egenskaper som vedkommende selv ønsker, men føler hun mangler. Dette kan sammenliknes med en streben etter et idealselv, og gjennom å få seg venner som besitter visse egenskaper kan individet lære disse egenskapene av sinne venner.
Midt ungdomsalder	I midtungdomsalderen retter ungdommen i større grad interessen mot det motsatte kjønn, og den seksuelle identiteten utvikles ofte i denne fasen. Streben etter seksuelle forhold fortsetter videre til sen ungdomsalder, og den seksuelle identiteten stabiliseres ofte i denne alderen. I denne fasen er det ikke uvanlig at individet utvikler forsvars- og tilpasningsmekanismer, deriblant konformitet. Disse mekanismene har i følge Blos rot i narcissistiske tendenser, ettersom individet har et behov for å beskytte seg selv i en sosial verden. Disse typer forsvarsmekanismer utvikles etter hvert som ungdommens selv styrkes. En annen faktor som identifiserer denne fasen, er forbigående identifiseringer, hvilket kan sammenliknes med Eriksons beskrivelse av ungdommens psykososiale moratorium.
Sen ungdomsalder (forts. neste side)	Sen ungdomsalder preges også ofte av at individet søker etter en opplevelse av mening med livet, så vel som forutsigbarhet, sosial integrering, indre stabilitet og selvtillit. Karakterutviklingen når sitt høydepunkt og formes i stor grad i denne alderen. (Forts. neste side).

Sen ungdomsalder (forts.)	Denne fasen kan i følge Blos sammenliknes med Eriksons identitetskrise. Dersom ungdommen feiler i å håndtere den sene ungdomsalderen, risikerer vedkommende å stagnere eller å utvikle en nevrotisk tilpasning.
Post- ungdomsalder (voksen)	Selv om karakteren til en viss grad er stabil, vil karakterutviklingen aldri ta helt slutt. I tiden etter ungdomsalderen, og gjennom hele voksenlivet, finpusses individets karakter. I denne alderen overtar idealselvet for superegos regulerende funksjon, og søker å bringe harmoni mellom personlighetens forskjellige komponenter.

(Tabellen er utviklet fra Blos 1990).

Videre beskriver Blos fire utfordringer knyttet til dannelsen av individets karakter. Disse fire utfordringene, og hvordan den unge håndterer dem, vil danne vedkommendes karakter. Dette vil igjen påvirke hvordan den unge møter sine omgivelser. Utfordringer individet møter i ungdomsalderen er (1) den andre individuasjonsprosessen (2) håndtering av barndommens traumer (3) ego kontinuitet og (4) seksuell identitet. Disse utfordringene henger sammen som fire ulike komponenter i en større prosess, og at individet kan beskrives som voksent når det håndterer alle utfordringene (Blos 1941,1979). Hvordan individet møter disse fire utfordringene, påvirkes av vedkommendes fortid og opplevelser i barndommen. Med andre ord kan man forstå det som at røttene til karakterens utvikling begynner allerede i barndommen, og stabiliserer seg i ungdomsårene. Kroger beskriver Blos teori som delvis å være en relasjonsteori. Denne tilnærmingen kan forklares ved at individet tolker andre menneskers karakter ut fra tidligere erfaringer med vedkommende, og reagerer på vedkommende ut fra denne tolkningen (Kroger 1996).

For å håndtere barndommens traumer må individet evaluere sin oppfatning av hendelsene fra barndommen. Barndommens traumer har i denne sammenhengen en relativ betydning, og trenger ikke bety at barnet nødvendigvis har hatt vonde opplevelser i oppveksten. Mindre betydningsfulle hendelser kan også påvirke barnets selvoppfattelse på ulike måter, for eksempel opplevelsen av å bli stående igjen som sistemann når klassen skal velge fotballag. Det å håndtere barndommens traumer er i følge Blos en livslang oppgave, og kan ha både positive og negative konsekvenser for individets karakter. Dersom individet håndterer traumene på en god måte kan det eksempelvis føre til høyere selvtillit. Dersom vedkommende unngår å løse traumene, kan dette resultere i at vedkommende utvikler en negativ karakterformasjon (negativ identitet).

Refleksjon over og aksept av barndommens traumer er med andre ord viktig for individets fremtid (Blos, 1990). Denne teorien kan sammenliknes med Eriksons (1968) forståelse av ego-utviklingen. Erikson hevder røttene til ungdommens identitetsutvikling begynner allerede i spedbarnsalderen. Med andre ord vil barndommens opplevelser og krisemestring virke inn på individets identitet. Videre vil identitetsutviklingen også påvirkes av individets tanker om og forståelse av seg selv (Erikson, 1950; 1980). Flere av deltakerne på pro-ana forumet kommer med utsagn som henviser til en traumatisk oppvekst. Blant annet uttrykker pro-ana deltaker 33: "Jeg ble seksuelt, fysisk og psykisk misbrukt I alderen 9 til 17.

Spiseforstyrrelsen min startet som en måte å oppnå kontroll, men i senere tid handler det også om å være slank". Liknende utsagn fremkommer også fra pro-ana deltaker 36: "Jeg ble psykisk misbrukt som barn. Det er først i senere tid det har gått opp for meg hvor mye det påvirker meg". I likhet med sitatet brukt tidligere i oppgaven (fra pro-ana deltaker 66) beskriver også pro-ana deltaker 33 spiseforstyrrelsen som en måte å oppnå kontroll over livet på. Dette viser at det å føle kontroll over sitt eget liv er viktig for flere av deltakerne. Sitatene fra pro-ana deltakerne 33 og 36 henviser til at deltakerne har opplevd traumatiske hendelser i barndommen. Blos trekker frem håndtering av barndommens traumer som en viktig del av identitetsutviklingen, og at en god håndtering av traumene vil føre til en positiv identitet. Sitatene fra pro-ana deltakerne viser at de har brukt spiseforstyrrelsen som et middel for å håndtere traumene og oppnå kontroll over et ellers kaotisk liv. Ettersom spiseforstyrrelser er en sykdom, kan man beskrive dette som en negativ måte å håndtere traumene på, hvilket kan føre til en negativ karakterformasjon og lavt selvbilde eller selvtillit.

Både Erikson og Blos hevder at det er viktig med indre kontinuitet og sammenheng for individets utvikling. Blos beskrivelse av egokontinuitet handler om behovene for en sammensatt personlig historie, ettersom fremtiden påvirkes av fortiden. Kontinuiteten gir individet en følelse av helhet, og av å være konstant i en verden som forandrer seg (Blos 1979, 1990).

Et av hovedspørsmålene for oppgaven handler om hvordan ungdoms tidligere etablerte identitet kan påvirke deres tolkning og forståelse av innholdet på internettsider hvor kroppen er tema for diskusjon. Sett fra både Erikson, Blos og Kegans teori,

starter grunnlaget for ungdoms identitetsutvikling i tidlig barnealder. Individets oppvekst vil derfor ha betydning for vedkommendes identitet.

Identiteten påvirker hvordan individet betrakter verden, og man kan derfor si at den tidlig etablerte identiteten påvirker hvordan ungdom tolker og forstår innholdet på de ulike internettsidene. Livingstone og Haddon (2009 i Carlsson 2010) hevder at ungdom fra ressursvake familier er en risikogruppe på internett. Man kan derfor anta at identitetsutviklingen for ungdom fra ressursvake familier i større grad vil la seg påvirke av negativt innhold på internett, enn ungdom fra ressurssterke familier.

Ovenfor har jeg sett på hvordan man gjennom ulike teorier kan skape en forståelse av hvordan barndommens og individets eksisterende identitet kan påvirke hvordan ungdommen tolker og forstår innholdet på de ulike internettsidene. Jeg har sett på flere teoretikers synspunkter, og alle synes å være enige om at hendelser i barndommen påvirker individets identitet i ungdomsalderen. Dette legger grunnlaget for hvordan individet tolker og forstår innholdet på de ulike internettsidene, og hvorvidt individets identitet lar seg påvirke av dette.

6.3 Sosiale relasjoner på internett

I forrige kapittel drøftet jeg hvordan ungdoms forståelse av seg selv kan påvirke hvordan de tolker og oppfatter innholdet på kroppsfokuserte internettsider. I dette kapitlet vil jeg redegjøre for hvordan samspillet mellom individet og de øvrige deltakerne og produsenten av nettsidene kan virke inn på hvordan individet lar seg påvirke av innholdet. For å gjøre dette vil jeg først ta for meg hvordan vennskap og samhold kan påvirke hvorvidt den unge lar seg påvirke av de ulike internettsidene. Videre vil jeg redegjøre for og drøfte ungdoms konformitet til andre internettdeltakere. For å gjøre dette vil jeg benytte meg av Loevingers teori, ettersom hun retter et spesielt fokus mot at ungdom i en viss alder ofte befinner seg i en konform fase. Jeg vil også ta for meg Banduras teori om hvordan individet tolker, forstår og innretter seg etter positiv og negativ respons. Som nevnt tidligere i oppgaven er Bandura i utgangspunktet ikke en identitetsteoretiker, men retter heller fokuset mot mennesket bevissthet og kognitive utvikling. Videre retter Bandura fokus på hvordan ulike tilbakemeldinger påvirker individets handlingsmønster.

Denne prosessen mener jeg er viktig, ettersom den gir en konkret beskrivelse av hvordan konformitet og gruppenormer kan fungere i praksis.

Avslutningsvis vil jeg se på hvordan populære ungdommer kan påvirke ungdoms identitetsutvikling. I denne delen vil jeg hovedsakelig rette oppmerksomheten mot bloggeren, ettersom hennes popularitet blant leserne også medfører mye makt i forhold til påvirkning.

6.3.1 Vennskap og samhold

Som vi har sett på i kapitlet foran, skaper foreldrene forutsetninger for hvordan individet møter og forstår innholdet på de ulike internettsidene. I følge Coleman og Hendry (1990 i Von Tetzchner 2001) skjer det i tenårene en forflytning av autoritet fra foreldre til venner i mange ulike sammenhenger, men foreldreautoriteten forblir likevel på noen områder. En amerikansk undersøkelse gjort av Hunter (1984 i Von Tetzchner 2001) viser at amerikanske ungdoms forhold til foreldre har en vertikal linje, hvor foreldrene påvirker ungdommene. I motsetning til dette er forholdet mellom ungdommer på samme alder preget av gjensidig påvirkning, altså en horisontal linje.

Peter Blos (1941, 1979) beskriver ungdomsalderen som den andre individueringsfasen. Denne prosessen handler som nevnt i forrige kapittel om individets behov for å skille seg fra foreldrene sine, og utvikle større ansvar for seg selv. Dette betyr at ungdom vier mindre oppmerksomhet mot sine foreldre, og heller søker mot nærhet hos jevnaldrene og venner. Ungdommen utvikler et mer realistisk syn på foreldrene og seg selv, og betrakter ikke lenger foreldrene som allmektige autoritetsfigurer. Gjennom omorganisering av sine perspektiv på foreldrene sine, danner den unge nye former for relasjoner med foreldrene sine. Den endrede relasjonen mellom ungdom og foreldre innebærer økt distanse i form av mer selvbestemmelse og uavhengighet og mindre behov for beskyttelse hos ungdom. Samtidig innebærer den nye relasjonen økt nærhet mellom foreldre og ungdom gjennom aksept av hverandres selvstendige meninger (Von Tetzchner 2001). Videre hevder Blos at ungdom ofte oppsøker venner som innehar egenskaper vedkommende selv ønsker. Dette forklarer Blos med individets streben etter idealselve, og gjennom å skaffe seg venner med foretrukne egenskaper kan individet lære seg hvordan man oppnår liknende egenskaper (Blos 1990).

Man risikerer derfor at ungdom som er misfornøyd med sin egen kropp, oppsøker venner som har en mer ideell fysisk fremtoning. Dette kan forklare hvorfor ungdom oppsøker ulike nettsider hvor kropp og skjønnhet er et tema.

I ungdomsalderen blir det sosiale nettverket større, og ungdom oppfatter seg ofte som en del av ulike grupper i samfunnet. Ungdom trekker i stor grad mot vennegrupper som viser aksept til vedkommende, men gruppens verdier og holdninger vil også påvirke om individet finner gruppen attraktiv. Det å delta i en gruppe er med på å forme ungdoms væremåte og oppfattelse av seg selv. De andre gruppedeltakerne utgjør en referansegruppe for den enkelte, og når en person først har funnet seg til rette i en gruppe, vil gruppens holdninger, regler og verdier påvirke den enkeltes utvikling av pro-sosiale eller antisosiale handlingsmønstre. Gruppene er sjeldent stabile, og endrer seg ofte i takt med medlemmenes utvikling og samfunnet generelt. Det å være medlem i en gruppe kan virke som en midlertidig identitet, mens ungdom gradvis danner sin egen.

Clarke og Clarke (2000 i Von Tetzchner 2001) viser til flere forhold som kan beskytte mot negativ personlighetsutvikling. For det første er egenskaper ved barnet selv viktige, for eksempel sosiale egenskaper og evne til å løse problemer. Barn med gode sosiale egenskaper tenderer mot å utvikle god selvtillit og tilpasningsdyktighet. Videre er blant annet familie, venner og sosiale nettverk en kilde til emosjonell støtte, og kan virke som en buffer mot negativ utvikling og antisosial atferd. Skolens egenskaper til å se og oppmuntre det enkelte barnet er også viktig for vedkommendes personlighetsutvikling. Det er viktig å påpeke at det ikke er de samme barna som er motstandsdyktige under alle betingelser. "Det er interaksjoner mellom egenskaper ved barna og omgivelsene som gir motstandsdyktighet, på samme måte som det er interaksjoner mellom egenskaper ved barna og omgivelsene som gir sårbarhet" (Von Tetzchner, 2001, s. 436). Man kan altså forstå det som at venner og sosialt nettverk er en (potensiell) kilde til emosjonell støtte, og kan virke som en buffer mot negativ utvikling og antisosial atferd. Imidlertid er det flere deltakere som uttaler at de mister venner på grunn av spiseforstyrrelsen. Pro-ana deltaker 9 skriver at: "Jeg trengte noen å snakke med, så jeg prøvde å fortelle en venn om spiseforstyrrelsen min. Det resulterte i at han sluttet å snakke med meg, og har unngått meg siden".

Utsagnet viser at deltakeren opplevde et behov for å ha noen å snakke med, og henvendte seg derfor til en venn. Deltakeren skriver at vennen ikke ønsket å ha noen videre kontakt med henne etter at hun hadde avslørt problemene sine. Barn og ungdom medvirker i følge Schaffer (2002) til å sosialisere hverandre, og vennegruppen er på mange måter et miniatyrsamfunn i seg selv. De fungerer ofte som subkulturer med egne sett av regler og normer for akseptert atferd. Dersom ikke disse normene overholdes, risikerer den unge å bli utstøtt fra gruppen. Barn som ikke klarer å tilpasse seg de sosiale gruppene blir avvist, noe som kan få flere negative følger for vedkommende. Barn som blir avvist av jevnaldrede har større tilbøyelighet for å utvikle lavere selvværd enn andre barn, samt destruktiv og upassende atferd. Et kjennetegn for disse individene er at de hele tiden søker mot grupper som aksepterer dem. Man kan derfor risikere at deltakerens erfaring fører til at hun ikke ønsker å henvende seg til sine venner, men heller kompenserer dette med å oppsøke desto større støtte hos vennene på pro-ana forumet. En annen deltaker på pro-ana forumet skriver: " På grunn av spiseforstyrrelsen begynner jeg å miste vennene mine utenfor. Jeg er her fordi her kan jeg snakke om spiseforstyrrelsen min, og her har jeg venner som forstår meg" (Pro-ana deltaker 19). Deltakeren henviser til spiseforstyrrelsen som årsaken til at vedkommende har mistet kontakt med vennene sine utenfor. Deltakeren skriver videre at hun føler hun lettere kan snakke med og bli forstått av pro-ana vennene sine. Ettersom vedkommende henviser til spiseforstyrrelsen som en årsak til svekkede venneforhold, for å så beskrive gleden med å føle seg forstått, kan man tolke det som at manglende forståelse og støtte fra venner var årsaken til at hun oppsøkte pro-ana forumet. Samhandlingen på internettforumene foregår ved at deltakerne skriver og poster innlegg. En svensk undersøkelse viser at barn og unge ofte synes det er lettere å åpne seg og fortelle om hvordan de har det på internett. Med andre ord gjør anonymiteten og distansen at de tør å fortelle om ting som er vanskelig (BRIS 2008, i Hagen og Wold 2009). Aasebø og Melhuus (2005 i Hagen og Wold 2009) understreker dette ved å skrive at anonymiteten som man ofte får i chat- eller nettsamfunn gjør at man tør å uttrykke seg og prøve ut tema som kanskje er tabu i samfunnet. Slike erfaringer kan for eksempel bidra til å gi ungdom større selvforståelse. Forumet mangler direkte tilbakemeldinger i form av kroppsspråk og holdninger, og deltakerne kan ikke tolke sin forumatferd ut fra andres reaksjoner på samme måte som man kan i det virkelige livet.

Man kan derfor anta at det er lettere for deltakerne å komme med selvavsløringer på internett enn i det virkelige livet. En viktig faktor med selvavsløringer er i følge Von Tetzchner (2001) at det kan skape intimitet og nærhet, og dermed forsterke vennskap.

En svensk undersøkelse viser også at distansen til de andre forumdeltakerne gjør det lettere for ungdom å åpne seg og fortelle om ting som oppleves vanskelig (BRIS 2008, Hagen og Wold 2009). Forumvennene kan derfor virke støttende for deltakerne på den måten at forumdeltakeren kan komme med selvavsløringer som vedkommende ikke tør eller ønsker å ta opp med familie og venner. Selvavsløringer beskrives som den personlige informasjonen om seg selv man forteller videre til andre. Den unges selvavsløringer fyller viktige funksjoner, blant annet selvavklaring. Gjennom å oppnå erkjennelse, enighet eller uenighet rundt tanker og meninger, får den unge validert sine holdninger og følelser. Både selvavklaringer og validering av egne holdninger og følelser kan betraktes som sosiale konstruksjoner da de ofte er resultater av dialoger. I følge Von Tetzchner (2001) markerer ofte ungdom selvstendighet og uavhengighet fra foreldre ved å holde tilbake informasjon om seg selv. Det å ha venner å kunne diskutere ulike temaer og forhold med, er derfor sentralt for ungdom. Selvavsløringer er også en del av hvordan man presenterer seg selv som person. Gjennom å formidle et bestemt bilde av seg selv, oppnår man til en viss grad kontroll over hvordan andre mennesker oppfatter en som person (ibid). I virkeligheten vil likevel noen egenskaper til en viss grad avsløres gjennom kroppsspråk, holdninger og væremåte. På internett kan ungdommene i større grad kontrollere hvordan de andre forumdeltakerne oppfatter en.

På pro-ana siden finner man sitater som indikerer sterke vennskapsbånd og samhørighet. Pro-ana deltaker 6 skriver blant annet: "Ingen dømmer deg her, så du trenger ikke være bekymret og du kan dele alt med oss". Deltakeren skriver til en annen deltaker at vedkommende ikke trenger være bekymret, ettersom ingen på pro-ana forumet har fordommer mot hverandre. Denne formuleringen gir et bilde av at pro-ana forumet er unntaket fra regelen, altså at pro-ana forumet er et friområde i et samfunn med dømmende holdninger til mennesker med pro-anorektiske identiteter. Erikson (1980) hevder at individer som er i et moratorium og ikke har utviklet en fast identitet overidentifiserer seg med utvalgte grupper eller mennesker i jakten på en passende identitet. Ønsket om å passe inn kan føre til at individet utvikler en lojalitet mot gruppen.

Videre kan også individet utvikle en fiendtlighet til de individene som er utenfor gruppen, de som er annerledes. Dette hevder Erikson (ibid) er en viktig handling for ungdommen, og viser vedkommendes behov for å beskytte seg mot flere alternative roller, og dermed ytterligere identitetsforvirring.

Ettersom pro-ana deltaker 6 omtaler pro-ana gruppen som "oss", kan man forstå det som at resten av samfunnet fungerer som "de andre". Dette kan bidra til å skape en motkultur og en fiendtlig holdning til resten av samfunnet, og dermed også forsterke gruppefølelsen. Erikson (ibid) hevder videre at for å passe inn i et samfunn blir mennesker ofte styrt av en gruppeidentitet. I tillegg til menneskets egen forståelse av seg selv, vil også gruppen eller samfunnets forståelse av individet påvirke vedkommende. Ettersom mange ungdom befinner seg i et moratorium, og dermed også ofte overidentifiserer seg med utvalgte grupper, kan man anta at forsterket gruppefølelse på et pro-anorektisk forum vil forsterke enkeltindividets anoreksirelaterte identitet.

På den annen side kan forumet utfylle viktige sosiale funksjoner som individet kan oppleve som fraværende i andre sosiale settinger. Det å ha en spiseforstyrrelse vil prege vedkommendes personlighet, og bidra til å definere hvem man er. Mange av deltakerne ser ikke på seg selv som syke, og de oppfatter kanskje andre mennesker rundt seg som lite forståelsesfulle, og noen ganger fiendtlige (Dunkels 2007 i Carlsson 2010). Når man opplever liten forståelse fra menneskene rundt seg, kan det oppleves som en trygghet å delta i et forum med likesinnede. For en person med spiseforstyrrelser kan forumet oppleves som en pustepause fra virkeligheten. På forumet kan deltakerne få en aksept de sjelden mottar i den virkelige verden. Samholdet og støtten på forumet kan også ha positiv innvirkning på ungdoms identitetsutvikling. Pro-ana deltaker 4 skriver: "Hvis du føler deg trist og ensom, husk at du har oss. Ikke nøl med å sende meg en melding hvis du trenger noen å snakke med. Menneskene her lytter og støtter deg, de dømmer deg ikke". I likhet med pro-ana deltaker 6 fremhever også denne deltakeren fraværet av fordommer som en viktig positiv faktor med forumet. Deltakeren peker videre på støtte og samhold, og at hun er tilgjengelig dersom noen trenger noen å snakke med. Det å ha vennerelasjoner på internett kan virke positivt inn på individets identitetsutvikling, ettersom selverdet påvirkes av de som har betydning for barnet.

Positive relasjoner, tillit, aksept, åpenhet og tilbakemeldinger er alle faktorer som i følge Von Tetzchner (2001) kan være med å påvirke barnets selvtillit i en positiv retning. Som jeg har sett på tidligere i kapitlet identifiserer også Clarke og Clarke (2000 i Von Tetzchner 2001) flere forhold som kan beskytte mot negativ personlighetsutvikling, deriblant er venner og sosiale nettverk en kilde til emosjonell støtte. For deltakere som opplever å miste venner (eksempelvis pro-ana deltaker 9 og 19), kan denne typen samhold, støtte og forståelse som pro-ana deltaker 4 tilbyr, være viktig for å unngå ytterligere isolasjon og ensomhet.

Det finnes også sitater som viser til hvordan samhørigheten på pro-ana forumet kan ha negativ innvirkning på deltakerne og leserne. Pro-ana deltaker 41 skriver: "Jeg er på jakt etter en venn som kan hjelpe meg å holde fokus, og som jeg kan snakke med om alt. Jeg er så sliten av å skjule følelsene mine for omverdenen". Vedkommende skriver at hun ønsker en venn som hjelper henne å holde fokus. Ettersom sitatet er hentet fra en pro-anorektisk kontekst, kan man anta at det er spiseforstyrrelsen deltakeren ønsker å holde fokus på. Deltakeren skriver også, i likhet med flere av de andre deltakerne ovenfor, at hun føler det er vanskelig å vise følelsene sine for omverdenen. Kegan (1982) beskriver identitet som et resultat av sosial deltakelse og forståelse av seg selv. Dersom individet blir avvist av eller isolerer seg fra omverdenen, vil vedkommende være mer utsatt for å internalisere forumets regler og normer til sine egne. Dette er fordi ungdom vil oppleve svekket påvirkning fra venner utenfor internettsamfunnet. Ungdoms konformitet vil derfor i stor grad sentreres rundt vennene fra forumet. Når deltakerne på forumet samles med et mål om å holde fokus på spiseforstyrrelsen, kan dette virke forsterkende på individets forståelse av seg selv og sin anorektiske identitet.

Observasjonene mine viser at det ikke er uvanlig at to eller flere deltakere som går sammen om å gå mest mulig ned i vekt gjennom en forhåndsbestemt tidsperiode. Dette kalles diettvenner, og Harding (2003) peker på kvinners konkurranseinstinkt når hun forklarer dette fenomenet. En annen viktig faktor når det kommer til diettvenner er konformitet. Dersom en gruppe ungdommer har bestemt at de skal gå ned i vekt sammen, kan man risikere at enkeltindividet føler sterk konformitet til gruppens målsetning. Dersom nye deltaker blir invitert til å være diettvenner, kan man risikere at konformiteten til gruppen vil føre til at de utvikler en anorektisk identitet

6.3.2 Konformitet

Jane Loevinger (1976) tar utgangspunkt i Freuds ego når hun skal presentere menneskets utvikling av identitet. I likhet med Erikson mener også Loevinger at identitetsutviklingen når et kritisk punkt i ungdomsalderen. Mens noen kritikere hevder at Loevinger har feilet i å etablere en ekstraordinær teori om identitetsutvikling, roser andre henne for å være blant de få teoretikerne innenfor identitetsutvikling som kan vise til en teori basert på en mengde empiriske data og undersøkelser. Både Freud og Erikson har fått kritikk for sine teoretiske antakelser som er basert på studier av voksne mennesker.

I motsetning til Freuds beskrivelse av ego som en impulskontrollør, hevder Loevinger at ego er rammen rundt personligheten vår. Videre beskriver Loevinger ego som en indre struktur som utvikler seg i samsvar med individets kognitive og erfaringsmessige utvikling. Ego skal i følge Loevinger (1979 i Kroger 1996) dekke menneskers behov for mening og selvkontinuitet, samt omfatte vedkommendes personlighet, selververd, og selvoppfattelse, samt moralsk standard og kognitiv utvikling. Ego utgjør med andre ord et rammeverk som individet ser omverdenen ut ifra.

Selv om begrepet ego er blitt benyttet av flere tidligere teoretikere, er det bare Eriksons forståelse av egoet som samsvarer med Loevingers ego. I likhet med Erikson beskriver Loevinger konflikter i alle stadiene av egos utvikling, men Loevinger knytter ikke konfliktene til aldersbestemte faser. Imidlertid peker Loevinger på at det kan finnes noen konflikter som ofte finner sted innenfor bestemte aldersgrupper (spesielt gjelder dette i ungdomsalderen og tidlig voksenalder). Loevinger skiller seg fra Erikson og andre tradisjonelle psykoanalytiske teorier ved å beskrive egoet som et rammeverk for å skape mening og forståelse i hverdagen (Loevinger, 1976).

Loevingers teori har møtt kritikk for ikke å ta hensyn til muligheten for at utviklingen av ego drives av indre krefter. Det stilles blant annet spørsmål til hva som gjør at ego utvikler seg, samt hva som gjør at det i hele tatt eksisterer (Hauser 1976 i Kroger 1996). Loevinger besvarer kritikken med å påpeke at det ikke finnes noen akseptert teori for hvilke indre prosesser som påvirker egos utvikling. Til tross for kritikken rettet mot Loevinger, er hennes teori ofte brukt for å beskrive ungdoms identitetsutvikling.

Loevinger har sammen med Wessler og Redmore (1970 i Kroger 1996) fremstilt en hierarkisk modell for hvordan egoet utvikler seg. Loevinger har også utviklet en setningsfullføringstest (SCT³) som kartlegger hvor utviklet egoet til et individ er (Loevinger, 1996). Testen utføres ved å fullføre ulike setninger, og skal være utviklet for å representere både menn og kvinner i alle aldre. Testen forutsetter imidlertid at individet har lært seg å snakke, i motsetning til tradisjonelle psykoanalytiske teorier som retter stort fokus mot småbarnsalderens ego-utvikling. Loevinger deler egos utvikling i flere forskjellige stadier, som kan illustreres i følgende tabell:

Tabell 3: Loevingers teori om egoets utviklingsnivåer

Loevingers nivåer	Beskrivelse
Den presosiale fasen	Denne fasen karakteriseres av barnet som ikke har utviklet egoet.
Den symbiotiske fasen	I denne fasen blir barnet bevisst på sin egen eksistens uavhengig av andre mennesker. I denne fasen begynner barnet å utvikle språket.
Den impulsive fasen	Barnet er i denne fasen svært avhengig av andre mennesker. Barnet lever i nåtiden, og fortid og fremtid har liten betydning. Barnet er lite bevisst på sine egne impulser, og klarer ikke å skille impulsene fra seg selv. Et barn som blir værende for lenge i denne fasen blir ofte beskrevet som ukontrollerbart. Det er først i denne fasen man kan begynne å anvende SCT.
Den selvbeskyttende fasen	Denne fasen karakteriseres av at barnet gjør sine første forsøk på å styre sine egne impulser. Selvinteresse er den største motivasjonen for barnets atferd, og barnet følger samfunnets regler for å unngå negative konsekvenser.
Den konforme fasen	I denne fasen er konformitet til andre mennesker dominerende for barnets ego. Barnet tilpasser seg gruppen det tilhører (familie og venner) og internaliserer gruppens atferd og handlinger. Gruppens reaksjoner er nok til å styre barnets atferd, og barnets opprettholder en atferd som er akseptert av gruppen. Barnets impulser er kontrollert av ønsket om sosial aksept. Innenfor gruppen viser medlemmene hverandre tillit og kjærlighet, mens utenforstående tillegges stereotyper, mistillit og avvises av gruppen. For å identifisere seg med en gruppe trenger barnet en viss tro på seg selv. Hvis barnet er usikker på seg selv og verden, kan vedkommende betrakte omgivelsene som utrygge og fiendtlige.

³ Sentence Completion Test

<p>Det selvbevisste nivået – fra konformitet til samvittighet</p>	<p>Denne fasen karakteriseres av at individet blir bevisst på seg selv i valget mellom flere muligheter i ulike situasjoner. Gruppens normer og regler har ikke lengre monopol på individets identitet, og vedkommende klarer til en viss grad å separere sine personlige meninger fra resten av gruppens meninger. Imidlertid indikerer Loevinger at ungdommene i denne fasen til en viss grad også blir styrt av konformitet til jevnaldrede, men med et større evne til å skille mellom sine og andres emosjoner. Fasen kan med andre ord beskrives som en overgang fra gruppekonformitet til personlig samvittighet. Loevinger hevder at overgangen fra konformitetsstadiet motiveres av at individet oppdager at konformiteten ikke alltid er i samsvar med vedkommendes sosiale rolle. Hva som påvirker utviklingen mellom de andre fasene besvarer Loevinger imidlertid ikke.</p>
<p>Den samvittighetsfulle fasen</p>	<p>I denne fasen utvikler individet sine egenskaper til å sette langsiktige personlige mål, samt evnen til å evaluere seg selv gjennom en kritisk synsvinkel. Individet lærer seg også i større grad å ta ansvar for seg selv og sine handlinger. I denne fasen blir samfunnets ytre regler internalisert, slik at valget mellom rett og galt avhenger av individets personlige evaluering av omgivelsene.</p>
<p>Den individualistiske fasen – fra samvittighetsfull til autonom</p>	<p>Denne fasen karakteriseres av at individet opplever en forsterket følelse av vedkommendes egen individualitet og personlige følelser. Individet blir oppmerksom på sine indre konflikter i forhold til ulike roller. For å komme seg gjennom dette stadiet må vedkommende bli mer tolerant overfor seg selv og akseptere konflikter som en del av livet.</p>
<p>Den autonome fasen</p>	<p>I denne fasen har individet utviklet evnen til å håndtere livets ulike konflikter. Loevinger indikerer at individene i denne fasen ikke har flere konflikter enn i de forestående fasene, men forskjellen ligger i bevisstgjøring og aksept av disse konfliktene. I denne fasen kan individet tolke og analysere hendelser i et større perspektiv enn i de tidligere fasene, og vise forståelse for at det finnes flere sider av samme sak.</p>
<p>Den integrerte fasen</p>	<p>Den siste og høyeste fasen handler i følge Loevinger om at individet evner å overføre konflikter fra det autonome stadiet. Individet på dette stadiet er høyt kognitivt utviklet. Loevinger beskriver denne fasen med Maslow's øverste stadium på behovspyramiden, menneskets behov for selvrealisering. Individet på dette nivået er i følge Loevinger vanskelig å studere, delvis på grunn av at ytterst få mennesker når dette nivået, og delvis fordi forskeren bør være på minst samme nivå som individets som studeres.</p>

(Tabellen utarbeidet fra Loevinger 1976 og 1996)

Loevinger (1976) sammenlikner ikke ego-stadiene med et individs positive tilpasning eller mental helse. Hun peker på at et individ på hvilket som helst stadium kan være både godt og dårlig tilpasset til samfunnet. For eksempel kan mennesker på Loevingers øverste nivå (det integrerte nivået) vise dårlig tilpasning til samfunnet, eksempelvis ved å motsette seg å ofre noen av sine verdier til de trengende i samfunnet.

Erikson (1980) hevder at identitetsutviklingen baseres på barnets tanker om og forståelse av seg selv, samt deres individuelle tolkninger av hvordan andre oppfatter dem. Videre er barndommen og tidlig ungdomsalder er ofte preget av konformitet og identifisering til sine jevnaldrede. Basert på denne forståelsen handler identitetsutviklingen i stor grad om å skille mellom vennegruppens og sine personlige interesser, holdninger, meninger og ønsker. Som fremkommer i tabellen overfor har Loevinger tatt utgangspunkt i Eriksons forståelse av konformitet når hun har definert de ulike fasene. Selv om Loevinger hevder at ego-nivåene ikke er tilknyttet en bestemt alder, er likevel noen aldersgrupper hvor majoriteten tilhører en bestemt fase. De yngste ungdommene befinner seg for eksempel vanligvis på konformitetsnivået, mens eldre ungdommer vanligvis tilhører den selvbevisste fasen. For å studere hvorvidt ungdoms identitetsutvikling lar seg påvirke av de sosiale relasjonene på internettsidene, vil jeg derfor i hovedsak rette fokus mot hvordan den konforme og den selvbevisste fasen virker inn på individets tolkning og forståelse av innholdet på internett.

Waldahl (1999) hevder at konformitet til gruppen kan ha flere praktiske fordeler for individet. Tilslutning til gruppens normer og regler kan øke individets attraktivitet i gruppen, hvilket kan gi status og omdømme hos de øvrige medlemmene. På denne måten øker sannsynligheten for både formelle og uformelle belønninger, herunder vennskap, popularitet eller lederposisjoner. Videre minker også sannsynligheten for sanksjoner, avvísning og isolasjon fra gruppen. Disse elementene kan virke motiverende for ungdom til å slutte seg til holdningene man finner på de ulike nettsidene, både forumene og bloggen. Ut fra denne forståelsen hevder Waldahl at tilpasning og konformitet gir ungdommen en inngangsbillett til vennerelasjoner og gruppetilhørighet.

På forumet kommer ønsket om å oppnå idealkroppen frem gjennom deltakernes beskrivelse av, og usikkerhet til sin egen kropp. Forumdeltaker 30 skriver: "Jeg er 1,55 cm høy og veier 37 kilo. Jeg føler meg litt lubben, så lurer på hva som er normal BMI?".

BMI er en forkortelse for kroppsmasseindeks (Body Mass Index), og er en formel som viser forholdet mellom menneskets høyde og vekt. Dette er fordi mennesker har ulik vekt alt etter hvor høy man er, og man kan derfor ikke gi noe klart bilde om en person er overvektig, normalvektig eller undervektig basert på vedkommendes vekt. På www.bmi-kalkulator.no kan man regne ut hvilken BMI man har, og lese ut fra en tabell hvorvidt man er undervektig, normalvektig eller overvektig. Utsagnet viser at deltakeren føler seg overvektig, og man kan forstå det som at vedkommende ønsker å finne ut sin BMI for å få dette bekreftet eller avkreftet. I følge www.bmi-kalkulator.no har vedkommende en BMI på 15.41, hvilket tilsvarer at personen er undervektig. Liknende utsagn kommer fra forumdeltaker 55:

Det er godt å høre at det ikke bare er meg som sliter med vekta. Jeg er glad for at det finnes bilderedigeringsprogram og klær, slik at man kan skjule det man misliker med seg selv. Jeg er 1.70 høy og veier ca 65. Jeg ønsker å gå ned 20 kilo, men slike resultater tar tid. Noen ganger klarer jeg å gå ned 3-4 kilo, men like etterpå er jeg tilbake på normalen. Det er veldig kjipt. Jeg føler jeg har prøvd alt, deriblant trening, sunt kosthold, slankepiller, og lignende. Jeg har lyst til å gi opp, men blir lei meg hver gang jeg ser meg i speilet. Jeg skjønner ikke hvordan folk holder ut med meg

Deltakeren uttrykker at hun er glad for at hun ikke er den eneste på forumet som er misfornøyd med sin egen vekt. Dette kan gi vedkommende og andre deltakere en følelse av fellesskap og av å være i samme båt. Som beskrevet i kapitlet om vennskap søker man ofte mot vennegrupper man kan identifisere seg med, og som har normer og regler som er i samsvar med individets egne. I følge Loevinger føler man ofte en sterkere konformitet til venner og mennesker man kan identifisere seg med, hvilket i dette tilfellet kan føre til at normen om å være misfornøyd med sin egen kropp blir forsterket.

Ut fra deltakerens opplysninger om vekt og høyde, har jeg regnet ut vedkommendes BMI. Deltakeren har for øyeblikket en BMI på 22.50, noe som betyr at vedkommende er normalvektig. Likevel ønsker personen å gå ned hele 20 kilo, og dersom deltakeren lykkes med dette vil hun få en BMI på 15.58 (undervektig). I løpet av den 47 dager lange observasjonen min kom det frem mange liknende utsagn, hvilket indikerer at det er flere deltakere som ønsker en mer eller mindre undervektig kropp. Disse utsagnene kan føre til ungdom som eksponeres for nettsiden får en følelse av å være overvektig i forhold til nettsidens deltakere. Dette kan resultere i at ungdom tilpasser seg de andre forumdeltakernes kroppsidealer, og prøver å gå ned i vekt for å passe inn i gruppen.

I sitatet ovenfor uttaler deltakeren at hun blir lei seg hver gang hun ser seg selv i speilet. Dette utsagnet viser at deltakerens selvtillit og selvforståelse er sterkt knyttet til hennes oppfattelse av sin egen kropp. Den lave selvtilliten fører til at deltakeren er usikker på sine sosiale relasjoner, og hvorvidt vennene holder ut med henne. I følge James Coleman (1978 i Von Tetzchner) henger konformitet til jevnaldrede sammen med frykt for å bli avvist av de jevnaldrene. Man kan derfor forstå det som at ungdom med lav selvtillit er i en risikogruppe for å føle konformitet overfor andre deltakere på internettsider med kroppsrelaterte diskusjoner.

Videre henviser deltakeren til bilderedigeringsprogram og klær når hun forteller hvordan hun skjuler sine feil. Dette kan gi et bilde til andre deltakere om at man bør skjule de delene av kroppen man ikke klarer å forandre. Utsagnene på forumene er varierte, og det finnes utsagn som signaliserer andre holdninger til egen kropp. På pro-ana forumet finner man liknende utsagn. Eksempelvis skriver pro-ana deltaker 14: "Du burde elske hoftene dine. Jeg elsker mine, selv om de er store. Dersom du ikke kan forandre på noe, kan du like godt elske det". Deltakeren sier hun elsker hoftene sine, til tross for at hun synes de er store. Det at hun ordlegger seg ved å bruke "*selv om de er store*", gjør at man og man kan anta at deltakeren er bevisst på at denne kroppsfasongen avviker fra samfunnets beskrivelse av den slanke kroppen som skjønnhetsidealet. Videre skriver deltakeren at man burde elske de delene av kroppen sin man ikke kan forandre, og dette indikerer at deltakeren selv har gjort et forsøk på å forandre størrelsen på hoftene sine. For det første kan man anta at dette utsagnet har en positiv effekt for andre lesere, ettersom mange av leserne er konforme, og integrerer jevnaldrenes holdninger. På den annen side kan man anta at deltakeren som har postet utsagnet er i det Loevinger vil beskrive som den samvittighetsfulle fasen. Når individet kommer til det Loevinger kaller den samvittighetsfulle fasen, er det ikke uvanlig at vedkommende inntar en mer kritisk synsvinkel på omverdenen (Loevinger 1976). Gradvis lærer man å skille mellom sine egne og andre menneskers meninger. Gjennom tidligere faser har omverdenens sosiale normer og regler blitt internalisert, og individets atferds styres ut fra vedkommendes evaluering av omgivelsene. Eldre ungdom som ikke har internalisert forumets regler, vil være i mindre risiko for å la seg påvirke av innholdet. Dette er fordi de ikke styres av den konformiteten som ofte preger tidlig ungdomsalder.

Dette understrekes av Hauser (1972 i Kroger 1996) som viser til empiriske studier av ungdom, hvor ungdom med stabil identitet i mindre grad er avhengig av jevnaldredes meninger. På den andre siden kan man risikere at ungdom melder seg inn i de ulike internettforumene i tidlig tenåringsalder (i den konforme fasen). Gjennom lengre deltakelse risikerer individet å internalisere forumets regler til å være sine egne, og tolker omgivelsene ut fra en anoreksirelatert identitet. Når et individ har integrert denne typen anoreksirelaterte normer kan man risikere at behandling av sykdommen blir vanskeligere enn dersom individet ikke har nådd det Loevinger beskriver som den samvittighetsfulle fasen.

6.3.3 Positiv og negativ respons

Den kognitive atferdsanalytiker Albert Bandura (1963) beskriver barnets reaksjoner og væremåter som tilpasning til omgivelsene. Imidlertid skiller Bandura seg fra tradisjonell atferdsanalyse ved at barnets atferd ikke utelukkende er et resultat av passiv tilpasning til ytre påvirkninger. Bandura betrakter barnet som et handlende individ i en sosial verden, og barnets reaksjoner og tilpasninger er relatert til vedkommendes aktive utforskning, selvbilde og forventninger. Med andre ord vil ikke alle barn reagere likt på et miljøes ytre påvirkning, men dette avhenger av hvordan barnet tolker og oppfatter miljøet (Bandura 1963, 1977).

I følge Bandura (1977) er bevissthet sentralt i utvikling av et individs personlighet. Uten bevisstheten beskriver Bandura mennesket som en passiv mottaker uten subjektivitet og personlig identitet. Videre er han også skeptisk til de tradisjonene som beskriver personligheten med generelle trekk, og mener menneskers personlighet bare lar seg karakterisere som funksjonelle handlinger og egenskaper i bestemte typer situasjoner. Med dette menes at det er egenskaper ved omgivelsene som definerer hvilken atferd et menneske opplever som funksjonell. Individet tolker omgivelsenes reaksjoner på atferd, og personligheten trer i følge Bandura frem som et resultat av disse tolkningene.

Barn danner i følge Bandura forventninger til seg selv og omgivelsene, og etablerer en standard for hvilken atferd som oppleves som funksjonell. I motsetningen til Freuds og Eriksons teori om faser og indre konflikter, er Banduras teori heller rettet mot barnets internalisering av andres reaksjoner og vurderinger (Bandura, 1963, 1977).

Kritikerne hevder at Banduras teori fremstår som fragmentert og uferdig. Teorien bygger på antakelser om kognitive strukturer, og kunnskap om den generelle kognitive utviklingen på ulike alderstrinn vies ifølge kritikerne for lite oppmerksomhet. Den tar heller ikke hensyn til at barn og ungdoms opplevelse av selvet endres gjennom fysisk modning og pubertet (Von Tetzchner 2001). Til tross for kritikken kan Banduras teori bidra til å skape en helhetlig forståelse av hvordan mennesket tilegner seg atferd som et resultat av vedkommendes tolkning og forståelse av omgivelsene.

Barn tilegner seg i følge Bandura ulike handlingsstrategier ut fra omgivelsenes reaksjoner. Ut fra om en handling får positive eller negative konsekvenser, vil dette påvirke barnets oppfattning om handlingen er funksjonell eller ikke. Det samme gjelder gjennom å observere andre. Dersom barnet ser at andre oppnår attraktive mål gjennom en bestemt atferd, kan barnet bli motivert til å etterlikne denne atferden. Pro-ana deltaker 58 skriver til en annen deltaker med vellykket vektnedgang: "Så heldig du er som har gått ned i vekt. Skulle ønske jeg også fikk det til". Her får deltakeren med vektnedgang positiv respons fra pro-ana deltaker 58, og deltakeren uttrykker et ønske om selv å gå ned i vekt. Ut fra Banduras teori vil en person som får positiv respons på en handling, betrakte denne handlingen som funksjonell. Den positive responsen fra pro-ana deltaker 58 vil derfor virke som en trigger til at deltakeren med vektnedgang ønsker å redusere vekten sin ytterligere. I følge Bandura er det ikke uvanlig at i tenårene stiller venner og jevnaldrendes responser sterkere enn responser fra foreldre og andre voksne. Dette ser man også i Blos teori om den andre individuasjonsprosessen, hvor ungdommen skiller seg psykisk fra foreldrene og søker vennskap og samhold hos jevnaldrede (Blos, 1941). Den positive kommentaren fra pro-ana deltaker 58 vil derfor i mange tilfeller ha større påvirkningskraft enn dersom foreldrene stiller seg negative i forhold til vektnedgangen. Det er ikke bare deltakeren med vektnedgang som risikerer å bli påvirket av den positive tilbakemeldingen, ettersom Bandura hevder at barn og ungdom generelt blir påvirket gjennom å observere andre. Dersom en leser ser at andre oppnår positive tilbakemeldinger gjennom en bestemt atferd, kan vedkommende bli motivert til å etterlikne denne atferden. Ut fra Banduras forståelse om positiv respons kan man derfor anta at ungdom som eksponeres for kroppsfokuserte internettsider lar seg påvirke av positive holdninger og tilbakemeldinger til vektnedgang.

Bandura hevder videre at det samme prinsippet gjelder hvis barnet ser at andre straffes for noe de har gjort. Barnet vil da motiveres til å styre unna den handlingen som resulterte i straff. På pro-ana forumet observerer jeg at noen av deltakerne mottar negativ respons på vektøkning. Pro-ana deltaker 39 skriver: "Så trist å høre, det er hjerteskjærende å se at du har lagt på deg. Se på det som et tegn på at du må ha mer viljestyrke og være så sterk du kan for å faste det bort igjen. Hold deg motivert". Dette utsagnet kan beskrives som en negativ respons til en annen deltakers vektøkning. Ved å bruke begrepet "hjerteskjærende" formulerer pro-ana deltaker 39 seg på en måte som tilsier at hun er følelsesmessig involvert i sine meddeltakers vekt. Videre beskriver hun det som et tegn om at vedkommende trenger mer viljestyrke og må skjerpe seg for å kunne gå ned i vekt. Erikson (1968) hevder at individets identitet påvirkes gjennom enkeltpersoner og kulturen vedkommende vokser opp i. Forumdeltakerne er enkeltpersoner som kommer med positive eller negative tilbakemeldinger til ungdommens eller andres atferd. I følge Banduras sosiale læringsteori vil barn og ungdom som mottar (eller observerer andre motta) negativ respons på en handling, tilpasse atferden sin for å unngå å få gjentatt negativ respons (Bandura, 1977). Dersom ungdom tilpasser atferden og identiteten sin i forhold til kommentaren fra pro-ana deltaker 39 (eller liknende kommentarer), kan man risikere at dette er starten på at vedkommende utvikler en anoreksirelatert identitet.

6.3.4 Bloggeren som venn og forbilde

Bloggen jeg har valgt å benytte meg av i oppgaven er en populær blogg med mange lesere. Bloggen har gjennomsnittlig 7222 besøkende daglig, og ligger i skrivende stund som nummer 37 på en liste over landets 100 mest populære blogger (Internettkilde 6). I motsetning til forumene fungerer bloggen i stor grad som en enveiskommunikasjon, hvor én person deler sine holdninger og meninger med flere. Deltakerne får derfor sjeldent den samme personlige relasjon til bloggeren. Imidlertid vil bloggleseren i følge Ballentine og Martin (2005 i Colliander og Dahlén 2011) likevel danne en form for relasjon til bloggeren. Spesielt gjelder dette bloggere som skriver en personlig blogg.

Relasjonen leseren føler overfor bloggeren utvikles gjennom leserens gjentatte observasjon av bloggen, og et personlig innhold på bloggen vil gjøre at leseren i mange tilfeller vil betrakte bloggeren som en venn. På denne måten kan man forstå hvorfor ungdom til tross for enveiskommunikasjon, kan føle lojalitet overfor bloggere. Dette kan man knytte opp mot Loevingers (1976) teori om konformitet.

Videre har også samfunnet utviklet seg slik at toppbloggere har blitt en liten kjendisklasse for seg selv (Colliander og Dahlén, 2011). Det er ikke uvanlig at bloggere omtales i magasiner og aviser, og det er utviklet et eget magasin (Streetstyle) hvor innholdet hovedsakelig skal omfatte ulike bloggere. På samme måte som kjendiser, har bloggere en viss påvirkningskraft på barn og unge. Bloggeren som jeg har valgt å bruke i denne oppgaven er spesielt opptatt av å oppnå drømmekroppen, og prøver aktivt ut ulike dietter. Det er viktig å påpeke at ut fra bilder og videoer jeg har sett av bloggeren vil jeg beskrive henne som en normalvektig person. Jeg vil derfor anta at hennes ønske om vektnedgang ikke er basert på helsemessige årsaker. Noen av innleggene beskriver enkle og sunne måter å gå ned i vekt på, som for eksempel: " Man sparer kjempemange kalorier på å velge vann i stedet for brus til maten". I dette utsagnet opplyser hun om at enkle valg kan føre til en litt sunnere livsstil med et lavere kaloriinntak. Imidlertid avslutter hun innlegget med " Så velg vann folkens, så slipper jeg å se enda flere feite mennesker der ute". I dette utsagnet oppfordrer bloggeren leserne til å velge det sunneste alternativet, men begrunner dette med at hun synes det er for mange overvektige mennesker i verden, og at hun ikke ønsker å se flere. Setningsoppbygningen og ordvalgene er av en art som kan tolkes som at hun ikke i hovedsak er bekymret for de overvektige menneskenes helse, men heller synes det er stygt. Denne kritiske holdningen til overvektige mennesker kan virke støtende og oppleves vanskelig for overvektige mennesker. Dette kan igjen føre til et svekket selvbilde. Ettersom Loevinger (1976) hevder at selvbildet er en del av identiteten, kan man altså anta at det å lese denne typen utsagn fra en relativt kjent person kan påvirke ungdoms identitetsutvikling.

Bloggeren skriver videre om hennes egne matvaner: "Jeg spiste en stor lunsj i dag, det var ikke så bra. Men så lenge man spiser mindre enn 400 kalorier daglig, spiller det vel ingen rolle hvor og når man spiser". Fra tidligere innlegg har jeg observert at bloggeren følger en diett hvor hun skal holde seg til et inntak på 400 kalorier daglig.

I innlegget beskriver bloggeren den store lunsjen som noe som ikke var bra, og man kan forstå det som at hun mener dette ikke var bra i forhold til dietten. Imidlertid forsvarer hun det med at hun holdt seg under 400 kalorier, og at så lenge hun følger denne reglen kan hun selv velge hvor mange måltider hun spiser. Dette indikerer at bloggeren forholder seg til lunsjen som dagens eneste måltid. I følge Sam Ellyn (internettkilde 7) er kvinners dagsbehov ca 2000 kalorier. Man kan betrakte dette utsagnet ut fra Loevingers teori om konformitet, og man kan risikere at noen av leserne i den konforme fasen overtar bloggerens holdninger i forhold til diett og kropp (Loevinger 1976). I følge Erikson (1980) er ungdom som er i et moratorium på stadig jakt etter en stabil identitet. For å holde på identiteten sin hender det at de overidentifiserer seg med personer som de oppfatter som populære. Waldahl (1999) skriver at sannsynligheten for at ungdom tar etter kjente mediepersonens tanker og handlinger, øker dersom ungdom identifiserer seg med vedkommende. Ettersom bloggeren har en viss popularitet blant andre barn og ungdom, kan man anta noen ungdommer identifiserer seg med henne. Videre kan man anta at utsagnene hennes virker inspirerende for at disse ungdommene ønsker å prøve det samme.

Bloggeren hevder å ha hatt fremgang med dietten, og skriver: "Jeg var så mye feitere og blekere før. Jeg er så glad for at jeg har gått på diett!". Gjennom utsagnet kan man forstå det som at bloggeren ser tilbake på bilder av seg selv, og er fornøyd med resultatene dietten har gitt. Bloggeren er også en aktiv bruker av solarium, og skriver at hun opplever å ha fått mer farge på kroppen enn hva hun hadde tidligere. I følge Banduras (1977) teori om sosial læring lar barn og unge seg ofte påvirke av å se andre oppnå positive resultater gjennom en bestemt handling. Det at bloggeren føler lykke over resultatene av en diett med lavt kaloriinntak, kan virke som en trigger for at ungdom ønsker å prøve det samme. Man kan derfor forstå det som at bloggerens positive beskrivelser av sin egen diett kan påvirke ungdom til å etterlikne bloggerens handlingsmønster. Dersom en leser internaliserer bloggerens handlingsmønster, vil dette altså bli en del av individets personlighet (Bandura 1963). Videre kan personligheten forklares som å henge sammen med et individs identitet. Ut fra denne forståelsen kan man anta at bloggerens positive beskrivelse av dietten kan påvirke lesernes identitet.

6.4 Tolkning og forståelse av kroppen på internett

Jeg har til nå redegjort for hvordan individets oppvekst og grunnleggende identitet, samt sosiale relasjoner på nettet påvirker hvordan individet tolker og forstår innholdet på de ulike nettsidene. Disse kapitlene er med andre ord knyttet til egenskaper ved det sosiale, tolkende og forstående enkeltindividet. Jeg vil i dette kapitlet diskutere egenskaper ved de ulike nettsidene, og hvordan konkrete utsagn kan tolkes og forstås av ungdom, samt hvordan dette kan påvirke deres identitetsutvikling. For å gjøre dette vil jeg drøfte deltakerens fortolkende rolle, den slanke kroppen som skjønnhetsideal, dietter, deltakere som uttrykker at de er lykkelige i sin egen kropp, individets seksuelle identitet, deltakeres negative holdninger til fedme, samt utsagn som omhandler utvikling av anoreksirelaterte identiteter. Det er viktig å påpeke at jeg i dette kapitlet ikke tar for meg noen nye hovedteoretikere, men holder meg til hovedteoretikerne (Erikson, Kegan, Blos, Loevinger og Bandura) i de to foranstående kapitlene. Jeg vil imidlertid fylle ut med alternative teorier i de delene av kapitlet hvor det er passende, med sikte på å gi en bredere forståelse av helheten.

6.4.1 Deltakeren som fortolker

I følge Jane Loevinger (1979 i Kroger 1996) kan identiteten betraktes som en indre struktur som individet ser verden gjennom. Denne strukturen består blant annet av individets personlighet, selvoppfattelse, selvverd, samt vedkommendes holdninger og moralske standard. Ut fra Kegans og Eriksons forståelse av identitetsutvikling påvirkes individet av vedkommendes tolkning og oppfattelse av innholdet på de ulike nettsidene. Ungdom er med andre ord ikke bare en passiv part som mottar og påvirkes av informasjonen på nettsidene, men spiller en aktiv rolle i identitetsutviklingen gjennom å fortolke innholdet vedkommende eksponeres for.

Ettersom deltakerne på forumet fungerer som både produsenter og lesere av tekstinlegg, kan sitater hentet fra forumet gi et bilde av deltakernes identitet og selvoppfattelse. Gjennom å studere ulike sitater kan man få direkte beskrivelser av hvordan deltakerne tolker teksten de eksponeres for, samt hvordan dette kan påvirke deres selvbylde.

Sitater hentet fra diskusjonsforumet viser at deltakere kan utvikle lavere selvtillit som et resultat av de andre deltakernes syn på sin egen kropp. Loevinger beskriver selvtilliten som en del av identiteten, og ut fra hennes teori kan man si at følgende type utsagn viser at diskusjoner om kropp og vekt påvirker andre deltakeres identitet. Et eksempel på dette er hentet fra en diskusjon om høyde mellom 16 åringer. Flere av ungdommene klager over at de blir mobbet på grunn av at de har en høyde på 160 cm, og flere uttrykker ønske om å være litt høyere. En jente skriver: "Jeg er 1,45 høy, og blir ganske lei meg av å høre om dere på samme alder som er 1,60 høy og blir mobbet for å være lave. Er det virkelig så stygt å være lav?" (forumdeltaker 47). Deltakeren uttrykker at hennes forståelse av og selvtillit i forhold til egen kropp forandres når hun leser diskusjonen om høyde på forumet. Gjennom å lese på forumet utvikler deltakeren en forståelse av sin egen kropp som avviker fra de andre deltakernes forståelse av skjønnhet. I følge Schaffer (2002) sammenlikner ungdom seg med venner og jevnaldrede, og gjør tolkninger av seg selv basert på disse sammenlikningene. Disse tolkningene vil igjen påvirke individets selvvord og selvoppfattelse, som videre vil påvirke vedkommendes identitet. Deltakerne på nettsidene observerer og deltar i ulike diskusjoner, og noen av deltakerne uttrykker hvordan de tolker og forstår andres innlegg og kommentarer. Sitatet ovenfor kan tyde på at noen av deltakere opplever lavere selvvord som et resultat av diskusjonene på forumene. Ut fra forumets popularitet kan man anta at det er flere lesere som opplever det samme, selv om det ikke er alle som uttrykker det gjennom direkte deltakelse på forumet. Ut fra denne forståelsen kan det være rimelig å hevde at ungdoms forståelse av innholdet på internettsidene, samt hvordan vedkommende vurderer seg selv etter denne tolkningen, påvirker ungdoms identitetsutvikling. Denne forståelsen kommer også direkte til uttrykk fra Forumdeltaker 37, som skriver følgende:

Jeg skjønner meg ikke på de som er normalvektige og klager på at de føler deg tykke. Husk at det finnes folk som er større enn deg når dere klager på vekten deres. Sammenliknet med dem er dere ikke så store, og gjennom å klage på deres egen vekt får dere de andre til å føle seg enorme.

Deltakeren henvender seg til deltakere som klager på egen vekt uten egentlig å være overvektige, og uttaler at slike utsagn kan få andre lesere til å føle seg overvektige.

6.4.2 Den slanke kroppen som skjønnhetsideal

I løpet av 70-tallet brøt kvinnene i den vestlige verden mange barrierer. Med utdanning, selvbestemmelse og arbeidsliv høyt på agendaen, lykkes kvinner i å oppnå likestilling i samfunnet. Men etter hvert som kvinnene har brutt flere juridiske og politiske rammer, har også skjønnhetsidealene fått en mer sentral plass i kvinnens liv. "Da kvinnene for alvor brøt barrierene og ble en reell trussel for maktstrukturen, svarte maktstrukturen med å stille beinhard skjønnhetskrav til kvinnen" (Wolf, 1992 s.12). Dagens kvinner setter ofte relativt høye forventninger til seg selv, og i tillegg til å gjøre det bra på skolen, i arbeidslivet og i familien, er normen at man også bør være vakker og attraktiv.

Skjønnhet er et kulturelt og historisk forankret begrep, som går langt tilbake i tid. Mennesker har vært opptatt av skjønnhet i århundrer, og skjønnhet kan beskrives som en evolusjonsfremmende egenskap. Wolf peker imidlertid på at det ikke er skjønnheten i seg selv som er evolusjonsfremmende, men heller den kulturelle symbolikken som tillegges skjønnhetsidealet. Når kulturen forandrer seg, forandrer også skjønnhetsidealet seg. For en tid tilbake var den tykke kvinnen symbolet på skjønnhet, da dette symboliserte rikdom og velstand. Dette er en drastisk forskjell fra dagens syn på overvektige, som ofte blir betraktet som mennesker som mangler kontroll og viljestyrke i et samfunn av overflod. Den slanke kroppen gir ett inntrykk av måteholdenhet og selvkontroll i en verden hvor mat finnes overalt (Wold 2011).

Hvordan den slanke kvinnekroppen idealiseres kan forstås gjennom mediabildet. Mediene utfører hysteriske analyser av kvinnekroppens fett, og kampen for å bli kvitt det. Gjennom media kan dagens symboler på hva som er skjønnhet spres til alle landets kanter. I følge Lloyd (1996 i Aapola m. fl. 2005) gir disse mediabildene et ensidig bilde av skjønnhet (i motsetning til å symbolisere at skjønnhet kan ha mange former), noe som fører til at samfunnets forståelse av skjønnhet og feminitet snevres inn ytterligere.

Kegan bruker begrepene subjekt og objekt for å forklare individets sosiale og psykologiske utvikling. Ved å bruke begrepet subjektet refererer Kegan til de egenskapene som er knyttet til selvet vårt, men som ikke er utviklet nok til at vi kan betrakte det fra en objektiv synsvinkel.

Etter hvert som individet utvikler seg kan vedkommende løsrive seg fra subjektene og betrakte det underliggende fenomenet fra et objektivt ståsted. Subjektet har derfor utviklet seg til å bli et objekt, og individet har utviklet seg til en ny fase med nye subjekter. Videre hevder Kegan (1982) at individet går igjennom seks ulike faser i dannelsen av identiteten.

Tabell 4: Kegans utviklingsfaser

Fase	Subjekt	Objekt	Beskrivelser
Den inkorporative fasen	Reflekser	-	Individet styres av reflekser. Individet har ikke noen forståelse av selvet, og klarer ikke skille mellom seg selv og mor.
Den impulsive fasen	Impulser, persepsjoner	Reflekser	Lærer å skille mellom seg selv og andre mennesker. Imidlertid klarer ikke individet å se omgivelsene fra andre perspektiv enn sitt eget, og blir ofte styrt av impulser.
Den imperiale fasen	Behov, interesser og ønsker	Impulser, persepsjoner	Individet lærer å kontrollere sine impulser, men blir bevisst på sine ønsker og behov. Sosialt sett isolerer individet tankene sine fra andre mennesker, og individet blir mer privat.
Den interpersonlige fasen	Personlige relasjoner, gjensidighet	Behov, ønsker og interesser	Lærer å ta hensyn til andre mennesker, og skaper sosiale relasjoner til andre.
Den institusjonelle fasen	Identitet og ideologi	Personlige relasjoner, gjensidighet	Indre verdier og holdninger blir av betydning for barnet. Sosiale og kulturelle normer og verdier integreres, og barnet forstår hvorfor lover og regler finnes i samfunnet.
Den interindividuelle fasen	Metaperspektiv	Identitet og ideology	Individet utvikler en bredere forståelse av verden, og klarer og se omverdenen og seg selv gjennom flere perspektiver.

Idealiseringen av skjønnhet (herunder den slanke kroppen) er ikke noe som hører ungdom- og voksenlivet til, men en prosess som starter allerede i tidlig alder. Jeg vil forklare hvordan ungdoms integrering av skjønnhetsidealet kan betraktes i lys av de tre første fasene i Kegans teori. Fase én og to handler generelt sett om individets erkjennelse av seg selv og samfunnet. I denne sammenhengen man trekke tråder mellom individets erkjennelse av samfunnet, og vedkommendes erkjennelse av samfunnets forståelse av skjønnhet. I følge Wolf (2002) blir mennesket eksponert for samfunnets konstruksjon av skjønnhet allerede i tidlig alder, eksempelvis gjennom barbie dukker og disneyprinsesser. Alle som én er slanke, høye og vakre. Gjennom oppveksten fortsetter barnet å møte bilder av vakre mennesker, både gjennom tv, internett og reklame.

I fase tre og fire hevder Kegan at individet etablerer sine egne behov og interesser (som subjekt i fase tre, og objekt i fase fire), og i denne sammenheng kan man forstå det som at individet skaper sine egne ønsker og behov i forhold til samfunnets skjønnhetsideal. I følge Higgins (1991 i Von Tetzchner 2001) utvikler mennesker ofte et idealselv, altså hvordan de ønsker å være. Dette skjer ved at individet går fra å være ledet av tolkninger for hvordan andre (herunder samfunnet) ønsker vedkommende skal være, til å internalisere disse ønskene til et idealselv. Denne internaliseringen skjer i følge Kegan i fase fem, hvor individet integrerer samfunnets normer og regler i dannelsen av sin egen identitet. På denne måten kan man ut fra Kegans teori forstå hvordan ungdom gjennom oppveksten integrerer samfunnets forståelse av skjønnhet, og idealiserer den slanke kroppen.

Von Tetzchner (2001) beskriver oppnådd identitet som det å føle seg hjemme i sin egen kropp. Ved å bruke denne beskrivelsen indikerer Von Tetzchner at kroppen er en viktig del av identiteten, dette kan virke forklarende for hvorfor fysisk fremtreden er viktig for ungdoms identitetsutvikling. Denne tolkningen underbygges av Harter (1987 i Schaffer 2002), som påstår at fysisk utseende er en viktig faktor som påvirker individets selververd. Schaffer (2002) skriver at menneskets selververd også er relatert til det bildet individet har av et idealt selv, samt i hvilken grad vedkommende føler hun klarer å leve opp til det ideale selvet. Dersom det er stor differanse mellom et individs idealselv og det egentlige selvet, kan dette resultere i lav selververd og usikkerhet. Ettersom selververd og identitet henger sammen, kan man ut fra denne synsvinkelen forstå det som at individets identitet påvirkes av vedkommendes oppfattelse av egen kropp.

I følge Bloss (1979, 1990) er den tidlige ungdomsalderen karakterisert av at individet når puberteten og utvikler seg fysisk, og Schaffer (2002) hevder at ungdom i puberteten blir mer selvbevisste og kritiske til sin egen kropp og fremtreden. Sminke, klær, skjønnhetspleie og trening er i følge Wolf (2002) det som må til for at samfunnet skal betrakte en kvinne som vakker og seksuelt attraktiv. Som jeg har redegjort for ovenfor kan man ut fra Kegans teori forstå at individet integrerer samfunnets skjønnhetsnorm allerede i tidlig alder. Mange ungdommer vil derfor strebe etter et vakkert utseende, ettersom dette kan betraktes som en måte å passe inn i samfunnet på. Videre hevder Wolf (ibid) at vi lever i en kultur hvor den slanke og høye kvinnekroppen idealiseres.

Dette er et ideal som går igjen på alle de observerte internettsidene, men fremkommer på ulike måter. På pro-ana siden er det flere deltakere som forbinder idealkroppen med lykke, popularitet og selvtillit. Pro-ana deltaker 50 skriver: "Jeg ser tynne jenter som går rundt i byen i vakre klær og høye hæler. Jeg skulle ønske jeg var like tynn. Jeg prøver virkelig hardt, jeg sulter meg selv og trener til jeg besvimer. Men jeg når aldri målet mitt". Deltakeren har en forståelse av at tynne jenter går med høye hæler og vakre klær. Høye hæler har i vårt samfunn lenge vært forbundet med femininitet. Ved å assosiere tynne kvinner med høyhælte sko, kan man forstå det som at det er den slanke kroppen som forbindes med femininitet. Videre uttrykker deltakeren at hun ønsker hun også var tynn, hvilket kan tolkes som at deltakeren har en forståelse av sin egen kropp som ikke er i samsvar med samfunnets konstruksjon av skjønnhet. Vedkommende uttrykker også at hun jobber hardt for å oppnå idealkroppen, men føler at hun ikke blir tynnere. Jeg mener det må poengteres at vedkommende er en deltaker fra en pro-ana side, hvor mange av deltakerne lider av spiseforstyrrelser. Man skal derfor ikke se bort i fra at pro-ana deltaker 50 lider av en spiseforstyrrelse. Det kan derfor hende at treningen og sultingen har sine resultater, men at deltakeren som et resultat av spiseforstyrrelsen feiler i å se disse resultatene. En annen pro-ana deltaker henviser også til en forståelse av de slanke jentene, og skriver: "Spiseforstyrrelsen min utviklet seg da jeg begynte å legge merke til alle de tynne, populære og lykkelige jentene. Jeg ønsket så inderlig å være som dem" (Pro-ana deltaker 58). I motsetningen til pro-ana deltaker 50 sin forståelse av tynne jenter som feminine, beskriver pro-ana deltaker 58 de slanke jentene som lykkelige og populære. Deltakeren tillegger tynne jenter indre egenskaper som lykke, og har etablert en forståelse av at dersom hun klarer å bli tynn, vil hun også bli lykkelig. Selv om begge deltakerne har en ulike forståelse av det å være tynn, har de det til felles at de tolker seg selv ut fra en forståelse av andre mennesker. I følge Schaffer (2002) handler selverdet om individets oppfatning av egen verdi og kompetanse. Individets selvoppfatninger påvirkes av vedkommendes sammenlikninger og tolkninger av andre. Som beskrevet tidligere i oppgaven er individets forståelse av seg selv en del av vedkommendes identitet. Pro-ana deltaker 50 og 58 henviser til situasjoner utenfor forumet når de beskriver bakgrunnen for at de utviklet spiseforstyrrelser. Ut fra dette antar jeg at forumet ikke fungerer som en primær påvirkningskilde når det kommer til ungdoms forståelse av skjønnhetsidealet versus vedkommendes identitet.

Med dette mener jeg at ungdom i mange tilfeller har etablert en forståelse av skjønnhetsidealet før de deltar på de ulike internettsidene. Imidlertid kan internettsidene fungere som en sekundær påvirkningskraft, ettersom man risikerer at ungdoms forståelse av og ønske om å oppnå skjønnhetsidealet blir forsterket. Pro-ana deltaker 58 beskriver de slanke jentene som populære. Schaffer (ibid) skriver at tenårene for mange mennesker handler om å være populær blant sine jevnaldrede. Schaffer skriver videre at popularitet fører med seg flere positive egenskaper, deriblant høy selvtillit og bredt sosialt nettverk. Når pro-ana deltaker 58 sammenlikner det å være tynn med å være populær, kan dette påvirke ungdoms forhold til sin egen kropp, og påvirke dem til å etterstrebe den slanke idealkroppen.

Orlofsky (1978 i Kroger 1996) hevder at jenter vanligvis er mer usikre på seg selv enn gutter, spesielt gjelder dette frykten for å feile. I vår kultur er idealet at mennesker skal være forholdsvis slanke, og mange vil derfor betrakte fedme som negativt (Wolf 1992). På alle nettsidene fremstilles identitet og positiv selvoppfattelse som å være noe som er nært knyttet til kropp og utseende, og flere av deltakerne og produsenten uttrykker frykt for vektøkning. Bloggeren skriver "Jeg skal unne meg en brus etterpå. Bare en selvfølgelig, jeg vil jo ikke bli feit". Sitatet viser at bloggeren bevisst unngår å konsumere større mengder av bestemte drikkevarer, basert på et indre ønske om å beholde en slank kropp. Hun uttrykker det som en selvfølge at man ikke bør drikke for mye brus. På forumene fantes det liknende sitater, hvor forumdeltaker 10 skriver at "Jeg kommer aldri til å få vekk fett rundt magen, det blir bare verre. Før var jeg så fornøyd med kroppen min, og den var så fin. Nå er jeg bare feit". Deltakeren betrakter kroppen sin fra et retroperspektiv, og tenker tilbake til en tid hvor vedkommende var tilfreds med sin egen kropp. Deltakeren skriver også at hun føler det bare blir verre, hvilket kan forstås som at deltakeren har en svekket selvtillit til sin fysiske fremtreden. Pro-ana deltaker 3: "Av og til prøver jeg å spise normalt, bare for å se om jeg får det til. Men så sjekker jeg vekten, og ser at jeg har lagt på meg jævla mye, og selvtilliten min blir enda lavere". I dette sitatet uttrykker deltakeren eksplisitt at hun opplever en sammenheng mellom sin selvtillit og fysiske fremtreden. Hun opplever at selvtilliten synker koordinert med at kroppsvekten øker. Imidlertid uttrykker pro-ana deltakeren et ønske om å ha et normalt forhold til egen kropp, men opplever det vanskelig å gjennomføre ettersom det går ut over hennes selvtillit.

Selv om disse sitatene er relatert til deltakernes opplevelse av seg selv, kan andre lesere ut fra Loevingers teori om konformitet påvirkes til å utvikle frykt for vektøkning. Dette kan igjen føre til usikkerhet i forhold til kropp og mat, og man kan risikere at undervektige og normalvektige lesere reduserer matinntaket for ikke å gå opp i vekt.

6.4.3 Dietter

Jeg har ovenfor beskrevet hvordan deltakere på ulike måter lar seg påvirke av, eller ønsker å tilpasse kroppen sin til skjønnhetsidealet. Det finnes flere ulike metoder for å oppnå dette, blant annet dietter og trening. På de ulike nettsidene observert jeg flere diskusjoner eller innlegg som omhandlet ulike dietter. En diett som nevnes på diskusjonsforumet kalles Beyonce-sitronkuren, og har fått navnet sitt etter å ha blitt brukt av popartisten Beyonce. Dietten lages av vann, kajennepepper, ferskpressede sitroner og lønnesirup, og skal være det eneste man får i seg i 10 dager. Det faktum at det finnes en diskusjon som omhandler denne dietten, kan bety at trådstarteren har latt seg påvirke av at en kjendis har brukt dietten. Flere av deltakerne som diskuterte dietten, gav uttrykk for at de lot seg inspirere av den og ønsket å prøve den. En deltaker skriver: " Vet dere om jeg kan bytte ut lønnesirup med honning i Beyonce sin sitronkur?" (forumdeltaker 71). Ut fra dette sitatet kan man anta at deltakeren ønsker å prøve dietten, men har ikke alle ingrediensene som skal til for å lage sitrondrikken. Hun bruker derfor forumet til å søke råd om hun kan bruke andre ingredienser. En annen forumdeltaker svarer henne: "Det er ganske idiotisk og uvitende å gå på slike dietter som denne sitronkuren" (forumdeltaker 72). Gjennom å beskrive de som går på dietten som "uvitende", hevder forumdeltakeren på en indirekte måte at dietten kan være farlig. Ut fra Loevingers forståelse av at menneskets identitet påvirkes av ulike faser, kan man anta at deltakeren befinner seg i det Loevinger kaller den selvbevisste fasen. I denne fasen lar individet seg i mindre grad påvirke av andres holdninger, og i større grad tar sitt eget standpunkt ut fra sine egne tolkninger. Videre hevder Loevinger at mange yngre ungdom ofte befinner seg i en konform fase, og ut fra dette kan man anta at forumdeltaker 72 sin negative holdning til dietten kan påvirke ungdom til ikke å prøve den ut.

Lavkarbo-dietten blir også nevnt på forumet. En forumdeltaker hevder at: "Lavkarbo fungerer kjempebra. Jeg har gått på det i et år og jeg føler meg mer energisk. Jeg opplevde rask vektreduksjon, gikk ned 13 kilo på 2 måneder" (forumdeltaker 4).

Ved å bruke begrepene kjempebra, energisk og vektreduksjon omtaler deltakeren lavkarbo-dietten positivt, og viser til raske resultater. Disse positive begrepene kan føre til at dietten kan virke fristende for andre lesere, og resultere i at ungdom ønsker å prøve det. Imidlertid er det vanskelig å si om det er forumdeltakernes påstander eller medias søkelys på lavkarbo-dietter som har størst påvirkningskraft på ungdom. På den ene siden kan man anta at media er lettere tilgjengelig for ungdom, og at de i større grad blir eksponert for dietten gjennom andre typer media enn gjennom forumet. På den andre siden er forumet en møteplass mellom mennesker. Det kan hende at det å se andres resultater av lavkarbo-dietten oppleves som mer virkelighetsnært enn å lese om dietten i en avis, og derfor virker mer motiverende for ungdommen.

Også her gjelder Loevinger og Eriksons forståelse av konformitet. Basert på ønsket om å være inkludert i gruppen hevder Loevinger at ungdom i en viss aldersfase i større grad vil la seg påvirke til å følge gruppens normer. I dette tilfellet kan man forstå gruppens normer som å være å gå på diett for å oppnå en slank idealkropp. Dersom en ungdom holder økt fokus på mat over lengre tid, kan man risikere at vedkommende til slutt integrerer denne atferden som en del av vedkommendes handlingsmønster. Som beskrevet tidligere i oppgaven kan et individs handlingsmønster forstås som en del av vedkommendes personlighet, som igjen kan betraktes som en del av vedkommendes identitet.

På pro-ana forumet snakkes det ofte om ekstremdietter, og flere av deltakerne anstrenger seg for å holde seg under et bestemt antall kalorier daglig. Dette gjenspeiles i sitatene som er hentet på pro-ana forumet, hvor deltaker 24 skriver: "Jeg har spist 1 og et halvt eple, og jeg er fremdeles sulten.. ville dere spist flere epler?". Deltakeren uttrykker bekymring og usikkerhet for om det er uheldig for vekten dersom hun spiser for mange epler. Sitatet viser at deltakeren opplever en interessekonflikt mellom kroppens behov for næring, og hennes ønske om å ha en slank kropp. Deltakeren søker råd på pro-ana siden om hun burde spise eller ikke. Her kan man se et konkret eksempel på hvordan ungdom lar seg styre av konformitet til sine jevnaldrede.

Ut fra Blos beskrivelse av den andre individuasjonsprosessen, har jevnaldrede og venners oppfatninger større betydning enn foreldrenes meninger. Dette er i tråd med Banduras beskrivelse av hvilken rolle jevnaldrede har i forhold til foreldre.

I tidlig alder er foreldre og voksnes reaksjoner viktig for barnet, men etter hvert som barnet blir eldre vil tilbakemeldinger og reaksjoner fra jevnaldrende og venner få større betydning for barnets utvikling av atferd. Venner og jevnaldrede brukes som referansegrupper, der de representerer en målestokk for hva som er akseptabel atferd. Hva som er akseptabel atferd påvirkes med andre ord av hvilket vennemiljø ungdom deltar i (Bandura 1977). I stedet for å rådføre seg hos foreldrene sine kan man forstå det som at deltakeren søker bekreftelse eller avkreftelse for hvorvidt de andre deltakerne synes det er greit at hun spiser. Hvilket svar deltakeren mottok på forumet kommer ikke frem i min empiriinnsamling, ettersom den videre diskusjonen utarter seg i et tidsrom som er utenfor min avtalte undersøkelsesperiode.

Mens noen deltakere prøver å få i seg et lavt antall kalorier, prøver andre å gå så lenge som mulig uten kalorier i det hele tatt. Dette ser man gjennom følgende sitater:

”Jeg elsker å faste!” (pro-ana deltaker 16).

”Jeg ser ikke poenget i å faste i bare 24 timer. Hvis du først klarer å gå 24 timer uten mat, klarer du 24 timer til og så videre” (pro-ana deltaker 37).

”Jeg elsker tomhetsfølelsen. Tomhet = sterk” (pro-ana deltaker 60).

Ved å bruke begrepet ”elsker” uttrykker pro-ana deltakerne 16 og 60 at fastingen og tomhetsfølelsen er noe de tillegger verdi i livet. Videre uttrykker pro-ana deltaker 60 at hun oppfatter det å være tom likt med å være sterk. Med dette antar jeg at hun mener at man er sterk som klarer å motstå fristelser i form av mat, og at man på denne måten har fullstendig kontroll over sin egen kropp. Pro-ana deltaker 37 skriver at hun ikke ser poenget i å faste i bare et døgn. Jeg forstår utsagnet slik at de fleste mennesker som klarer å faste i et døgn, ikke bør gi opp og stoppe der, men heller prøve å faste i enda et døgn. Felles for alle utsagnene er at pro-ana deltakerne fremstiller det som positivt å gå uten mat i lengre tid, og de som klarer det beskrives som sterke.

Videre ligger det med dette også en underforstått holdning om at de som ikke klarer denne fastingen kan beskrives som svake. Den positive eller negative omtalen rettet mot hvorvidt et individ håndterer fasting eller ikke, kan ut fra Banduras teori om positiv eller negativ respons føre til at lesere ønsker å teste ut dette.

Videre kan også Erikson og Loevingers forståelse av konformitet, samt Blos beskrivelse av den andre individuasjonsprosessen benyttes for å forstå hvorfor ungdom kan la seg påvirke av denne typen utsagn og tilbakemeldinger. Dersom ungdom lar seg påvirke av denne positive eller negative responsen, konformiteten eller som et resultat av den andre individuasjonsprosessen, kan dette føre til at de selv ønsker å faste. Dette kan for mange føre til problemer, da fasting strider mot menneskets natur og overlevelsesinstinkt. Dersom ungdom motiveres til å teste ut dette, vil nok mange oppleve et nederlag ved at de ikke klarer det i lengden. Bandura (1977) betrakter ikke individets handlinger som utelukkende bestemt av omgivelsene (herunder vennegruppen), men også vedkommendes oppfatning av egen evne til å oppfylle denne atferdsstandard. Dette kalles selvkraft, og virker inn på ungdommens målsetninger og hvordan de handler i ulike situasjoner. Barn tolker og bearbeider hele tiden situasjoner, og opplevd mestring versus opplevde feil gir motivasjon til å prøve å oppnå nye mål. Resultatene av et nederlag kan være splittet. Noen vil nok gi opp, mens andre kanskje vil prøve det om igjen, med et håp om å oppleve mestring og kontroll. Dette kan for noen, men ikke alle, være inngangsbilletten til en anoreksirelatert identitet.

Selv om pro-ana deltakerne sjelden retter direkte kritikk mot menneskers kroppsfasong, er noen av deltakerne kritiske mot mennesker som ikke klarer å begrense matinntaket sitt. Pro-ana deltaker 44 skriver: "Jeg liker ikke å se mennesker spise mer enn de burde. Det er bortkastet og usunt, både for den enkelte og resten av samfunnet". Ved å bruke begrepene "bortkastet" og "usunt", viser deltakeren en negativ holdning rettet mot mennesker med for høyt matinntak. Utsagnet kan forstås slik at vedkommende synes det er frastøtende å se andre mennesker spise mye. Denne negative holdningen rettet mot overvektige mennesker kan ut fra Banduras teori om positiv og negativ respons, påvirke ungdom til å tilpasse atferden sin til hva som er akseptert i gruppen. I dette tilfellet kan man forstå det som at utsagnet virker som en negativ respons mot overvektige mennesker med høyt matinntak. Når disse menneskene mottar negativ respons, kan man risikere at ungdom som eksponeres for utsagnet tilpasser atferden sin for å unngå at denne responsen vil berøre dem.

Det finnes også andre kommentarer som er rettet mot tykke menneskers matinntak, og en kommentar fra pro-ana forumet lyder:

“(…) jeg jobber i en klesbutikk og ser overvektige jenter gråte i prøverommet over hvor store de har blitt, og at de har prøvd alle dietter som finnes. Seriøst, dersom du har prøvd alle dietter ville du jo ikke vært så tykk. Virkelig.” (Pro-ana deltaker 15).

Vedkommende kritiserer tykke menneskers selvmedlidenhet, og hevder på en indirekte måte at fedme er selvforskyldt. Jeg tolker det som at vedkommende mener at tykke mennesker ikke er selvdisiplinerte nok til å kunne gå ned i vekt, og at deltakeren ikke tror på at den tykke personen i prøverommet hadde prøvd alle mulige dietter. Ut fra Loevingers forståelse av konformitet, kan man anta at ungdom tilpasser seg gruppens holdninger (i dette tilfellet pro-ana forumet) i frykt for å bli avvist av gruppen. Som jeg har vist til ovenfor finnes det flere ekstremdietter på nettsidene, og denne typen negative kommentarer kan påvirke overvektige ungdom til å prøve ut disse diettene.

6.4.4 Lykkelig i egen kropp

Det er ikke bare negative kommentarer som eksisterer på de ulike nettsidene. Flere deltakere skriver oppmuntrende og positive kommentarer til hverandre. Blant annet skriver forumdeltaker 64: ”Du er bra nok som du er, uansett hvordan du velger å leve. Det er dette budskapet vi burde spre rundt oss, men jeg tviler på at det skjer med det første”. Deltakeren uttrykker at man er god nok uavhengig av hvem man er og hva slags livsstil man har. Gjennom dette sitatet inntar forumdeltaker 64 en holdning om at det er likeverd og samhold man burde fokusere på. Imidlertid avslutter deltakeren med å vise tvil i forhold til hvorvidt denne holdningen vil integreres hos andre mennesker. Selv om deltakeren viser tvil, kan dette enkle sitatet oppleves positivt av leserne. I følge Kegan skapes individets identitet ut fra vedkommendes aktive tolkning av omgivelsene. Når en leser eksponeres for utsagnet til forumdeltaker 64, kan man ut fra det positive innholdet anta at de fleste vil tolke utsagnet med en positiv forståelse. Utsagnets meningsinnhold (man er god nok som man er) kan bidra til å styrke individets selvforståelse. Denne selvforståelsen er i følge Loevinger en del av individets identitet. På denne måten kan man forstå hvordan positivt innhold på internettsidene kan påvirke ungdoms identitet på en positiv måte.

En annen forumdeltaker hevder at "det finnes ingenting finere enn mennesker som åpenbart trives i sitt eget skinn!" (forumdeltaker 45). Med dette sitatet indikerer vedkommende at skjønnheten kommer innenfra, og at lykkelige mennesker er vakre, uavhengig av vekt og kroppsfasong. Jeg tolker dette som et positivt meningsinnhold ettersom deltakeren uttrykker at det fineste som finnes er lykkelige mennesker som er fornøyd med seg selv. Dette kan ha en positiv påvirkning på ungdoms identitet, ettersom utsagnet oppfordrer til å være lykkelig. Som jeg har vist i kapittelet om skjønnhetsidealet uttrykker pro-ana deltaker 58 følgende: "Spiseforstyrrelsen min utviklet seg da jeg begynte å legge merke til alle de tynne, populære og lykkelige jentene. Jeg ønsket så inderlig å være som dem". Ut fra denne deltakerens forståelse er det å være slank synonymt med det å være lykkelig. Dersom deltakere med denne typen forståelse leser utsagnet om at det er vakkert å være lykkelig i egen kropp (forumdeltaker 45), kan man stille spørsmål til om deltakerne påvirkes til å gå ytterligere ned i vekt. Denne tolkningen er basert på at pro-ana deltaker 58 uttrykker at hun ønsker å være lykkelig, men tror at man må være tynn for å kunne oppnå dette. Forumdeltaker 45 fremhever lykke som noe vakkert. Imidlertid skriver ikke forumdeltaker 45 noe om kroppsfasong, og hvorvidt man kan være lykkelig som overvektig eller ei. Ut fra Kegans teori om at individet reagerer på omgivelsene ut fra sin individuelle tolkning, kan man derfor anta at pro-ana deltaker 58's forståelse av at man må være tynn for å være lykkelig forblir uendret, mens ønsket om å være lykkelig forsterkes. Man risikerer derfor at deltakeren setter i gang ytterlige slanketiltak for å oppnå sin forståelse av idealkroppen. Dette kan igjen føre til en forsterkning av deltakerens anoreksirelaterte identitet. Selv om det finnes utsagn på kroppsfokuserte internettsider med positivt meningsinnhold, vil individets bakgrunn og forståelse av innholdet være avgjørende for hvordan vedkommende lar seg påvirke av kroppsfokuserte internettsider.

Noen av deltakerne viser til egne følelser og erfaringer når de oppfordrer andre mennesker til å være fornøyd med seg selv. Forumdeltaker 43 skriver blant annet:

Jeg har alltid hatt kompleks for kroppen min, enten det gjelder magen, rumpa, puppene, lårene eller tennene. For første gang i hele mitt liv er jeg faktisk fornøyd med kroppen min og meg selv. Det er en utrolig god følelse. [...] Jeg vet det er normalt å ha kompleks for kroppen sin, spesielt i tenårene, men

jeg vil bare si til alle med komplekser at det spiller ingen rolle. Prøv å være glad i deg selv, så blir alt så mye bedre.

Deltakeren åpner sitatet med å henvise til sin egen kropp, og uttrykker at hun i mange år har hatt komplekser for ulike deler av kroppen. Videre forteller forumdeltakeren om overgangen fra å være misfornøyd til å være glad i kroppen sin. Ikke bare uttrykker hun at hun er glad i kroppen sin, hun skriver også at hun har blitt mer glad i seg selv. Som beskrevet tidligere er selvet en viktig del av Loevingers forståelse av individets ego-identitet. Det å være glad i seg selv kan sammenliknes med å ha en positiv selvoppfattelse, som igjen kan påvirke individets identitet. Ut fra Loevingers teori om konformitet til jevnaldrede kan dette utsagnet i noen tilfeller føre til at ungdom med en negativ forståelse av sin egen kropp, etteraper deltakerens perspektivendring. Denne perspektivendringen kan føre til at ungdom får en mer positiv forståelse av seg selv og sin egen kropp, hvilket kan ha positive følger for vedkommendes identitet. Utsagnet viser videre at deltakeren normaliserer det å være usikker på egen kropp. Dette budskapet kan være positivt for ungdom som opplever det vanskelig å innta et nytt perspektiv på sin egen kropp. Gjennom å normalisere og skape en forståelse av kroppskomplekser som noe nesten alle tenåringer sliter med, fjerner deltakeren litt av frykten for å mislykkes. Nederlaget som oppleves ved ikke å beherske en slik perspektivendring i forhold til egen kropp blir ikke så stort dersom den unge er bevisst på at det er normalt. Ut fra denne forståelsen ser man at selv om ungdoms identitet påvirkes av innholdet på kroppsfokuserte internettsider, trenger det ikke nødvendigvis bety at påvirkningen er av negativ art.

6.4.5 Den seksuelle identiteten

I følge Blos (1979) dannes individets identitet gjennom fire utfordringer, hvor en av utfordringene er den seksuelle identiteten. Den seksuelle identiteten utvikles i puberteten, hvor jenter opplever at kroppen forandres både fysisk og psykisk. Blant annet øker hormonnivået i kroppen, hvilket forsterker individets seksuelle drifter og interesser for det motsatte kjønn (Archibald et al. 2003 i Kroger 2007). Ungdom utvikler et ønske om å fremstå som attraktiv for det motsatte kjønn, og man kan derfor anta at jenter lar seg påvirke av gutters meninger i forhold til kropp og seksualitet.

På forumene finnes det innimellom gutter og menn som deltar i de ulike diskusjonene (imidlertid er menn i stor grad underrepresentert på pro-ana forumet). Forumdeltaker 15 er en mannlig deltaker, som skriver: "Jeg støtter damer som tar silikon. Det er pent og se på, og kjennes deilig å ta på. Husk at man må lide for skjønnheten". Forumdeltakeren inntar en holdning som viser at vedkommende er positiv i forhold til plastiske operasjoner, herunder brystimplantasjon. Deltakeren skriver at det er vakkert, og hevder videre at kvinner bør lide for skjønnheten. Et liknende utsagn kommer fra en mannlig pro-ana deltaker som hevder at:

Mange menn liker tynne jenter og kvinner. For at en jente skal bli skikkelig tynn må hun jobbe mye med seg selv. Noen ganger innebærer dette uheldige fremgangsmåter, som å kaste opp maten. På samme måte som atleter må trene for å holde på muskelmassen, må den slanke kvinnen jobbe for skjønnheten. Jeg elsker å vite at en kvinne må jobbe hardt for å bli så perfekt, slik at vi andre kan nyte et vakkert syn (pro-ana deltaker 52).

Deltaker uttrykker at han, og mange andre menn, synes slanke kvinner er vakkert. I likhet med forumdeltaker 15 hevder også denne deltakeren på en indirekte måte at jenter bør lide for skjønnheten, herunder gjennom å kaste opp maten for å holde på en slank figur. Pro-ana deltaker 52 sammenlikner kvinnen med en atlet, som må jobbe hardt for å holde kroppen sin i form. Han avslutter med å uttrykke at han betrakter slanke kvinner som perfekte, og fremstiller kvinnen som et objekt som skal være til nytelse for øyet. Det at denne typen utsagn kommer fra det mannlige kjønn kan i følge Blos (1979) betraktes som en utfordring i forhold til unge jenters utvikling av den seksuelle identiteten. Med alderen utvikler ungdom en bevissthet på sin egen seksualitet, og ønsker vanligvis å fremstå som tiltrekkende hos det motsatte kjønn. Når menn beskriver idealkroppen på denne måten kan man anta at noen ungdom vil la seg påvirke av dette. Wolf (1992) hevder at samfunnet er konstruert slik at det å spise godt er synonymt med å sette sin egen seksualitet i fare. Dette kan føre til at jenter som eksponeres for denne typen utsagn inntar en anoreksirelatert identitet for å føle seg attraktiv for det motsatte kjønn.

På forumet søker en jente støtte i forhold til hvor mye hun skal informere kjæresten om spiseforstyrrelsen sin. Forumdeltaker 32 svarer henne med følgende kommentar:

Jeg har ikke andre råd til deg enn at du bør komme deg ut av spiseforstyrrelsen. Du bør søke hjelp, jo fortere jo bedre. Svært få mannfolk ønsker å være innblandet i mennesker med en hurtigbillett til døden. Dessuten er mannfolk sjeldent interessert i beinrangler.

Deltakeren åpner utsagnet med å råde jenta til å søke hjelp til å bli frisk fra spiseforstyrrelsen. Videre peker deltakeren på at spiseforstyrrelser er en dødelig sykdom, og at menn sjeldent er interessert i kvinner med en dødsdom hengende over seg. Utsagnet avsluttes med at deltakeren bruker det negative begrepet "beinrangel" når han henviser til spiseforstyrrede kvinner som noen menn sjeldent synes er seksuelt attraktive. Ut fra Blos forståelse av den seksuelle identiteten, vil ungdom som regel fremstå på en måte som er seksuelt attraktivt for det motsatte kjønn. Man kan derfor anta at denne beskrivelsen av spiseforstyrrede kvinner kan påvirke hvordan ungdom tolker og forstår av seg selv, samt ungdommens forståelse av hvem de ønsker å være (idealselvet). De ulike utsagnene i dette kapitlet viser at det finnes utsagn rettet mot kvinners fysiske fremtoning som kan ha både negativ og positiv påvirkning på unge jenters utvikling av en seksuell identitet.

Kritikerne av Eriksons beskrivelse av sosiale kriser hevder at kvinner søker heteroseksuelle relasjoner før de etablerer sin egen selvstendige identitet. Man kan altså forstå det som at jenter i første omgang er ute etter bekreftelser fra det motsatte kjønn, før de etablerer en selvstendig og fast identitet. Dersom dette er riktig blir tilbakemeldingene rundt kropp og seksuell fremtoning av desto større betydning for jenter som deltar på diskusjonsforumet, ettersom man kan forstå det slik at jentenes identitet dannes på grunnlag av dette (Aapola et al. 2005).

6.4.6 Negative holdninger til fedme

Nettsidenes skriftlige, og i noen tilfeller anonyme funksjoner, gjør at det blir lettere for mange av deltakerne å komme med selvavsløringer der. På samme måte er det også lettere for deltakerne å komme med kritiske og negative kommentarer (Tingstad 2003 i Hagen og Wold 2009). På både forumene og bloggen finner man kommentarer som kan virke støtende og krenkende for overvektige mennesker. Videre peker Tingstad på at det er mindre risikabelt å vise følelser, spørre om råd og være uhøflig når man er anonym på internett, enn i den virkelige verden (ibid). Dette kan forklares ved at internettet er konstruert slik at man slipper å forholde seg til andre menneskers direkte respons og tilbakemeldinger på egen atferd.

Tingstad (ibid) hevder at denne typen utforskning av sosiale krav og forventninger er viktig for individets identitetsdannelse. Ut fra Eriksons teori kan man forstå dette fenomenet som en metode ungdommen kan benytte seg av for å prøve ut ulike roller i moratoriumet. Ettersom internettdeltakelse er flyktig, og til dels anonymt, er ikke de sosiale konsekvensene av å bryte med samfunnets normer like store på internett som de ville vært i det virkelige livet.

Som jeg har vist i kapitlet foran, har bloggeren stor påvirkningskraft på ungdom. Dette gjelder spesielt ungdom med usikre identiteter. Når bloggeren skriver innlegg som direkte kritiserer overvektige mennesker og gir usunne tips til slanking, kan man anta at hun påvirker noen ungdoms forståelse av seg selv. Bloggeren skriver følgende: " Hvis man er feit, dropp brusen. Da er det bedre å kaste opp det man allerede har fått i seg, enn å drikke enda flere kalorier". Bloggeren bruker begrepet "feit" for å beskrive overvektige mennesker, hvilket jeg oppfatter som et negativt ladd begrep. Videre oppfordrer bloggeren overvektige mennesker til å styre unna drikkevarer med høyt sukkerinnhold, slik at de ikke legger på seg ytterligere. I tillegg tolker jeg sitatet slik at bloggeren oppfordrer overvektige mennesker til å kaste opp maten de har spist, hvilket kan forstås som en direkte oppfordring til bulimi. Ut fra Loevings og Eriksons teorier om ungdoms konformitet, kan man anta at ungdom vil la seg påvirke av bloggerens oppfordringer. Den konformiteten ungdom føler overfor bloggeren vil trolig bli forsterket av bloggerens popularitet og kjendisstatus (Schaffer 2002, Blos 1990).

I et annet innlegg hevder bloggeren at: "Det er egoistisk og slem å være tykk. Folk blir sinte på meg av sånne setninger. Men det er sant, så synd for dere". Bloggeren hevder det er egoistisk å være overvektig, men begrunner ikke dette synspunktet ytterligere. Ettersom bloggeren tillegger overvektige mennesker negative sosiale egenskaper som "egoistisk" og "slem", tolker jeg dette utsagnet som en indirekte påstand om at fedme er selvforskyldt. Bloggeren redegjør ikke for hvorfor hun har denne holdningen til overvektige mennesker, men basert på Kegans forståelse av individet som aktiv fortolker av virkeligheten, kan man anta at ungdommer som identifiserer seg selv som overvektige kan la seg påvirke av dette utsagnet.

Videre kan man ut fra Banduras teori om positiv og negativ respons, anta at bloggerens negative holdninger til overvektige mennesker vil påvirke ungdoms atferdsmønster. Dette kan foregå ved at ungdom tilpasser matvanene sine i frykt for å legge på seg og falle inn under bloggerens forståelse av hva det er å være overvektig. Et annet utsagn bloggeren kommer med kan forstås som direkte kritikk mot overvektige:

Jeg blir irritert over at det i det hele tatt finnes klær i størrelse 46. Det blir nesten som å oppfordre folk til å være feite, siden det finnes så mange klær i stor størrelse. Det burde vært en lov som sier at man må slanke seg hvis man vil ha klær!

Bloggeren klager på at der finnes for mange klær i store størrelser, og hevder at dette blir en oppfordring fra klesprodusentene om å være overvektig for å finne klær som passer.

Bloggeren mener videre at det ikke burde finnes store klær, slik at overvektige kunne motiveres til å slanke seg for å finne passende klær. Utsagnet kan ut fra Banduras teori forstås som en negativ respons til fedme, hvilket kan påvirke unge jenter til å ville etablere en forståelse av sin egen kropp som ikke faller inn under bloggerens kategorisering av overvektige mennesker. Som beskrevet tidligere i oppgaven, har bloggeren et høyt antall lesere, i tillegg til at hun antakeligvis fungerer som et forbilde for flere unge jenter.

Bloggerens innlegg kan virke direkte støtende for overvektige ungdom, hvilket kan svekke vedkommendes selvtillit og forståelse av seg selv. Ettersom Loevinger hevder at selvtilliten og selvforståelse er en viktig del av individets identitet, kan man forstå det som at utsagnet kan påvirke ungdoms identitet.

På forumet finnes det også kommentarer som er rettet mot overvektige mennesker og klær. Forumdeltaker 49 skriver: "Noen kilo for mye er greit, men det finnes en grense. Når man er overvektig bør man kunne kle seg riktig og unngå trange og korte klær. Slike klær er ikke for tjukkaser". Deltakeren peker på at hun aksepterer at mennesker er forskjellige, og at det er lov å ha noen kilo ekstra. Imidlertid skriver deltakeren at det finnes en grense, og jeg tolker dette som å være rettet mot det deltakeren kaller "tjukkaser", altså veldig overvektige mennesker. Jeg vil definere begrepet tjukkaser som et negativt ladd begrep, og antar det kan virke støtende for deltakere som ser på seg selv som overvektige. Videre skriver deltakeren at hun mener overvektige mennesker bør bruke løse klær. Jeg tolker det som at deltakeren kommer med denne oppfordringen fordi hun synes det er stygt å se på.

En liknende kommentar kommer fra forumdeltaker 50, som hevder at:

Når flesket henger og slenger i alle retninger, og tyter ut av klærne er det ikke veldig vakkert å se på. Jeg skjønner at overvektige folk ønsker å følge moten, men det er ikke pent. Jeg synes det er rart at de i det hele tatt føler seg komfortable i så trange klær.

Forumdeltaker 50 gir direkte uttrykk for at hun synes det er stygt å se på overvektige mennesker. Deltakeren beskriver overvektige mennesker som å ha flekk som "henger og slenger i alle retninger". Denne beskrivelsen antar jeg kan oppfattes som krenkende for de ungdommene som ser på seg selv som overvektig. Deltakeren skriver videre at hun synes det er stygt med overvektige mennesker som kler seg i ettersittende klær, og uttrykker at hun ikke synes de skal følge moten. I følge Erikson (1980) påvirkes individets identitet av vedkommendes opplevelse av å passe inn i samfunnet, både psykisk, fysisk og sosialt. Når bloggeren og forumdeltakerne omtaler overvektige mennesker på denne måten, og nesten fratrukker de retten til å gå med de klærne de selv ønsker, kan man anta at noen overvektige mennesker føler seg mistilpasset i samfunnet. Dette kan i følge Eriksons teori føre til at de prøver ut ulike roller i forsøket på å passe inn. Eksempelvis kan man risikere at en overvektig person utvikler en anoreksirelatert identitet for å passe inn i et samfunn hvor den slanke kroppen idealiseres. Man kan også skape en forståelse av utsagnene ut fra Loevingers teori. I følge Loevinger er selvtilliten og selvfølelsen en viktig del av individets identitet. Dersom overvektige deltakere eksponeres for bloggeren og forumets innhold, kan man anta at de utvikler lav selvtillit i forhold til sin egen fysiske fremtreden. Denne lave selvtilliten vil i følge Loevingers teori påvirke individets identitetsutvikling i negativ retning.

Det er ikke bare overvektige menneskers klespreferanser som diskuteres på forumet. Det finnes også direkte negative kommentarer rettet mot overvektige mennesker, blant annet skriver forumdeltaker 6 at: "Ingen vil ha stor rumpe og hengemage". Deltakeren bruker begrepet "hengemage" for å beskrive en kroppsfasong hun hevder at ingen ønsker å ha. Jeg oppfatter "hengemage" som et negativt ladd begrep, som blir ytterligere forsterket ved at deltakeren spesifiserer at ingen ønsker å ha dette. Denne holdningen kan påvirke individets identitetsutvikling på flere måter. Man kan ut fra Kegans teori forstå hvordan individets tolkninger og forståelse av omgivelsene påvirker vedkommendes identitetsutvikling.

Erikson hevder videre, i tråd med Kegan, at ungdommens tolkning av omgivelsene påvirkes av vedkommendes oppvekst og forståelse av seg selv. Man kan ut fra Eriksons og Kegans teori anta at ungdom med dårlige oppvekstkår er i større risiko for å påvirkes av internettsidenes innhold enn hva ungdom med god oppvekst har. Dette er fordi ungdom med gode oppvekstforhold i mange tilfeller vil ha en stabil identitet og dermed også være mindre konform mot jevnaldrede.

Loevingers teori er spesielt knyttet til at ungdom ofte befinner seg i den konforme fasen. Denne konforme fasen er vanligvis knyttet til ung tenåringsalder. På bakgrunn av dette kan man ut fra Loevingers teori anta at eldre ungdom, som er forbi den konforme fasen, er i mindre risiko for å påvirkes av internettinholdet enn yngre ungdom. Forumdeltakerens negative holdning til en overvektig kroppsfasong kan derfor, ut fra både Kegans, Eriksons og Loevingers teori, påvirke ungdoms identitetsutvikling.

Forumdeltaker 42 skriver følgende til en overvektig jente: "Du er ikke bare frodig, du er feit. Jeg ønsker deg lykke til med å finne noen andre som synes du er sexy etter at kjæresten din blir lei av fedmen og dumper deg". Forumdeltakerens sitat er rettet mot en jente som ser på seg selv som frodig, men som skriver at både hun og kjæresten er fornøyd med kroppen hennes. Forumdeltaker 42 mener at hun er overvektig, og henviser til hvordan dette kan påvirke seksualiteten hennes hvis hun blir singel. Deltakeren skriver at han ikke tror hun vil finne noen som synes hun er attraktiv dersom kjæresten hennes dumper henne. Dette sitatet kan forstås ut fra Blos teori om den seksuelle identiteten. Som jeg har drøftet tidligere er den seksuelle identiteten, og følelsen av å være attraktiv hos det motsatte kjønn, en viktig faktor i ungdoms identitetsutvikling. Det at en forumdeltaker 42 henvender seg til, og kritiserer en annen deltakers seksualitet på denne måten, kan påvirke både deltakeren og andre lesere. Det kan påvirke deltakeren på den måten at hun blir krenket for sin egen seksualitet, og dermed svekkes hennes selvtillit og selvfølelse i forhold til hvorvidt hun er attraktiv for det motsatte kjønn. Videre kan denne svekkede selvtilliten påvirke hennes seksuelle identitet, som i følge Blos teori vil påvirke deltakerens generelle identitetsutvikling. Andre lesere kan også påvirkes av utsagnet fra forumdeltaker 42. Ut fra Banduras teori blir ungdoms handlingsmønster etablert ut fra vedkommendes tolkning av omgivelsenes reaksjoner på egne og andre menneskers handlinger.

Som det fremkommer i sitatet reagerer forumdeltaker 42 på en kvinnelig deltakers overvekt, og kritiserer hennes seksualitet. Man kan forstå det slik at forumdeltakeren hevder at overvektighet er uattraktivt. Ut fra dette kan man også anta at vedkommende mener at den slanke kroppen er attraktiv. Dersom andre lesere tolker dette utsagnet på samme måte som jeg gjør, vil de i følge Banduras teori tilpasse atferden sin til å oppnå eller opprettholde en slank figur, slik at de ikke passer inn i forumdeltakerens forståelse av overvektighet.

6.4.7 Utvikling av anoreksirelaterte identiteter

Flere av identitetsteoretikerne over beskriver puberteten som en fase hvor individet skal tilpasse seg psykisk, fysisk og seksuelt til voksenlivet. Aapola et.al. (2005) hevder at det i det vestlige samfunnet eksisterer flere normative forståelser for hva det innebærer å være en attraktiv kvinne. Jenter som ikke kan eller vil tilpasse seg til disse normene, ekskluderes ofte fra samfunnets forståelse av femininitet. Etter kvinnefrigjøringen og i dagens individualistiske samfunn har kvinner en større kontroll over egen kropp enn hva som tidligere var tilfelle. I følge Aapola kan denne økte kontrollen versus samfunnets normer om femininitet være årsaken til at kvinner opplever et press mot å etterstrebe en slank kropp. Dette presset kan i følge Aapola relateres til at jenter gjennom media sosialiseres til å forstå kroppen sin som et objekt som skal betraktes av andre mennesker. Det er derfor ikke uvanlig at jenter inntar en kritisk posisjon når de skal vurdere kroppens fremtoning. Det å være fornøyd med kroppen sin blir en del av å være fornøyd med seg selv.

Uavhengig av kulturer har jenter ofte 10-15 prosent mer fettvev enn gutter fra fødselen av. I puberteten reduseres guttenes fettvev til fordel for muskler, mens dette fettvevet øker hos jenter i samme alder (Wolf 1992). Det å være slank symboliserer vellykkethet og femininitet i mange vestlige kulturer. Frykten for å eldes og miste kontroll over kroppen sin er, i følge Wolf, en frykt mange av dagens kvinner sitter inne med. Aapola m.fl (2005) sammenlikner kvinnekroppen med en byggeplass som aldri blir ferdigstilt. Samfunnets normer om femininitet har ført til at mange kvinner hele tiden jobber for å holde en akseptert kroppsfasong. Slankekulturen rekrutterer kvinner fra tidlig alder, og Wolf (1992) betegner spiseforstyrrelser som kulturens arvegods.

I følge nettsiden *settgrens.no* ønsker hver tredje norske 13 åring å gå ned i vekt, mens halvparten av landets 15 åringers slanker seg eller ønsker å gjøre det (hvorvidt dette gjelder gutter, jenter eller begge kjønn er ikke oppgitt). Videre skriver nettsiden at 52 % av jenter i norske videregående skoler synes de er for tykke. Nettsiden viser at statistisk sett vil 10 % av de som slanker seg utvikle anoreksi (Internettkilde 8).

På pro-ana forumet er det flere utsagn som tyder på at deltakerne har hatt lav selvtillit og opplever seg selv som mistilpassede i samfunnet. Pro-ana deltaker 60 skriver: "Jeg tror spiseforstyrrelsen min er et resultat av et ønske om å bli bedre enn jeg var". Utsagnet indikerer at deltakeren har en selvforståelse som er i strid med vedkommendes bilde av idealselve. Idealselve knyttes blant annet til individets tolkning og forståelse av sosiale krav. I følge Erikson (1950) handler identiteten om å ha en følelse av å passe inn i samfunnet (eller mindre grupper). Deltakeren uttrykker at årsaken til spiseforstyrrelsen var at hun ønsket å bli bedre enn hun var. Man kan anta at deltakeren, ut fra hennes tolkning av samfunnets krav, har følt at hun ikke var god nok til å bli akseptert av samfunnet. Gjennom å utvikle en anoreksirelatert identitet kan man anta at deltakeren fikk en følelse av å mestre noe, hvilket også kan forstås som det å være "god nok". Videre kan man anta at hun gjennom denne anoreksirelaterte identiteten også fikk en følelse av å passe inn i en gruppe, herunder det pro-anorektiske forumet.

Gjennom å fungere som en samleplass for mistilpassede mennesker, vil forumet kanskje virke forlokkende for andre ungdommer som ikke føler de passer inn andre plasser. Dette kan man se gjennom følgende sitater:

"Jeg er 16 år gammel og ny her. Jeg har lenge prøvd å gå ned i vekt, men det fungerer aldri" (Pro-ana deltaker 65)

"Tingen er det, at jeg allerede har det vanskelig. Jeg vet at dette ikke er sunt. Men jeg avskyr meg selv, er deprimert og har dårlig selvtillit. Jeg tror virkelig jeg kommer til å bli lykkeligere med spiseforstyrrelse. Det er et nøye overveid valg, og jeg kjenner til risikoer og problemer som kan dukke opp. Det jeg prøver å si er at jeg allerede har bestemt meg, jeg kommer til gjøre det. Så det jeg trenger er hjelp og støtte til å gjennomføre det" (Pro-ana deltaker 65).

Pro-ana deltaker 65 skriver at hun uten hell har forsøkt å gå ned i vekt. Videre forteller deltakeren at hun ønsker å utvikle en spiseforstyrrelse, da hun har det vanskelig og tror dette vil gjøre livet hennes lettere. Deltakeren uttrykker at hun har dårlig selvtillit. Ettersom deltakeren tror en spiseforstyrrelse vil gjøre livet hennes lettere, kan man anta at hennes selvtillit er sterk knyttet til hennes forståelse av sin egen kropp. Loevinger (1976) hevder at selvtilliten er en del av identiteten, hvilket viser at identiteten er knyttet til individets fysiske fremtreden og forståelse av seg selv.

Erikson hevder at ungdom i identitetskrisen befinner seg i et moratorium. Dette en fase hvor de ikke har etablert en fast identitet, og prøver ut ulike roller på leting etter en identitet som vedkommende kan trives med (Erikson 1968). I vårt vestlige samfunn beskrives den slanke kroppen som en idealkropp, og ungdoms identitetsutvikling lar seg påvirke av samfunnets og kulturens rammer. Man kan derfor risikere at ungdom bevisst søker mot å utvikle en anoreksirelatert identitet for å kunne identifisere seg med hva samfunnet og kulturen definerer som vakkert. Deltakeren hevder at hun ikke føler seg komfortabel i sin egen kropp, og skriver at hun ønsker å utvikle en spiseforstyrrelse. Ut fra dette kan man anta at hun ønsker å prøve ut en anorektisk rolle, i håp om at dette er en rolle hun kan identifisere seg med.

Pro-ana deltaker 65 opplyser at hun er ny på forumet, og ut fra dette forstår jeg det som at hun har hatt et ønske om å gå ned i vekt i forkant av at hun meldte seg inn på pro-ana nettsiden. Deltakeren har altså primært latt seg påvirke av andre faktorer enn pro-ana siden. Ettersom deltakeren søker hjelp og støtte på forumet for å utvikle spiseforstyrrelsen, kan man imidlertid anta at de andre deltakerne på forumet kan bidra til å forsterke vedkommendes ønske om vekttap. Et liknende utsagn kommer fra pro-ana deltaker 55, som skriver: "Jeg trenger virkelig å utvikle en spiseforstyrrelse, men jeg klarer ikke å slutte å spise. Jeg lurer på om noen ønsker å bli sms-venner, slik at vi kan hjelpe hverandre gjennom prosessen?". I likhet med pro-ana deltaker 65 skriver deltaker 55 at hun ønsker å utvikle en spiseforstyrrelse, og søker etter venner som kan støtte henne underveis. Ettersom deltakeren skriver at hun ikke klarer å slutte å spise, kan man anta at deltakeren uten hell allerede har forsøkt å utvikle en anoreksirelatert identitet.

Jeg tolker dette som at begge deltakerne (55 og 65) i første omgang har latt seg påvirke av andre faktorer, og ikke primært har latt seg inspirere av innholdet på pro-ana siden. Denne forståelsen understrekes av Riley et al. (2009), som peker på muligheten for at ungdommer kan oppsøke pro-ana sider for å finne informasjon og tips til slanking.

På den pro-anorektiske nettsiden opererer deltakerne med begrepet wannarexic, som er sammensatt av de engelske ordene want og anorexic, og brukes for å betegne de personene som ønsker å utvikle en spiseforstyrrelse.

Wannarexics blir sjeldent godt mottatt av de andre deltakerne, og pro-ana deltaker 17 uttaler: "Jeg synes wannarexics er irriterende. Man bør ikke gå rundt å ønske seg en spiseforstyrrelse. [...] Det er en sykdom man lærer å leve med, fordi man ikke kan (eller ønsker ikke å) kvitte seg med den". Deltakeren henviser til wannarexics som et irritasjonsmoment på nettsiden, ettersom de ønsker å utvikle en sykdom som andre mennesker av ulike grunner sliter med å bli kvitt. Til tross for at de blir dårlig mottatt, lykkes ofte wannarexicene i å utvikle anoreksirelaterte identiteter, og pro-ana deltaker 47 skriver:

Når jeg kom til denne siden var jeg en wannarexic. Jeg ville så veldig gjerne gå ned i vekt, og tenkte at det fantes ikke noen bedre å søke råd hos enn anorektikere. jeg fant raskt ut at det var flere som meg her, og jeg passet raskt inn. Jeg tror jeg har utviklet bulimi, og jeg føler jeg ikke klarer å slutte å spise, og det får meg til å ville gråte.

I sitatet skriver deltaker 47 at hun oppsøkte pro-ana siden for å slanke seg. Videre skriver deltakeren at hun følte hun passet inn, og at hun nå identifiserer seg selv som en person med en spiseforstyrrelse. Dette sitatet underbygger Riley et al. (2009) sin påstand om at noen av deltakerne ikke melder seg inn i forumet med anorektiske identiteter, men for å slanke seg. Imidlertid utvikler mange av disse menneskene en anoreksirelatert identitet gjennom interaksjon med de andre deltakerne. Denne prosessen kan beskrives som en dynamisk (re)produksjon av anoreksirelaterte identiteter.

Advarsler mot anoreksirelaterte identiteter

På begge forumene finnes det utsagn som kan fungere som direkte advarsler mot spiseforstyrrelser. Forumdeltaker 39 skriver blant annet: "Jeg lover deg at du ikke vil ende opp med en spiseforstyrrelse, man blir nesten ikke kvitt det igjen". Deltakeren skriver ikke om denne advarselen er basert på egne erfaringer, eller er hentet fra en annen informasjonskilde. Men ettersom deltakeren henviser til seg selv og skriver "jeg lover", antar jeg at deltakeren har en form for erfaring med sykdommen. Pro-ana deltaker 54 advarer også mot spiseforstyrrelser, og skriver blant annet:

Jeg ville ikke gjort dette hvis jeg var deg. Jeg har hatt spiseforstyrrelser i 4 år, og det blir bare verre. Selv om det begynner med en uskyldig liten diett. Gjør deg selv en tjeneste og hold deg unna spiseforstyrrelser. Snakk med legen, eller tren og spis sunt.

Pro-ana deltaker 54 henviser til sin egen spiseforstyrrelse for å informere andre deltakere om de negative sidene ved sykdommen. Deltakeren skriver at sykdommen bare blir verre, og at det er bedre å ha et sunt forhold til mat.

Ved å skrive "gjør deg selv en tjeneste", henviser deltakeren direkte til enkelpersoner og ber de om å evaluere ønsket om å utvikle en spiseforstyrrelse. Det at det finnes deltakere på de forskjellige forumene som advarer mot å utvikle en spiseforstyrrelse kan påvirke leserne på ulike måter. Ut fra Loevingers (1976) teori om at ungdom befinner seg i en konform fase, kan man anta at noen unge tenåringer slutter seg til og tar disse utsagnene inn over seg. Denne konformiteten er imidlertid avhengig av hvem av forumdeltakerne leseren setter høyest. Dersom leseren har knyttet vennskap med andre deltakere som støtter leseren i ønsket om å utvikle en spiseforstyrrelse, kan man anta at vedkommende vil føle sterkere konformitet overfor vennene enn overfor deltakerne som kommer med advarsler. Kegan (1982) hevder at identiteten dannes gjennom individets tolkning og forståelse av omgivelsene. Ut fra denne teorien kan man anta at ungdoms identitet påvirkes av deres tolkninger av innholdet på de ulike nettsidene. Som jeg har omtalt i kapittel 5.2, vil identiteten ungdommen har opparbeidet seg gjennom barndommen påvirke hvordan ungdom opplever omgivelsene. Hvordan ungdoms identitet skapes gjennom tolkning og forståelse av innholdet på de ulike nettsidene vil derfor være avhengig av individuelle faktorer og opplevelser.

Behandling mot anoreksirelaterte identiteter

På pro-ana forumet finner man også støttende kommentarer i forhold til behandling. Dette betrakter jeg som et overraskende og uventet funn, ettersom media ofte fremstiller pro-anorektiske forum som å ha en negativ innvirkning på den spiseforstyrredes rehabiliteringsprosess. Pro-ana deltaker 23 både oppmuntrer og støtter andre deltakere til å søke hjelp. Hun skriver følgende: "Du må aldri tro at du ikke fortjener behandling. Fortell legen din rett ut hva du tenker. Legen din vil kunne sette deg på medisiner eller videresende deg til psykolog". Jeg tolker deltakerens utsagn som om at vedkommende mener alle mennesker har rett til behandling. Videre peker deltakeren på konkrete alternativer for å bli frisk. Hun ber en annen deltaker om å oppsøke lege, og nevner ulike alternativer til hva legen kan hjelpe vedkommende med. Det at deltakeren kommer med denne typen råd og oppmuntring, kan påvirke ungdom til å søke hjelp for spiseforstyrrelsen. Ut fra Blos (1990) teori om den andre individuasjonsprosessen har jevnaldredes meninger en sterkere rolle i den unges liv enn hva foreldrene og voksne mennesker har. Man kan anta at de fleste ungdommer med spiseforstyrrelser har foreldre eller foresatte eller et hjelpeapparat rundt seg som forsøker å hjelpe ungdommen til å bli frisk.

Imidlertid vil ungdommens tilslutning til jevnaldredes meninger, samt behov for å skille seg fra de voksne og finne seg selv, i mange tilfeller føre til at denne hjelpen ikke når frem. Dersom den unge leser at jevnaldrede eller andre deltakere på pro-ana forumet oppmuntrer vedkommende til å søke hjelp, kan man i følge Blos (ibid) teori anta at den unge er mer tilbøyelig til å gjøre nettopp dette. Den samme forståelsen kan man komme frem til ut fra Loevingers (1976) teori om ungdoms konformitet. Ut fra Loevingers teori antar jeg at deltakernes konformitet til hverandre vil i mange tilfeller føre til at deltakernes meninger og holdninger tillegges større vekt enn hva voksnes meninger gjør. Dersom utvalgte pro-ana deltakers holdninger er i samsvar med foreldre, foresatte eller hjelpeapparatets holdninger, vil dette kanskje påvirke noen deltakere til å vike fra utviklingen av en negativ (herunder anorektisk) identitet.

Pro-ana deltaker 23 kommer også med at annet innlegg som lyder: "Wow, det er et stort skritt å søke hjelp hos terapeut! Du burde være veldig stolt av deg selv. Jeg blir så glad av å høre mange søker hjelp". Det at deltakeren ordlegger seg ved å bruke begrepet "wow", tolker jeg som at vedkommende er imponert over at en annen deltaker har søkt hjelp. Deltakeren skriver videre at vedkommende burde være stolt, og at hun føler en glede på andres vegne når de søker hjelp. Dette sitatet kan forstås ut fra Banduras (1977) teori om positiv respons. Når deltakeren uttrykker det som positivt at andre mennesker søker hjelp mot spiseforstyrrelsen sin, kan dette påvirke observatører til å gjøre det samme. Gjennom å søke hjelp endrer ungdommen handlingsmønsteret og sin forståelse av seg selv. Dette kan igjen påvirke vedkommendes forståelse av sin egen identitet.

Det er viktig å påpeke at gjennom hele min observasjon er det pro-ana deltakerne 23 som utmerker seg når det kommer til oppmuntringer i forhold til hjelp. De fleste andre deltakerne er passive i forhold til dette temaet. Denne ene deltakeren kan fungere som et viktig element i forhold til at ungdom med spiseforstyrrelser oppsøker hjelp. På den annen side er dette en enkelt deltaker som jeg synes skiller seg ut blant de andre deltakere. Hvorvidt en leser vil føle konformitet overfor denne ene deltakeren vil derfor være vanskelig å fastslå.

Loevinger (1976) hevder at konformiteten er rettet mot venner og jevnaldrede. Ut fra dette antar jeg at ettersom venner står nærmere enn bekjente, vil konformiteten en leser føler overfor deltaker 23 avhenge av vennskapsbåndet leseren har til denne deltakeren. Videre vil også pro-ana deltaker 23 sin popularitet påvirke hvorvidt ungdom i konformitetsfasen vil slutte seg til vedkommendes holdninger (Schaffer 2002, Loevinger 1976 og Blos 1990). Videre er det også viktig å påpeke at selv om denne deltakeren på dette forumet kan ha positiv innvirkning på noen av leserne, kan man ikke anta at det finnes slike deltakere på andre pro-ana forum. Hvorvidt deltakere oppfordrer hverandre til å søke hjelp er et vanlig fenomen på pro-ana forum er vanskelig å ta stilling til i denne oppgaven, ettersom dette er et tema som går ut over min undersøkelse (som er begrenset til ett pro-ana forum, ett diskusjonsforum og en blogg). Selv om funnet knyttet til pro-ana deltaker 23 ikke med sikkerhet kan generaliseres, viser sitatene at behandlingsrettede oppmuntringer på pro-anorektiske forum ikke er en umulighet.

7.0 Avslutning

Jeg har i oppgaven forsøkt å besvare problemstillingen min ved å se på hvordan ungdoms barndom og oppvekstvilkår påvirker hvordan vedkommende tolker og forstår omgivelsene. Videre har jeg drøftet hvordan ungdommens sosiale relasjoner kan påvirke hvorvidt ungdommen slutter seg til venner og jevnaldredes holdninger, og hvordan dette kan påvirke vedkommendes identitet. Til slutt i oppgaven har jeg behandlet ulike diskusjoner og utsagn hentet fra de ulike internettsidene, og drøftet hvordan ungdoms identitetsutvikling kan påvirkes av dette. Disse drøftingskapitlene redegjør for og legger grunnlaget for hvordan ungdommen tolker de ulike internettsidene ut fra individuelle og sosiale faktorer. Avslutningsvis vil jeg nevne noen mulige tiltak for å hindre at internett påvirker ungdoms identitetsutvikling på en negativ måte, før jeg runder av oppgaven med en kort konklusjon.

7.1 Refleksjoner over mulige tiltak for å hindre negativ påvirkning

Det finnes flere tiltak som kan iverksettes for å legge trygge rammer mot barn og unges internettbruk, både på statlig- og individnivå. En rapport fra EU-kids online (i Carlsson 2010) konkluderer med at man må styrke lovgivningen og holde mer kontroll over internettsider på nasjonalt og internasjonalt nivå. Imidlertid er det viktig at man som foreldre ikke støtter seg på denne løsningen, da dette kan gi en falsk trygghet. Foreldre føler ofte at de har oversikt over ungdommens internettbruk, mens ungdom opplyser en motstridende forståelse av hvorvidt foreldrene har oversikt over nettbruken. Dette indikerer at foreldrene ofte tror de har mer oversikt enn hva som er realiteten. De Certeau (1984 i Buckingham og Willet 2006) hevder at selv om foreldre bruker mye tid og krefter på å holde oversikt over ungdommens internettbruk, vil ungdom ofte utvikle taktikker for å unngå denne foreldrekontrollen. De Certeau hevder videre at disse taktikkene vanligvis vil overvinne foreldrenes kontroll, ettersom ungdom har mer erfaring og kunnskap innenfor bruk av internett. Som et alternativ kan foreldrene bruke internettfiler som beskytter mot utvalgte internettsider, men ettersom også de vanlige internettsidene kan ha negativ påvirkning i ulik grad, vil ikke dette være tilstrekkelig.

Det er også vanlig at det lagres en liste over besøkte internettsider i en internettlogg, slik at det er muligheter for foreldrene å holde oversikt over hvilke nettsider de unge besøker. Imidlertid er det fullt mulig for den unge å slette denne loggen før hun eller han forlater datamaskinen. Dette kan gi foreldrene en falsk følelse av kontroll. Videre vil internettfiler og nettlogg på én maskin ikke hindre den unge i å oppsøke kroppsfokuserte internettforum på andre datamaskiner, eksempelvis på skolen, hos venner eller på biblioteket.

Selv om det kan være vanskelig for foreldrene å holde oversikt over ungdoms aktivitet på internett, kan det være et nyttig tiltak å holde informasjonskurs og internettopplæring for foreldre (Buckingham og Willet 2006). Ut fra funnene jeg har beskrevet i oppgaven fremkommer det at det foreligger ulike risikofaktorer på nettet som kan påvirke ungdoms identitetsutvikling.

Disse risikofaktorene er delvis knyttet til individet (oppvekst, selvtillit og isolering fra omverdenen), delvis til de andre deltakerne (konformitet, popularitet og vennerelasjoner), samt delvis knyttet til nettsidenes innhold (beskrivelser av idealkroppen, dietter, negative holdninger til fedme). Det vil være vanskelig for foreldre å holde en total oversikt over ungdoms nettbruk, men dersom de blir bevisste på ulike risikofaktorer kan de forsøke å redusere disse. Dette kan for eksempel gjøres ved å gi den unge en god og trygg barndom, legge til rette for å styrke vedkommendes selvtillit og motivere henne til å delta i sosiale aktiviteter og styrke sunne vennerelasjoner utenfor internett.

I følge Bandura (1977) vil et individ som inntar en særdeles kritisk holdning i sin tolkning av seg selv, risikere å utvikle depressive reaksjoner, følelser av mislykkethet eller manglende meningsfullhet. Bandura hevder videre at mennesker med lav selvtillit innenfor et område tolker omgivelsene med en mer selvkritisk holdning enn mennesker med god selvtillit. God selvtillit vil derfor virke som en buffer mot at ungdommer tolker kroppsfokuserte internettsider på en negativ måte i forhold til sitt eget selv. Tiltak rettet mot å øke ungdommers selvtillit og forståelse av sin egen kropp kan derfor være fruktbart for å hindre at kroppsfokuserte internettsider har negativ påvirkning for ungdoms identitetsutvikling.

Selve innholdet på internettsidene er det vanskelig for foreldrene å gjøre noe med, men dersom foreldrene har en sunn holdning til kropp, mat og trening, kan man håpe på at ungdom overtar noen av disse holdningene. Videre er det også viktig at foreldrene har et åpent forhold til og snakker med den unge om vedkommendes internettbruk. Dette er viktig fordi barn og unge reagerer ulikt på det forskjellige innholdet på internettsidene, og det som kan virke som ufarlig for noen ungdommer, kan utgjøre en risiko for andre ungdommers identitetsutvikling.

Det er ikke bare foreldrene som har behov for internettopplæring. Et viktig tiltak kan være at barn og unge lærer å forstå hvordan internettet fungerer, hvordan mening skapes og hvordan internettsider er organisert og hva som er formålet med de ulike nettsidene.

Videre er det viktig at de unge lærer å innta en kritisk holdning når de skal vurdere sannheten i innholdet på de ulike nettsidene (Carlsson 2010). Dette kan gjøres ved å integrere internettopplæring i skolen og utarbeide planer for trygg bruk. En måte å nå frem til den unge på kan være å bruke internettet til å belyse og advare mot uheldige sider.

7.2 Oppsummering og konklusjon

Problemstillingen var: "Hvordan kan kroppsfokuserte internettsider påvirke ungdoms identitetsutvikling?". Som fremgår av kapittel 5.2 hevder flere teoretikere at individets identitetsutvikling starter allerede i barndommen. Ungdoms forståelse av seg selv og omverdenen kan derfor knyttes til vedkommendes oppvekst og familiemiljø. Ungdoms tolkning og forståelse av innholdet på de ulike internettsidene vil derfor være individuelt, og avhengig av enkeltindividets oppvekst, familiemiljø og barndomsidentitet.

I kapitlet om sosiale relasjoner peker ulike teoretikere på hvordan ungdoms identitet påvirkes av venneforhold, konformitet og popularitet i ungdomsgruppen. Empirien viser at noen av deltakerne har få vennerelasjoner utenfor internett. Dersom ungdom isolerer seg fra omverdenen og kun retter fokuset mot vennene på internettforumene, kan dette påvirke vedkommendes identitet ved at vedkommende er konforme og tilpasser internettvennenes holdninger.

Loevinger hevder at ungdoms konformitet til jevnaldrede er mer vanlig i tidlig tenårene, og etter hvert som individet blir eldre og utvikler seg, viker konformiteten gradvis for individets personlige ønsker og valg. Konformiteten ungdom føler overfor de andre internettdeltakerne vil altså være avhengig av enkeltindividets alder og utvikling.

Hvordan ungdoms identitetsutvikling påvirkes av kroppsfokuserte internett kan ikke betraktes i et vakuum, men er avhengig av flere ulike faktorer. Dette er blant annet individets oppvekst, familie, vennerelasjoner, sosioøkonomiske ressurser, popularitet, faktisk og opplevd fysisk fremtoning, internettegenskaper, alder og selvtillit. Disse faktorenes samhandling med hverandre påvirker i hvor stor grad ungdommen identitetsutvikling lar seg påvirke av internettreelasjoner, forum og blogger.

Diskusjoner vedrørende den slanke kroppen finner sted på alle internettidene jeg har undersøkt. Ettersom de fleste ungdommer er kjent med det vestlige kroppsidealet før de deltar på internett, kan man forstå det som at nettsidene ikke er en primær påvirkningskilde for ungdom. Imidlertid fungerer internettsidene som en sekundær påvirkningskilde, ettersom diskusjoner om dietter og fremgangsmåter for å oppnå idealkroppen er fremtredende på alle internettsidene. Dette tydeliggjøres i de empiriske utsagnene som viser at ungdom oppsøker internett for å utvikle en anoreksirelatert identitet.

Flere av utsagnene hentet på sidene kan også ha positiv påvirkning for ungdoms identitetsutvikling, herunder utsagn knyttet til det å være lykkelig i egen kropp, samt advarsler mot og oppmuntringer til behandling av spiseforstyrrelser. Utsagn som kan svekke ungdoms selvtillit, og dermed påvirke vedkommendes identitet i en negativ retning, er knyttet til negative holdninger til fedme. Menns forventninger og beskrivelser av den ideelle kvinnekroppen er også av betydning for individets identitetsutvikling.

Jeg konkluderer med at internettsidene representerer fenomener man i mange tilfeller vil finne igjen i det virkelige livet, spesielt når det gjelder samfunnets holdninger til kvinners femininitet, kropp og seksualitet. Imidlertid gjør avstanden mellom de ulike deltakerne og mangelen på direkte sosiale tilbakemeldinger at holdninger lettere kan settes på spissen. Dette gjør at nettsidene representerer forsterkede bilder av samfunnets forståelse av kvinnekroppen.

Internettsidene kan derfor i ulik grad påvirke ungdoms identitetsutvikling ytterligere, avhengig av ungdommens sosiale og individuelle egenskaper. Ungdom med usikre identiteter vil i større grad la sin videre identitetsutvikling påvirkes av innholdet på nettsidene.

Kildeliste

Litteratur

- Aapola, S., Gonick, M. og Harris, A. (2005). *Young femininity – girlhood, power and social change*. New York: Palgrave Macmillan
- Alvesson, M. og Sköldbberg, K. (2008) *Tolkning och reflektion – vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod* (2. utg). Lund: Studentlitteratur AB
- Bandura, A. og Walters, A. H. (1963). *Social Learning and Personality Development*. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Bardone-Cone A. M., og Cass K. M., (2007). *What Does Viewing a Pro-Anorexia Website Do? An Experimental Examination of Website Exposure and Moderating Effects*. *International Journal of Eating Disorders* 40:6, 537-548. DOI: 10.1002/eat
- Bjørnstad, T. L., og Ellingsen, T. (2002) *Nettsvermere – en rapport om ungdom og internett*. Statens filmtilsyn. Trykk: Thure Trykk AS
- Blois, P. (1941). *The Adolescent Personality – A Study of Individual Behavior*. New York: D. Appleton – Century Company
- Blois, P. (1979). *The Adolescent Passage – Developmental Issues*. New York: International Universities Press, Inc.
- Blois, P. (1990). *Om ungdomsårene* (2.utg). København: Hans Reitzels forlag
- Buckingham, D. & Willet, R. (Eds.) (2006). *Digital generations – Children, Young people and new media*. Mahwah, New jersey, USA: Lawrence Erlbaum Associates, inc., Publishers
- Carlsson, U. (2010) *Children and youth in the digital media culture – from a Nordic horizon*. Göteborg, Sverige: Nordicom. University of Gotenburg.
- Colliander, J. og Dahlén, M. (2011). *Following the Fashionable Friend: The Power of Social Media*. *Journal of Advertising Research*, March 2011, Vol. 51, Nr. 1, s. 313-320.
- Davies, J. (2006). “Hello newbie! **big welcome hugs** hope u like it here as much as I do” – An exploration of teenagers’ informal on-line learning’. In Buckingham, D. & Willet, R. (Eds.) *Digital Generations, Children, Young People and New Media*. Mahwah, New jersey, USA: Lawrence Erlbaum Associates, inc., Publishers

- Egidius, H. (1996). *Psykologisk leksikon*. E-bok hentet fra:
<http://ask.bibsys.no/ask/action/show?pid=961156473&kid=biblio>
- Erikson, E.H. (1950). *Childhood and society*. London; Imago publishing co., LTD.
- Erikson, E.H. (1968). *Identitet – ungdom og kriser*. København: Hans Reitzels forlag
- Erikson, E.H. (1980). *Identity and the life cycle*. New York; W.W. Norton & Company
- Hagen, I. og Wold, T. (2009) *Mediegenerasjonen – barn og unge i det nye medielandskapet*. Oslo: Det Norske Samlaget (Valdres trykkeri, Fagernes)
- Hardin, P. K., (2003). *Shape-shifting discourses of anorexia nervosa: reconstituting psychopathology*. *Nursing inquiry*, 10 (4), 209-217
- Kegan, R. (1982). *The Evolving Self – Problem and Process in Human Development*. Cambridge: Harvard University Press
- Kroeger, J. (2001) *Identity in Adolescence – The balance between self and other*. 2.edt. East Sussex, UK: Routledge
- Kroeger, J. (2007). *Identity development – adolescence through adulthood*. 2. Edt. California, Los Angeles, USA: Sage Publications, Inc.
- Loevinger, J. (1976). *Ego Development: Conceptions and Theories*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers
- Loevinger, J. og Hy, L. X (1996). *Measuring Ego development* (2 edt.). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers
- Riley, S., Rodham, K., og Gavin, J. (2009). *Doing Weight: Pro-Ana and recovery identities in cyberspace*. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, nr. 19/09, 348-359. DOI: 10.1002/casp.1022
- Schaffer, H. R. (2002) *Social utvikling*. København: Hans Reitzels Forlag
- Thagaard, T. (2010) *Systematikk og innlevelse – en innføring i kvalitativ metode* (3.utg). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS
- Von Tetzchner, S. (2003) *Utviklingspsykologi – Barne- og ungdomsalderen*. Gjøvik: Gyldendal Akademiske forlag
- Waldahl, R. (1999) *Mediepåvirkning* (2. Utg) Gjøvik: Ad Notam Gyldendal
- Wold, T. (2011). *Holder sammen i tynt og tynnere – Om pro-anorektiske nettsider og jakten på kontroll og perfeksjon*. *Humanist*, nr.1/11, 5-20.

- Wolf, N. (1992). *Skjønnhetsmyten*. Oslo: Tiden norsk forlag AS

Internett

- Internettkilde 1: www.tv2.no/nyheter/innenriks/helse/bare-barnemat-for-lars-petter-fra-gullungene-3467073.html
- Internettkilde 2: www.ordbok.no
- Internettkilde 3: www.iks.no/iks/presse/informasjon/
- Internettkilde 4: Borland, S. (01.08.2011). The anorexia victims aged FIVE: Doctors blame ultra-slim celebrities as almost 100 under-9s are treated in hospital. I MailOnline, hentet fra: www.dailymail.co.uk/news/article-2020765/children-aged-FIVE-treated-anorexia-Doctors-blame-ultra-slim-celebrities.html
- Internettkilde 5: Nasjonalt folkehelseinstitutt (01.09.06). Anoreksi – mer enn kropp, mat og vekt. Hentet fra: www.fhi.no/eway/default.aspx?pid=233&trg=MainLeft_5565&MainArea_5661=5565:0:15,4589:1:0:0::0:0&MainLeft_5565=5544:60964::1:5569:9::0:0
- Internettkilde 6: www.Blogglisten.no
- Internettkilde 7: Sam Ellyn (14.06.11). What are the average daily Calories for Women? Hentet fra: www.livestrong.com/article/252240-what-are-the-average-daily-calories-for-women/
- Internettkilde 8: www.settgrenser.no/statistikk.htm

Rapporter

- Medietilsynet (2008). *Trygg bruk-undersøkelsen – en kartlegging av 8-18-åringers bruk av digitale medier*. Fredrikstad: Medietilsynet

Konvensjoner

- Barnekonvensjonen. FNs Konvensjon om barnets rettigheter. Vedtatt 20.11.89, Ratifisert av Norge 08.01.91. Barne og likestillingsdepartementet.
- Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen. Vedtatt 04.11.50, Ratifisert av Norge 1952, og gjort til del av norsk lov i 1999.